

צופן התורה במדרש רבה

התאמה גימטרית בין ציטוטי הפסוקים במדרש רבה לבין פסוקי המקרא שצטטו חזל במדרש

פתיחה

דרך הדרשן במדרש רבה: לפתוח בפסוק מן הכתובים ולהביא דרשנים שונים, שאחד תלה את הדרשה בפסוק זה, ואחרים תלוהו בפסוקים אחרים, והוא חורז דרשות, אגדות ומשלים, עד שהוא חוזר לפסוק שהתחיל בו ומפרש אותו.

מטרת הבדיקה.

לקבץ בכל דרשה (משנה) את כל ציטוטי הפסוקים שצטטו חז"ל מהכתובים. לבדוק אם מתקיימת התאמה גימטרית¹ לפסוקי המקרא שנדרשו שנדרשו על ידם.

דרכי הבדיקה.

פרשנות המקרא

פרד"ס התורה = כל ענין בתורה, ניתן להתפרש בארבע דרכים: פשט, רמז, דרוש, סוד. **פשט** = פשוטו של מקרא.

רמז = דברים הנרמזים בראשי תיבות, גימטריות, כתיב חסר ויתר ורמזים שונים.

דרוש = הלכות ואגדות הנלמדות מהתורה לפי כללים קבועים.

סוד = הקבלה, חכמת הנסתר.

הכלים לפרשנות בדרך ה"רמז" - גימטריה

במשך הדורות רבנו ומפרשי המקרא השתמשו בגימטריה כדי להבהיר עניין מסויים לדוגמה: אחת ממצוות סעודת פורים, שתייה לשוכרה - "עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי"².

בגימטריה מתקיים: "ארור המן" = 502 = "ברוך מרדכי".

בנוסף לשיטת הגימטריה הבסיסית, שבה ניתן לכל אות ערך מספרי, התפתחו שיטות גימטריה נוספות, המאפשרות להגיע לשוויונות שאינם נוצרים בשיטה הבסיסית. אחדות מהן מופיעות בספרו של משה קורדובירו, "פרדס רימונים" כמפורט להלן.

א) גימטריה פשוטה

אותיות האלפבית העברי משמשות לכתיבת ספרות עבריות, לפי ערכן המספרי של האותיות

לדוגמה: "דעתון": $4 + 70 + 400 + 6 + 50 = 531$

ב) גימטריה במספר מעוגל/ מספר קטן (מ"ק)

שאינו מביא בחשבון את האפסים בעשרות ובמאות, ולכן, למשל: ל = גימ' בסיסית = 30; במספר מעוגל = 3; "צ" בגימ' בסיסית = 90 במספר מעוגל = 9.

ג) גימטריה עם הכולל (גימ' ע"ה)

לפעמים מוסיפים לחשבון הני"ל (גימ' או מספר קטן) עוד אחד. למשל: ברי"ת (=612) עם הכולל (=1) גימ' תרי"ג (=613). הד"ס (69) גימ' חיים (68) עם הכולל (1). סמא"ל במ"ק ע"ה גימ' י-ה (15). תור"ה (611) עם שני כוללים (2) גימ' תרי"ג (=613).

ד) גימטריה עם התיבות (גימ' עה"ת)

הוספת מספר המלים של הפסוק לדוגמה: "פַּבַּד אֶת-אֲבִיךָ, וְאֶת-אִמְךָ, לְמַעַן יֵאָרְכוּ יָמֶיךָ, עַל הָאָדָמָה, אֲשֶׁר-יְהוּה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ (שמות כ"י"ב) בגימטריה בסיסית ערך הפסוק = 2783; עה"ת = 2798.

ה) גימטריה עם האותיות (גימ' עה"א)

הוספת מספר האותיות שבמילה לערכה של המילה, דוגמה: המילה "יוסף" ערכה הבסיסית = 156 ועם האותיות ערכה 160.

ו) נוטריקון

כל אות מן התיבה הנדרשת היא ראשה של תיבה אחרת. למשל: בראשי"ת נוט' ב'קול איברך שים יוי תימיד. שנתיים נוט' שימאל ניר ת'דליק יימין מיזוה. מתנבאיים נוט' מישה תינוח ניפשו בקגן אילקים ייהושע מיכניסם. המשפטיים נוט' הידיין מיצוה שיעשה פישרה טירם ייעשה משפט.

ז) גימטריה עם ראשי תיבות (גימ' ער"ת)

למשל: "בראשית ברי' אלקים": (גימ' 1202) ר"ת-ב,ב,א = 5 (גימ' 1207 ער"ת).

ח) גימטריה עם סופי תיבות

מניין האותיות הסופיות של התיבות מצטרפת לחשבון הכללי למשל:

"בראשית ברי' אלקים": (גימ' 1202) ס"ת-ת; א; מ; (גימ' 441) = (גימ' 1643 עס"ת).

ט) ראש פסוק

גימטריה של האות הראשונה בפסוק "בראשית ברא": האות ב = 2.

י) סוף פסוק

גימטריה של האות האחרונה בפסוק "בראשית ברא": האות א = 1.

יא) כתיב מלא וחסר

¹ על פי הכללים שיתוארו בהמשך.

² תלמוד בבלי, מסכת מגילה, דף ז', עמוד ב.

פעמים וחשבון הגימי ומייק וכו' הוא על פי כתיב מלא ופעמים ע"פ כתיב חסר (בחסרון וויין ויודיין). למשל: סוכייה גימי מאכיל גימי מלא"ך (91). חנוכייה במייק גימי הוייה. לדרתם (=לדורותם) במייק גימי טוי"ב (17). תני"א (451) עם אותיות (3) גימי קדשים (454 = קדושים).

יב) גימטריה מלוי או במלא

במילוי: ערכה של אות שווה לערך השם המלא של האות. לדוגמה: האות "ג" למשל, שווה לזה של "גימל", $83 = 30 + 40 + 10 + 3$.

יג) א"ת ב"ש

חילוף אותיות בדרך א"ת ב"ש (במקום אליף תיו"ו. במקום בי"ת שי"ן. במקום גימ"ל ריי"ש וכו' וכן להיפך). ראה טבלה:

ע	ז		ת	א
ס	ח		ש	ב
נ	ט		ר	ג
מ	י		ק	ד
ל	כ		צ	ה
כ	ל		פ	ו

יד) בריבוע

לפעמים נעשית הגימי בדרך מיוחדת. למשל: אהב"ה בריבוע (כך: א.א.ה.א.ה.ב.אהבה) גימי כ"ח (28). היטב בריבוע (כך: ה.ה.י.ה.י.ט.ה.י.ט.ב) יעלה שבעים. הוי"ה בריבוע (כך: י.י.ה.י.ה.ו.י.ה.ו.ה) גימי חס"ד (=72).

טו) בראשית רבה (פרשה א' משנה יא') אותיות מנצפ"ך - הלכה למשה מסיני

אמר רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מנצפ"ך צופים אמרום הלכה למשה מסיני. רבי ירמיה בשם ר' חייא בר אבא אמר: מה שהתקינו הצופים. מעשה היה ביום סגריר ולא נכנסו חכמים לבית הועד, והיו שם תינוקות ואמרו באו ונעשה בית הועד. אמרו מה טעם כתיב: מ"ם מ"ם: נו"ן נו"ן: צד"י צד"י: פ"א פ"א: כ"ף כ"ף: אלא ממאמר למאמר ומנאמן לנאמן ומצדיק לצדיק ומפה לפה מכף לכף. ממאמר למאמר - ממאמר של הקב"ה למאמר של משה. מנאמן לנאמן - מהקדוש ברוך הוא שנקרא אל מלך נאמן, למשה שנקרא נאמן, דכתיב (במדבר יג): בכל ביתי נאמן הוא. מצדיק לצדיק - מהקדוש ברוך הוא שנקרא צדיק, דכתיב (תהלים קמה): צדיק ה' בכל דרכיו. למשה שנקרא צדיק, דכתיב (דברים לג): צדקת ה' עשה. מפה לפה - מפיו של הקב"ה לפיו של משה. מכף לכף - מכף ידו של הקדוש ברוך הוא, לכף ידו של משה וסיימו אותן ועמדו חכמים גדולים בישראל. ויש אומרים: רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא היו, וקראו עליהן (משלי כ): גם במעלליו יתנכר נער וגו'. באנכי דרבי מאיר וכו':

חשבון אותיות מנצפ"ך

הנוכר בספה"ק ידוע בכל ספרי הקבלה כי אותיות מנצפ"ך מניינם כך:

500	כ' פשוטה הוא ת"ק
600	מ' מרובעת הוא ת"ר
700	נ' פשוטה הוא ת"ש
800	פ' פשוטה הוא ת"ת
900	צ' פשוטה הוא תת"ק

מקרא ראשי תיבות גימטריה	
ע"ה/ה	עם הכולל (של הפסוק/תיבה)
ע"א/א	עם האותיות
ע"ת/ת	עם התיבות
ר"ת	עם ראשי תיבות
ס"ת	עם סופי תיבות
מנצפ"ך	חישוב אותיות מנצפ"ך
ר"פ	האות הראשונה בפסוק
ס"פ	האות האחרונה בפסוק
ע"מ	עם מילוי האותיות

היקף הבדיקה

הבדיקה תקיף את כל מדרשי רבה במקרא ובמגילות:

במקרא: בראשית רבה; שמות רבה; ויקרא רבה; במדבר רבה; דברים רבה. (כ-1000 עמודים)
במגילות: רות רבה; שיר השירים רבה; קהלת רבה; איכה רבה; אסתר רבה. (כ-260 עמודים)

מדרש רבה דברים

התאמה גימטרית לפסוקי המקרא לעומת הציטוטים במדרש

דברים רבה

³מדרש אגדה לספר דברים. סגנונו שונה ממדרשי רבה האחרים. המדרש הזה הוא קובץ דרשות של הלכות בנוסח פסיקתא רבתי.

דברים רבה - האחרון ממדרשי רבה, וכנראה גם כן המאוחר בהם. לדעת צונץ נסדר בערך בשנת 900. הערוך ורש"י לא הזכירוהו. מה שמביאים הקדמונים ממדרש "אלה הדברים", וגם רש"י מזכירו בפי ויצא כ"ט ל"א, כוונתם למדרש אחר, שאבד. כי המאמרים שמביאים אינם נמצאים במדרש דברים רבה אשר לפנינו. דברים רבה אינו פירוש לחומש כמו מדרשי רבות הקודמים, אלא קובץ דרשות של הלכה בדרך פסיקתא רבתי: כל דרשה מסתיימת בנחמה או בדבר טוב. בענייני הלכה מתחיל הפסיקתא ב"למדנו רבנו", ואילו דברים רבה מתחיל ב"הלכה, אדם מישראל" או "הלכה" סתם.

מספר ההלכות הוא 27, ואלה הן: (על פי מדרשי רבות דפוס ווארשא 1877.

א) הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לכתוב ס"ת בכל לשון (דברים פ"א סימן א).

ב) אדם מישראל שנתמנה חכם או דיין על הצבור, מהו שיהא מותר לו לדון לעצמו (שם סימן ז;

ג) אדם מישראל שהוא זהיר בכבוד אב ואם, מהו שכרו (שם סימן י"ד;

ד) אדם מישראל שהיה מהלך בדרך ע"ש וחשכה לו והיו בידיו מעות או דבר אחר, האיך צריך לעשות (שם סימן י"ח;

ה) אדם מישראל שהיה עומד ומתפלל, מהו שיהא מותר לו להתפלל בקול גדול (ואתחנן פ"ב א;

ו) אדם מישראל שהיה קורא את שמע, מהו שיהא לו מותר להמתין אחר ק"ש ואח"כ יתפלל (שם סימן ו;

ז) אדם מישראל מהו שיהא מותר לו להקיף פאת ראשו (שם סימן י"א;

ח) על כמה דברים נצטווה אדם הראשון (שם סימן י"ז;

ט) אדם מישראל שקרא ק"ש ולא דקדק באותיותיה, מהו שיצא ידי חובתו (שם סימן כ"ב;

י) אדם מישראל שיש לו מנורה שעשויה פרקים פרקים, מהו לטלטלה בשבת (עקב פ"ג א;

יא) אדם מישראל ששותה מים לצמא אומר ברוך שהכל נהיה בדברו (שם סימן יו"ד;

יב) אדם מישראל שקידש אשה מי צריך ליתן שכר כתב קידושין (שם סימן י"ג;

יג) אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לקרוא התוכחות בקריות הרבה (ראה פ"ד א;

יד) אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לכסות דם שחיטה ביו"ט, (שם סימן ו;

טו) קרובו של אדם, מהו שיהא מותר לו לישב בדינו (שופטים פ"ה א;

טז) מלך ישראל שהיה לו עסק, מהו שיהא מותר לו לדון לפני ב"ד (שם סימן ז;

יז) אלו הן דברים שאסרו מפני דרכי שלום (שם סימן י"ב;

יח) תינוק שנולד כשהוא מהול, מהו שיהא מותר למול אותו (תצא פ"ו א;

יט) אדם שיש בו נגע והיה הכהן קרובו, מהו שיהא מותר לו לראותו (שם סימן ד;

כ) אדם מישראל שהיה עובר לפני התיבה, מהו שיהא מותר לו לענות אמן אחר הכהנים (תבא ע"ז א;

כא) אדם מישראל שעמד לקרות בתורה, מהו שיהא מותר לו לקרות פחות מג' פסוקים, שם כי ט;

כב) אדם מישראל שלא התפלל תפלת השחר או תפלת מוסף או תפלת המנחה וכו', כיצד הוא צריך לעשות (נצבים פ"ח א;

³ מקור הערך: ע"פ איזנשטיין, אוצר ישראל פורסם באנציקלופדיה יהודית דעת - בראשית רבה. על מנת להקל על המעיין העדפנו להשתמש במדרש רבה מהדורת אינטרנט מעוצבת בעריכת זהבה גליץ תשס"ו 2006 אתר דעת <http://www.daat.ac.il/daat/tanach/raba/shaar-2.htm>

כג) אדם מישראל שעומד לקרות בתורה, כיצד מברך (שם סימן ב ;
כד) אדם מישראל שמתו מוטל לפניו, מהו שיהא מותר לו להתפלל (וילך פ"ט א;')
כה) אדם מישראל שהיה חושש באזניו, מהו שיהא מותר לו לרפאותו בשבת (האזינו פ"י א ;
כו) אדם מישראל שעבר לפני התיבה וטעה, כיצד הוא צריך לעשות (ברכה פ"א א ;
כז) אדם מישראל שעלה לקרות בתורה אין מותר לו לקרות עד שלא יברך (שם סימן ה.
אחדות מן ההלכות והדרשות נזכרות בתלמוד או במדרשים קדומים, ומעט מהם לא נדע מקורם. מדרשים
שבעל המדרש מביא ממקורות ישנים, הוא משנה לפעמים את הלשון והסגנון, או מתרגם מארמית לעברית,
שכנראה הייתה מובנת יותר במקומו. הוא מערב הרבה מלות יוניות, ויתכן כי ישב בארצות היונים .
הדרשה האחרונה (ברכה פ"א) היא על מיתת משה רבנו עד לעיני כל ישראל, וזהו סיום הספר. משם
והלאה יש תוספת ממדרש פטירת משה.
מהעובדה שיש 27 הלכות, ניתן לשער כי קראו דרשה או הלכה אחת בכל שבת, וייתכן שהשלימו את התורה
בשלוש שנים כמנהג א"י. הסדור המדרש בסדר הפרשיות נעשה אח"כ על ידי המעתיקים או המדפיסים.

פרשת דברים

דברים רבה פרשה א' משנה א': אלה הדברים הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לכתוב ספר תורה בכל לשון וכו' כך שנו חכמים אין בין ספרים לתפילין ומזוזות אלא שהספרים נכתבים בכל לשון. רבן גמליאל אומר אף הספרים לא התירו שיכתבו אלא יונית. ומה טעמו של ר"ג שאומר מותר לכתוב ספר תורה יונית. כך לימדו רבותינו אמר בר קפרא דכתיב (בראשית ט) יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם שיהיו דבריו של שם נאמרין בלשונותיו של יפת לכך התירו שיכתבו בלשון יונית אמר הקב"ה ראה לשונה של תורה מה חביבה שמרפא את הלשון מנין שכן כתיב (משלי טו) מרפא לשון עץ חיים ואין עץ חיים אלא תורה שנא' (שם ג) עץ חיים היא למחזיקים בה. ולשונה של תורה מתיר את הלשון תדע לך לע"ל הקב"ה מעלה מג"ע אילנות משובחים. ומה הוא שבחן שהן מרפאין את הלשון שנא' (יחזקאל מז) ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה וגו'. מנין שהיא רפואה של לשון שנא' (שם) והיה פרו למאכל ועליהו לתרופה. רבי יוחנן ורבי יהושע ב"ל חד אמר לתרפיון וח"א כל שהוא אלם ולועט הימנו לשונו מתרפא ומצחצחה מיד בדברי תורה שכך כתיב מזה ומזה ואין מזה ומזה אלא תורה שנאמר (שמות לב) מזה ומזה הם כתובים. ר"ל אמר מה לנו ללמוד ממקום אחר נלמוד ממקומו הרי משה עד שלא זכה לתורה כתיב בו (שם ד) לא איש דברים אנכי. כיון שזכה לתורה נתרפא לשונו והתחיל לדבר דברים מנין ממה שקרינו בענין אלה הדברים אשר דבר משה:

נושא הדרשה: משנה יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם
--

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אלה הדברים, אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר, הירדן במדבר בערבה מול סוף בין-פארן ובין-תפל, ולבן וחצרת-ודי זהב. אחד עשר יום מחרב, דרך הר-שעיר, עד, קדש ברנע (גימ' 7758) כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש:

(בראשית ט): יפת אלהים ליפת וישכון באהלי שם (גימ' 1882ת)

(משלי טו): מרפא לשון עץ חיים.....(גימ' 1083ר"ת)

(שם ג): עץ חיים היא למחזיקים בה.....(גימ' 501ת)

(יחזקאל מז): ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה (גימ' 1689ר"ת)

(שם): והיה פרו למאכל ועליהו לתרופה.....(גימ' 1291)

(שמות לב): מזה ומזה הם כתובים.....(גימ' 633)

(שם ד): לא איש דברים אנכי.....(גימ' 679)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 7758)

דברים רבה פרשה א' משנה ב': ד"א אלה הדברים זש"ה (משלי כח) מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון. ר' פנחס בשם רבי חמא בר חנינא אמר מוכיח זה משה אדם אלו ישראל שנא' (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעייתי אדם אתם. מהו אחרי אמר הקב"ה בשביל להביאן אחרי חן ימצא זה משה דכתיב (שמות לג) וגם מצאת חן בעיני ממחליק לשון זה בלעם שהחליק בנבואותיו וגבה לבם ונפלו בשיטים. ד"א מוכיח אדם אחרי. א"ר יהודה ב"ר סימון מהו אחרי אמר הקב"ה

כביכול משה הוכיחני אחר ישראל והוכיח לישראל אחרי. לישראל אמר אתם חטאתם. להקב"ה אמר (שם לב) למה ה' יחרה אפך בעמך. מהו למה. א"ר יצחק בשעה שעשו ישראל את העגל ביקש הקב"ה לכולות שונאיהן של ישראל א"ל משה רבש"ע העגל הזה טוב הוא לסייע לך א"ל הקב"ה מה מסייע לי א"ל משה אם אתה מוריד גשמים הוא מפריח טללים אתה מוציא את הרוחות והוא את הברקים. א"ל הקב"ה אף אתה טועה בעגל אמר לפניו רבש"ע אלא למה ה' יחרה אפך בעמך ולישראל הוא אומר אתם חטאתם חטאה גדולה. א"ר יהודה ב"ר סימון משל למה"ד למלך שכעס על אשתו. טרפה והוציאה מביתו שמעו בו השושיבין הלכו אצל המלך ואמרו לו הא מרי כך אדם עושה לאשתו מה עשתה לך והלכו אצלה ואמרו לה עד אימת את מכעסת אותו. קדמותיך הוא תניינותיך הוא. אף משה כשהלך אצל הקב"ה א"ל למה ה' יחרה אפך בעמך לא בניך הם וכשהלך אצל ישראל אמר להן עד אימת אתם מכעיסים אותו קדמותכון הוא תניינותכון הוא וכן הוא אומר במדבר בערבה מול סוף :

נושא הדרשה: משנה מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אלה הדברים, אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר, הירדן במדבר בערבה מול סוף בין-פארן ובין-תפל, ולבן וחצרת-ודי זהב.....(גימ' 5060)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי כח): מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון(גימ' 1196את)

(יחזקאל לד): ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם.....(גימ' 1965)

(שמות לג): וגם מצאת חן בעיני.....(גימ' 1284תס"ת)

(שם לב): למה יהוה יחרה אפך בעמך.....(גימ' 615תר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5060)

דברים רבה פרשה א' משנה ג: ד"א אלה הדברים אשר דבר משה. זש"ה (תהלים נ) אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך וגו'. מהו אלה עשית והחרשתי. א"ר שמואל בר נחמן (שמות לב) אלה אלהיך ישראל עשיתם במדבר והחרשתי לכם למה שהיה משה מפייס עלי ואומר לי סלח נא ושמעתי לו. דמית היות אהיה כמוך. דמיתם את הצורה ליוצרה ואת הנטיעה למי שנטעה. אוכיחך ואערכה לעניך תרין אמוראין חד אמר אעורר כל לעיניך. וחד אמר אסדיר כל לעיניך. אמר להם משה איני מוכיח אתכם על מה שאתם עתידים לעשות אלא על מה שעשיתם לשעבר במדבר בערבה מול סוף :

נושא הדרשה: משנה אוכיחך ואערכה לעיניך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אלה הדברים, אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר, הירדן במדבר בערבה מול סוף בין-פארן ובין-תפל,.....(גימ' 4231ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים נ): אלה עשית והחרשתי(גימ' 1762את)

(שם): דמית היות אהיה כמוך (גימ' 1823ס"ת)

(שמות לב): אלה אלהיך ישראל(גימ' 646ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4231)

ד. ד"א אלה הדברים. א"ר אחא ב"ר חנינא ראיות היו התוכחות לומר מפי בלעם והברכות מפי משה אלא אילו הוכיחם בלעם היו ישראל אומרים שונא מוכיחנו ואילו ברכם משה היו אומות העולם אומרים אוהבן ברכן אמר הקב"ה יוכיחן משה שאוהבן ויברכן בלעם ששונאן כדי שיתבררו הברכות והתוכחות ביד ישראל:

דברים רבה פרשה א' משנה ה : ד"א אילו אחר הוכיחן היו אומרים זה מוכיחנו משה שכתוב בו (במדבר טז) לא חמור אחד מהם נשאתי לזה נאה להוכיח את ישראל. ד"א אילו אחר אומר עתה ידעתי כי גדול ה' וגו' היו אומרים זה אומר עתה ידעתי אלא יתרו שהיה יודע שחזר על כל בתי עבודת כוכבים שבעולם ולא מצא בהם ממש ואח"כ בא ונתגייר לזה נאה לומר עתה ידעתי. ד"א אילו אחר אומר (קהלת א) הבל הבלים היו אומרים זה אין לו פרוטה לאכול והוא אומר הבל הבלים אלא שלמה שכתוב בו (מלכים א י) ויתן המלך את הכסף בירושלים כאבנים לזה נאה לומר הבל הבלים. ד"א אילו אחר אומר (קהלת ג) את הכל עשה יפה בעתו היו אומרים זה לא אכל מאומה מימיו והוא אומר את הכל עשה יפה בעתו אלא שלמה שכתוב בו (מלכים א י) וכלכלו הנציבים האלה וגו' ולא יעדרו דבר מאי ולא יעדרו דבר א"ר חמא בר חנינא שהיו מביאין לו תרדין בימות החמה וקשואין בימות הגשמים לזה נאה לומר את הכל עשה יפה בעתו. ד"א אילו אחר אומר (דניאל ד) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין היו אומרים זה לא שלט על שני זבובין מימיו והוא אומר וכל דיירי ארעא כלא חשיבין אלא נבוכדנצר שכתוב בו וכל די דיירן בני אנשא וחיות ברא ועופא דשמיא יחב בידך והשלטך בכולא לזה נאה לומר וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. ד"א אילו אחר אומר (דברים לב) הצור תמים פעלו היו אומרים זה אינו יודע טיבה של מדת הדין והוא אומר הצור תמים פעלו אלא משה שכתוב בו (תהלים קג) יודיע דרכיו למשה לזה נאה לומר הצור תמים פעלו :

נושא הדרשה : משנה התוכחה מתקבלת ממי שהוא נקי מאותו עוון
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש :

כאשר דבר לכם. איכה אשא, לבדי, טרחכם ומשאכם, וריבכם. הבו לכם אנשים חכמים ונבנים, וידעים--לשבטיכם; ואשימם, בראשיכם. ותענו, אתי; ותאמרו, טוב-הדבר אשר-דברת לעשות.....(גימ' 8201)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(במדבר טז): לא חמור אחד מהם נשאתי.....(גימ' 1144)

(קהלת א): הבל הבלים.....(גימ' 194ר"ת)

(מלכים א י): ויתן המלך את הכסף בירושלים כאבנים.....(גימ' 1848)

(קהלת ג): את הכל עשה יפה בעתו.....(גימ' 1404)

(מלכים א י): וכלכלו הנציבים האלה ולא יעדרו דבר..(גימ' 893)

(דניאל ד): וכל דיירי ארעא כלא חשיבין.....(גימ' 993)

(דברים לב): הצור תמים פעלו.....(גימ' 977)

(תהלים קג): יודיע דרכיו למשה.....(גימ' 718ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 8201)
ו. ד"א אלה הדברים א"ר שמואל בר נחמן אמר הקב"ה כדבורים היו בני מתנהגים בעולם על ידי צדיקים ועל ידי נביאים. ד"א אלה הדברים. מה הדבורה הזו דבשה מתוק ועוקצה מר כך הן דברי תורה כל מי שעובר עליהן נוטל איפופסין שנאמר (ויקרא כ) מות יומת הנואף והנואפת מחלליה מות יומת וכל מי שמקיים אותה זוכה לחיים שנא' (שמות כ) למען יאריכון ימיך. ד"א אלה הדברים מה הדבורה הזו דבשה לבעלה ועוקצה לאחרים כך הן דברי תורה סם חיים לישראל וסם המות לעובדי כוכבים. אמר רבי יהודה ב"ר סימון בשם רבי לוי מה הדבורה הזאת כל מה שהיא מסגלת מסגלת לבעליה כך כל מה שישראל מסגלין מצות ומעשים טובים הם מסגלים לאביהם שבשמים:

ז. ד"א אלה הדברים אמר ר' תנחומא למה"ד לאדם שהיה מוכר ארגמן והיה מכריז הרי ארגמן הציץ המלך ושמע את קולו קרא אותו וא"ל מה אתה מוכר א"ל לא כלום א"ל אני שמעתי את קולך שהיית אומר הרי ארגמן ואתה אומר לא כלום א"ל מרי אמת ארגמן הוא אלא אצלך אינו כלום. כך משה לפני הקב"ה שברא את הפה ואת הדיבור אמר (שם ד) לא איש דברים אנכי אבל אצל ישראל כתיב בו אלה הדברים:

ח. ד"א אמר רבי סימון כיון שאמר לו הקב"ה למשה שישנה התורה לא היה מבקש להוכיח על מה שעשו. א"ר סימון למה"ד לתלמיד שהיה מהלך עם רבו וראה גחלת מושלכת סבור שהיא אבן טובה נטל אותה ונכווה לאחר ימים היה מהלך עם רבו וראה אבן טובה היה סבור בה שהיא גחלת והיה מתירא ליגע בה א"ל רבו טול אותה אבן טובה היא. כך אמר משה בשביל שאמרתי להן שמעו נא המורים נטלתי שלי מתחת ידיהן ועכשיו אני בא להוכיח א"ל הקב"ה משה אל תתיירא:

דברים רבה פרשה א' משנה ט: ד"א אלה הדברים רבנין אמרין אמר לו הקב"ה למשה הואיל וקיבלו עליהן תוכחותיך צריך אתה לברכן. מיד חזר וברכן מנין שנאמר ה' אלהיכם הרבה וגו'. ומנין שכל המקבל תוכחה זוכה לברכה שכן שלמה מפרש (משלי כד) ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב אמר הקב"ה לישראל בעולם הזה הייתם מתברכין ע"י אחרים לע"ל אני אברך אתכם שנאמר (תהלים סז) אלהים יחננו ויברכנו וגו':

נושא הדרשה: משנה הואיל וקיבלו תוכחותיך צריך אתה לברכן
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

יהוה אלוהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם.....(גימ' 2058א)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(משלי כד): ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב(גימ' 1550תה)
(תהלים סז):אלהים יחננו ויברכנו (גימ' 508תה)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 2058א)

דברים רבה פרשה א' משנה י' : ה' אלהי אבותיכם הלכה אדם מישראל שנתמנה חכם או דיין על הציבור מהו שיהא מותר לו לדון לעצמו כך שנו רבותינו אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד שנא' (איוב כג) והוא באחד ומי ישיבנו. ומהו והוא באחד. אמר ריש לקיש שהקב"ה דן וחותר לעצמו. א"ר ראובן ומהו חותרמו של הקב"ה אמת ולמה אמת יש בו שלש אותיות אל"ף ראשון של אותיות. מ"ם אמצעית. תי"ו סופן. לומר (ישעיה מד) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. רבנין אמרי בוא וראה בשעה שנתמנה משה על ישראל אמר להן איני יכול לישא את משאכם לעצמי אלא מנו לכם דיינים שיהיו דנין אתכם שנא' הבו לכם אנשים. אמר רבי ברכיה בשם רבי חנינא צריכין הדיינין שיהא בהן שבע מדות ואלו הן חכמים ונבונים וידועים. וארבע כמה שכתב להלן (שמות יח) ואתה תחזה מכל העם וגו' הרי שבע. ולמה לא נכתבו שבע כאחת שאם לא נמצאו משבע מביא מארבע ואם לא נמצאו מארבע מביא מג' ואם לא נמצאו מג' מביא מאחד. שכך כתיב (משלי לא) אשת חיל מי ימצא. ואשימם בראשיכם ואשמם כ'. אר"י בן לוי אמר להן משה אם אי אתם נשמעים להם אשמה תלוי בראשיכם. למה הדבר דומה לנחש הזה שאמר הזנב לראש עד מתי אתה מתהלך תחלה אני אלך תחלה אמר לו לך הלך ומצא גומא של מים והשליכו לתוכה מצא אש והשליכו לתוכו מצא קוצים והשליכו לתוכן. מי גרם לו על שהלך הראש אחר הזנב. כך כשקטנים נשמעים לגדולים הם גוזרים לפני המקום והוא עושה ובשעה שהגדולים מהלכין אחר הקטנים נופלים לאחר פניהם. דבר אחר א"ר הושעיא למה הדבר דומה לכלה שהיתה עומדת בתוך חופתה ונתפחמו ידיה אם מקנחת היא אותם בכותל הכותל מתפחם וידיה אין מתנקות. ואם בפסיפס הפסיפס מתפחם וידיה אין מתנקות. ואם מקנחת היא בשערה שיערה היא מתנאה וידיה מתנקות. כך בשעה שישראל שומעין לגדוליהם ואין גדולים עושים צרכיהם אשמה תלוי בראשם של גדולים ואם לאו תלוי בראשיהן של עצמם אמר ר' יצחק בשעה שישראל נשמעים לגדוליהם ואין גדוליהן עושים צרכיהן באותה שעה (ישעיה ג) ה' במשפט יבוא עם זקני עמו ושריו וכל כך למה שמשאוי של צבור קשה ואין אדם יחיד יכול לישא משאן של ציבור בעצמו תדע לך שהרי משה רבן של כל הנביאים לא היה יכול לשאת משאוי של ציבור לעצמו מנין ואומר אליכם בעת ההיא וגו' באיזו עת ר' יוחנן אמר בעת יתרו מניין שכך כתיב (שמות יח) כי כבד ממך הדבר לא תוכל עשוהו לבדך. ר' חייא אמר בעת מתאוננים שנא' (במדבר יא) לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה וגו' (שם) האנכי הריתי וגו' א"ר ברכיה בשם ר' לוי אמר לפניו רבש"ע אתה אמרת (ישעיה מו) העמוסים מני בטן וגו' אתה נאה לך לטעון אותן אמר משה לישראל חייכם שאני יכול לטעון עשרה כיוצא בכם ולמה איני יכול לשאת אתכם שה' אלהיכם הרבה אתכם על גבי דייניכם מניין ממה שקרינן בענין ה' אלהיכם הרבה אתכם :

נושא הדרשה: משנה שבע מדות בדיינין

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

יהוה אלוהי אבותיכם, נותן לכם. לא תוסיפו, על-הדבר אשר אנוכי מצווה אתכם, ולא תגרעו, ממנו-- לשמור, את-מצוות יהוה אלוהיכם, אשר אנוכי, מצווה אתכם. עיניכם, הרואות, את אשר-עשה יהוה,.....(גימ' 9586ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(איוב כג): והוא באחד ומי ישיבנו.....(גימ' 467)

(ישעיה מד): אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים(גימ' 1259)

(שמות יח): ואתה תחזה מכל העם.....(גימ'1117ס"ת)

- (משלי לא): אשת חיל מי ימצא.....(גימ' 940)
- (ישעיה ג): יהוה במשפט יבוא עם זקני עמו ושריו.....(גימ' 1391)
- (שמות יח): כי כבד ממך הדבר לא תוכל עשוהו לבדך.....(גימ' 1297)
- (במדבר יא): לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה (גימ' 1529)
- (שם): האנכי הריתי(גימ' 711)
- (ישעיה מו): העמוסים מני בטן(גימ' 392)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 9586)

דברים רבה פרשה א' משנה יא: ד"א ה' אלהיכם הרבה אתכם זה שאמר הכתוב (תהלים ה) אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך א"ר אלעאי ב"ר יוסי בן זמרה כך אמר הקב"ה לאברהם שיגאול את בניו בבי' אותיות מניין שכך כתיב (בראשית טו) וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי. כשבא לגאלם גאלם בשבעים ושתים אותיות. א"ר יודן מלבוא לקחת לו גוי עד סוף הפסוק ע"ב אותיות. ר' אבין אמר בשמו גאלם ושמו ע"ב אותיות. ד"א א"ר אלעאי בשם רבי יוסי בן זמרה מפני מה לא גילה הקב"ה לאברהם אבינו שיתן לבניו את המן. א"ר אבא בר כהנא כך היא דרכן של צדיקים אומרים מעט ועושין הרבה. ד"א מפני מה לא גילה אותו להן שאילו גלה אותו להן היו ישראל אומרים כבר אכלנו אותו על שולחנו של פרעה תדע לך תבן לא היו נותנין להן והיו ישראל אומרים (במדבר יא) זכרנו את הדגה וגוי' לפיכך לא גילה להן. ד"א א"ר אלעאי בשם רבי יוסי בן זמרה כך אמר הקב"ה לאברהם שמגדל בניו ככוכבים מנין שנא' (בראשית טו) כה יהיה זרעך וכשבא לברכן ברכן. יותר ממה שאמר להם מהו לרוב הרבה ארבה מהו אומר (תהלים יח) תפלטני מריבי עם תשימני וגוי' אלא אמר דוד תפלטני מריבי עמי שלא יהא לי דין אצלן תפלטני מריבי עם שלא יהא להם דין אצלי א"ל הקב"ה דוד מה אתה יושב לך אצלן חייך כבר מניתי אותך מלך עליהם אמר לפניו הואיל ומניתי אותי על בניך תן להם לב שישמעו לי בניך שכן כתיב (שם) לשמע און ישמעו לי ועוד אמר דוד (שם) תשימני לראש גוים א"ר ברכיה אם דנת את הגוי בא הוא ומוסרך לאלוה. ומי הוא אלהי האלהים הרואה ואינו נראה. אמר להן משה לישראל חייכם שאני יכול לטעון עשרה כיוצא בכם ומאה כיוצא בכם ולמה לא אוכל לבדי שאת אתכם שה' אלהיכם הרבה אתכם על גבי דייניכם :

נושא הדרשה: משנה יהוה אלהיכם הרבה אתכם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

לא-אוכל לבדי, שאת אתכם. יהוה אלהיכם, הרבה אתכם; והנכם היום, ככוכבי השמים לרב. יהוה אלהי אבותכם, יסף עליכם ככם--אלף פעמים; ויברך אתכם, כאשר דבר לכם. איכה אשא, לבדי, טרחכם ומשאכם, וריבכם. הבו לכם אנשים חכמים ונבנים, וידעים--לשבטיכם;.....(גימ' 8474ה)

מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים ה): אשתחווה אל היכל קדשך ביראתך(גימ' 1974ס"ת)

(בראשית טו): וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי(גימ' 1239את)

- (במדבר יא): זכרנו את הדגה(גימ' 701)
- (בראשית טו): כה יהיה זרעך.....(גימ' 352)
- (תהלים יח) תפלטני מריבי עם תשימני(גימ' 1831ס"ת)
- (שם): לשמע און ישמעו לי.....(גימ' 967ת)
- (שם): תשימני לראש גויים.....(גימ' 1410)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 8474)

דברים רבה פרשה א' משנה יב: ה' אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי וגו' אמר להן היום אתם ככוכבים אבל לעתיד לבא לרב אתם עתידים להיות דומין לרבן כיצד כתיב כאן כי ה' אלהיך אש אכלה וכתוב בישראל לעתיד לבא (ישעיה י) והיה אור ישראל לאש וקדושו ללהבה. א"ר לוי בר חמא ומה מי שעובד עבודת כוכבים הרי הוא כמותו שנאמר (תהלים קטו) כמוהם יהיו עושיהם וגו' מי שעובד להקב"ה לא כל שכן שיהיה כמותו. ומנין שכך כתיב (ירמיה יז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' וגו'. ד"א א"ר אבא לעתיד לבא עתיד מחיצתן של צדיקים להיות לפני מלאכי השרת והם שואלים להם מה הלכות חידש הקב"ה היום. א"ר לוי בר חנינא ואל תתמה אף בעולם הזה היתה מחיצתן לפני מלאכי השרת שנאמר (דניאל ג) ורוח די רביעאה דמי לבר אלהין שהיו לפני מלאך והוא מכבה לפני האש:

נושא הדרשה: משנה עתידים ישראל להיות דומים לבוראם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

- הרבה אתכם; והנכם היום, ככוכבי השמים לרב. יהוה אלהי אבותכם, יסף עליכם ככם--אלף פעמים; ויברך אתכם, כאשר(גימ' 4072)
- מניין הפסוקים שצוטטו במדרש**
- (ישעיה י): והיה אור ישראל לאש וקדושו ללהבה.(גימ' 1599)
- (תהלים קטו): כמוהם יהיו עושיהם.....(גימ' 573)
- (ירמיה יז): ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה.....(גימ' 996)
- (דניאל ג): ורוח די רביעאה דמי לבר אלהין.....(גימ' 904)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4072)

דברים רבה פרשה א' משנה יג: ה' אלהי אבותיכם וגו'. אמר רבי אליעזר בן יעקב להביט בברכותיו של משה יש בה מסוף העולם עד סופו מה כתיב אלף פעמים אלף פעם אין כתיב כאן אלא פעמים. ד"א יוסף עליכם ככם א"ר אחא יכולין היו ישראל לומר לו רבינו משה אנו יש בנו אחד מכל הדברים שאתה מוכיחנו וקבלנו תוכחותיך אלא שתקו לפיכך הוא אומר ככם צדיקים כיוצא בכם מקבלים תוכחות ושותקים. ד"א למה ברכן בלשון תוספת שתוספתו של הקב"ה יתירה מן העיקר בנוהג שבעולם אדם לוקח מחבירו ליטרא של בשר ואמר לו הוסיף לי כמה הוסיף לו אונקיא אבל הקב"ה תוספתו יתירה מן העיקר כיצד יצחק היה עיקר לאברהם ומה שהוסיף לו יותר מן העיקר שנאמר (בראשית כה) ויוסף אברהם ויקח אשה וגו'. יוסף היה עיקר לאמו בנימין שהיה תוספת מנין שנא' (שם ל) יוסף ה' לי בן אחר מה כתיב (שם מו) ובני בנימין בלע ובכר ואשבל

וגוי הרי יותר מיוסף. חזקיה עיקר מלכותו י"ד שנה ומה שהוסיף לו הקב"ה יותר מן העיקר מנין שנאמר ישעיה (לח) הנני מוסיף על ימך חמש עשרה שנה שתוספתו של הקב"ה יתירה על העיקר לפיכך ברכן בלשון תוספת. ויברך אתכם. א"ר לוי למה הדבר דומה למלך שאמר לשר הצבא שילך לחלק ללגיונותיו מליטרא ליטרא של זהב הלך ונתן להן מחמשה חמשה זהובים ומי זהובים. אמרו לו המלך אמר לך שתתן לנו מליטרא ליטרא של זהב ונתת לנו מחמשה חמשה זהובים אמר להן משלי הן כשיבא המלך הוא יתן לכם משלו כך אמרו לו ישראל רבינו משה הקב"ה לא נתן קצבה לברכותינו ואתה אמרת אלף פעמים אמר להם מה שברכתי אתכם משלי ברכתי כשיבוא הקב"ה יברך אתכם כאשר דבר לכם :

נושא הדרשה : משנה יוסף עליכם ככם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש :

יהוה אלהיכם, הרבה אתכם; והנכם היום, ככוכבי השמים לרב. יהוה אלהי אבותכם, יסף עליכם ככם--אלף פעמים; ויברך אתכם, כאשר דבר לכם.....(גימ' 5000)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית כה): ויוסף אברהם ויקח אשה.....(גימ' 974ס"ת)

(שם ל): יוסף יהוה לי בן אחר.....(גימ' 499אה)

(שם מו): ובני בנימין בלע ובכר ואשבל.....(גימ' 1259ס"ת)

(ישעיה לח): הנני מוסיף על ימך חמש עשרה שנה(גימ' 2268ר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5000)

דברים רבה פרשה א' משנה יד : ד"א ה' אלהיכם הרבה אתכם וגוי. למה ברך אותם ככוכבים מה הכוכבים הללו מעלות על גבי מעלות כך הן ישראל מעלות ע"ג מעלות. מה הכוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הכוכבים שליטין מסוף העולם ועד סופו כך ישראל אמר לפניו רבש"ע למה לא משלת את בניך בחמה ובלבנה שהם גדולים מכוכבים אמר לו הקב"ה חייך חמה ולבנה יש להם בושה לע"ל מנין דכתיב (שם כד) וחפרה הלבנה ובושה החמה וגוי אבל הכוכבים אין להם בושה לעולם מנין שכן כתיב (יואל ב) וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם ואין עוד וגוי :

נושא הדרשה : משנה ישראל נמשלו לכוכבים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש :

יהוה אלהיכם, הרבה אתכם; והנכם היום, ככוכבי השמים לרב. יהוה אלהי אבותכם, יסף עליכם ככם.....(גימ' 2633)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שם כד): וחפרה הלבנה ובושה החמה.....(גימ' 769ה)

(יואל ב): וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני יהוה אלהיכם ואין עוד (גימ' 1864אתה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 2633)

דברים רבה פרשה א' משנה טו : רב לכם סב את ההר הזה. הלכה אדם מישראל שהוא זהיר בכיבוד אב ואם מהו שכרו כך שנו רבותינו אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן

קיימת לעוה"ב כיבוד אב ואם וכו'. א"ר אבהו שאלו תלמידיו את רבי אליעזר הגדול אי זהו כיבוד אב ואם אמר להם צאו וראו מה עשה דמה בן נתינה באשקלון והיתה אמו חסרת דעת והיתה מסטרתו בין חביריו ולא היה אומר לה אלא דייך אמי. אמרו רבותינו פ"א באו חכמים אצלו ליקח הימנו אבן אחת טובה שנאבדה מכלי כהן שהיה דר באשקלון ופסקו עמו באלף זהובים נכנס ומצא רגלו של אביו פשוטה על התיבה שהיתה אבן טובה בתוכה והיה ישן ולא בקש לצערו ויצא לחוץ ריקם. כיון שלא הוציאה כסבורין שמבקש מהן יותר והעלו דמיה י' אלפים זהובים כשניעור אביו משנתו נכנס והוציאה להן בקשו ליתן לו י' אלפים זהובים אמר להם חס לי איני נהנה משכר אבותי אלא בדמים הראשונים שפסקתי עמכם אלף זהובים כך אני נוטל מכם ומה שכר נתן לו הקב"ה אמרו רבותינו באותה שנה ילדה פרתו פרה אדומה ומכרה יותר מ' אלפים זהובים ראה כמה גדול כבוד אב ואם. אמר רשב"ג לא כיבד בריה את אבותיו כמו אני את אבותי ומצאתי שכבד עשו לאביו יותר ממני. כיצד אמר רשב"ג הייתי משמש את אבי בכלים צואים וכשהייתי הולך לשוק הייתי משליך אותן הכלים ולובש כלים נאים ויוצא בהן אבל עשו לא היה עושה כן אלא אותן כלים שהיה לובש ומשמש בהן את אביו הן מעולים תדע לך בשעה שיצא לצוד ולהביא לאביו שיברך אותו מה עשתה רבקה שהיתה אוהבת את יעקב בנה נתנה לו מטעמים ואמרה לו לך אצל אביך וטול הברכות עד שלא יטול אותן אחיך באותה שעה אמר לה יעקב אמי אין את יודעת שעשו אחי (בראשית כז) איש שעיר ואנכי איש חלק שלא ירגיש אבי שאיני עשו ואני מתבייש בפניו מנין שנאמר (שם) אולי ימושני אבי וגו'. אמרה לו בני אביך עיניו כהות ואני מלבשת אותך אותן כלים נאים שאחיד לובש ומשמש בהן את אביך ואתה נכנס אצלו והוא אווז בידך וסבור בך שאתה עשו ומברך אותך ומנין שנאמר (שם) ותקח רבקה את בגדי עשו וגו' שבהן היה למוד לשמש את אביו שנא' ותלבש את יעקב. לפיכך כשנכנס יעקב אצלו מה יצחק אומר לו הקול קול יעקב והידים ידי עשו ברך אותו ויצא לו ובא עשו ונכנס אצל אביו אמר לו מי אתה מסיח עמי בלב (נ"א בקול) גדול אמר לו אני בנך בכורך עשו כיון ששמע את קולו ידע שעשו הוא אמר לו בני בא אחיך במרמה ויקח את ברכתך. באותה שעה התחיל עשו צווח ואומר בא וראה מה עשה לי התם הזה שכתוב בו (שם כה) ויעקב איש תם יושב אהלים לא די שצחק לי על שמכרתי לו את בכורתי והנה עתה לקח ברכתני הא למדת שעשו היה זהיר בכבוד אבותיו. א"ר יודן כיון שבאו ישראל לעשות עמו מלחמה הראהו הקב"ה למשה אותו הר שהאבות קבורים בו א"ל משה אמור להם לישראל אין אתם יכולין להזדווג לו עד עכשיו מתבקש לו שכר הכיבוד שכבד את אלו שקבורין בהר הזה מנין ממה שקרינו בענין רב לכם סב את ההר הזה :

נושא הדרשה: משנה כיבוד אב
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

רב-לכם, סב את-ההר הזה; פנו לכם, צפנה. ואת-העם, צו לאמר, אתם עברים בגבול אחיכם בני-עשו, הישבים בשעיר; ויראו מכם.....(גימ' 4927)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית כז): איש שעיר ואנכי איש חלק(גימ' 1427)

(שם): אולי ימושני אבי.....(גימ' 476)

(שם): ותקח רבקה את בגדי עשו.....(גימ' 1639את)

(שם כה): ויעקב איש תם יושב אהלים....(גימ' 1385את)

טז. ד"א ה' אלהיכם הרבה אתכם וגו'. למה ברך אותם ככוכבים מה הכוכבים הללו מעלות על גבי מעלות כך הן ישראל מעלות ע"ג מעלות. מה הכוכבים הללו אין להם לא חקר ולא מנין כך ישראל אין להם לא חקר ולא מנין. מה הכוכבים שליטין מסוף העולם ועד סופו כך ישראל אמר לפניו רבש"ע למה לא משלת את בניך בחמה ובלבנה שהם גדולים מכוכבים אמר לו הקב"ה חייך חמה ולבנה יש להם בושה לע"ל מנין דכתיב (שם כד) וחפרה הלבנה ובושה החמה וגו' אבל הכוכבים אין להם בושה לעולם מנין שכן כתיב (יואל ב) וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם ואין עוד וגו'!

דברים רבה פרשה א' משנה יז : ד"א רב לכם סב זה ש"ה (תהלים לז) דום לה' והתחולל לו וגו' מהו והתחולל לו צפה להקב"ה כענין שנאמר (שם מב) מה תשתוחחי נפשי וגו'. ד"א והתחולל לו א"ר תחליפא דקסרין מהו. והתחולל לו אם באו עליך יסורין קבל אותן בחילה. (שם לז) אל תתחר במצליח דרכו זה עשו שכתב בו (ירמיה יב) מדוע דרך רשעים צלחה. באיש עושה מזמות זה עשו שדן את בני אדם בערמה כיצד הדיין הזה של מלכות דן את הרוצח והוא אומר למה הרגת והוא אומר לא הרגתיו והוא שואל אותו ואומר ובמה הרגתו בסייף או ברומח או בסכין. ד"א דום לה' והתחולל לו אמר רב יהושע בן לוי בשעה שבאו השונאים להחריב את ירושלים היו שם ששים רבוא של מזיקין והיו עומדים על פתחו של היכל לפגוע בהם כיון שראו את השכינה רואה ושותקת מנין שכתוב (איכה ב) השיב אחור ימינו מפני אויב אף הם נתנו מקום אמר רבי יהודה בר סימון ראה אותו מחריב את ביתו ושותק לו ואתם מבקשין להזדווג לו עד עכשיו מתבקש לו שכר כיבוד אבותיו. רב לכם סב מהו סב את ההר. אמר רבי חנינא הרבה סיבב עשו את הורו זה. זה אביו שהיה זקוק לו להאכילו. מנין (בראשית כה) ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו. אמר רבי שמואל בר רבי גדליה אמר הקב"ה גמולות אני פורע בשעה שנתן יעקב דורון לעשו מד עשו א"ל יש לי רב לא תצטער אמר הקב"ה בלשון הזה כבדו בלשון הזה אני אומר לו פנו מלפניו רב לכם סב :

נושא הדרשה: משנה דום ליהוה והתחולל לו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

רב-לכם, סב את-ההר הזה; פנו לכם, צפנה. ואת-העם, צו לאמר, אתם עברים בגבול אחיכם בני-עשו, הישבים בשעיר; וייראו מכם, ונשמרתם מאד. אל-תתגרו במ.....(גימ' 7090)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים לז): דום ליהוה והתחולל לו.....(גימ' 627)

(שם מב): מה תשתוחחי נפשי.....(גימ' 1630א)

(שם לז) אל תתחר במצליח דרכו.....(גימ' 1449)

(ירמיה יב): מדוע דרך רשעים צלחה.....(גימ' 1097)

(איכה ב): השיב אחור ימינו מפני אויב.....(גימ' 847)

(בראשית כה): ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו(גימ' 1430ר"ת)

יח ד"א מהו רב לכם. א"ר אחא נוגעין אתם בו בשלכם אתם נוגעים כיצד ברכה אחת ברכו אביו ועל חרבך תחיה וליעקב בירך עשר ברכות מנין שכן כתיב (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים אם בטילה היא ברכתו אף עשר שלכם בטלות רב לכם סב:

דברים רבה פרשה א' משנה יט : אמר רבי ברכיה כשנכנס עשו אצל אביו וראה שנטל יעקב את הברכות אמר לו לא הנחת לי אפי' ברכה אחת שנאמר (שם) הלא אצלת לי ברכה אמר לו יצחק אפי' אני מברכך לו אני מברך לא כך אמרתי לו הוה גביר לאחיק העבד וכל מה שיש לו לא של אדוניו הם. מהו פנו לכם צפונה א"ר חייא אמר להם אם ראיתם אותו שמבקש להתגרות בכס אל תעמדו כנגדו אלא הצפינו עצמכם ממנו עד שיעבור עולמו הוי פנו לכם צפונה. א"ר יהודה בר שלום אמרו לו ישראל רבש"ע אביו מברכו על חרבך תחיה ואתה מסכים עמו ואומר לנו הצפינו עצמכם מפניו ולהיכן נברח אמר להם אם ראיתן שמזדווג לכם ברחו לתורה ואין צפונה אלא תורה שנאמר (משלי ב) יצפון לישרים תושיה. ד"א מהו צפונה. אמר רבי יצחק אמר הקב"ה המתינו עד עכשיו מלך המשיח לבא ויקיים מה רב טובך וגו' :

נושא הדרשה: משנה הלא אצלת לי ברכה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

סב את-ההר הזה; פנו לכם, צפנה. ואת-העם, צו לאמר, אתם עברים

בגבול אחיכם בני-עשו.....(גימ' 3354ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שם): הלא אצלת לי ברכה.....(גימ' 1253 ס"תא)

(משלי ב): יצפון לישרים תושיה(גימ' 2101ר"תס"תאת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 3354)

דברים רבה פרשה א' משנה כ: ואת העם צו לאמר. אמר לו הקב"ה ולא לכם בלבד אני מצוה אלא אף אתם צוו לבניכם אמר הקב"ה למשה אף אתה צוה לראשי הדורות שיהיו נוהגין בו בכבוד הוי ואת העם צו לאמר. אמר רבי שמואל בר נחמן כשעמד עשו עם יעקב אמר לו עשו יעקב אחי נהלך שנינו בעולם הזה כאחת אמר לו יעקב (בראשית לג) יעבר נא אדני לפני עבדו מהו יעבר נא טול עולמך תחלה מהו אתנהלה לאטי לרגל המלאכה וגו' אמר לו עד עכשיו יש לי להעמיד חנניה מישאל ועזריה שכתוב בהן (דניאל א) ילדים אשר אין בהם כל מאוס. ד"א אמר לו עד עכשיו יש לי להעמיד מלך המשיח שכתוב בו (ישעיה ט) כי ילד יולד לנו עד אשר אבוא אל אדוני שעירה אמר ר' שמואל בר נחמן חזרנו על כל המקרא ולא מצינו שעמד יעקב עם עשו בשעיר ומהו שעירה אמר לו עד עכשיו יש לי להעמיד שופטים ומושיעים להפרע מאותו האיש מנין שנאמר (עובדיה א) ועלו מושיעים וגו' אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע עד מתי משועבדים אנו בידו אמר להם עד שיבא אותו היום שכתוב בו (במדבר כד) דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל. כשיצא כוכב מיעקב וישרף קשו של עשו מנין שנאי (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה וגו'. אמר הקב"ה אותה שעה אני מופיע מלכותי ואמלוך עליכם שנאמר (שם) ועלו מושיעים בהר ציון וגו' :

נושא הדרשה: משנה עשו ייטול עולמו תחילה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אתם עברים בגבול אחיכם בני-עשו, הישבים בשעיר; ויראו מכם, ונשמרתם מאד.
 אל-תתגרוו בם--כי לא-אתן לכם מארצם, עד מדרך כף-רגל: כי-ירשה לעשו, נתתי את-הר
 שעיר.....(גימ' 9409)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית לג): יעבר נא אדני לפני עבדו.....(גימ' 674אתה)

(דניאל א): ילדים אשר אין בהם כל מאום.....(גימ' 1240ס"ת)

(ישעיה ט): כי ילד יולד לנו.....(גימ' 227אתה)

(בראשית לג): עד אשר אבוא אל אדוני שעירה....(גימ' 1646ר"ת)

(במדבר כד): דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל(גימ' 1942ר"ת)

(עובדיה א): והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה (גימ' 2729ס"ת)

(שם): ועלו מושיעים בהר ציון(גימ' 951)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 9409)

דברים רבה פרשה א' משנה כא: ויאמר ה' אל משה ראה החלותי וגו' הלכה אדם מישראל שהיה מהלך בדרך ערב שבת וחשכה לו והיו בידי מעות או דבר אחר היאך צריך לעשות כך שנו חכמים מי שהחשיך לו [בדרך] נותן כיסו לנכרי ולמה מותר לו שיתן אותו לנכרי א"ר לוי כשנצטוו בני נח לא נצטוו אלא על ז' דברים ואין השבת מהן לפיכך התירו שיתן אותו לנכרי ואמר ר"י בר חנינא עובד כוכבים ששמר את השבת עד שלא קבל עליו את המילה חייב מיתה למה שלא נצטוו עליה ומה ראית לומר עובד כוכבים ששמר את השבת חייב מיתה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן בנוהג שבעולם מלך ומטרונה יושבין ומסיחין זה עם זה מי שבא ומכניס עצמו ביניהם אינו חייב מיתה כך השבת הזו בין ישראל ובין הקב"ה שנאמר (שמות לא) ביני ובין בני ישראל לפיכך כל עובד כוכבים שבא ומכניס עצמו ביניהם עד שלא קבל עליו לימול חייב מיתה רבן אמרי אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע לפי שלא נצטוו עובד כוכבים על השבת תאמר אם הם עושים אותה אתה נושא להם פנים א"ל הקב"ה מן הדבר הזה אתה מתיירא חייך אפי' הם עושים כל מצות שבתורה אני מפילך בפניכם מנין ממה שקרינן בענין ראה החלותי תת לפניך:

נושא הדרשה: משנה ראה החלותי תת לפניך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

תוצאות עבור: ראה החילותי תת לפניך, את-סיחון ואת-ארצו; (גימ' 2904)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות לא): ביני ובין בני ישראל(גימ' 747ת)

(תהלים קמט): לאסור מלכיהם בזיקים(גימ' 891ס"ת)

(שמות טו): סוס ורוכבו(גימ' 366)

(שם יד): והנה מצרים נוסע אחריהם(גימ' 900ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 2904)

כב ד"א ראה החלותי זש"ה (תהלים קמט) לאסור מלכיהם בזיקים ומהו מלכיהם א"ר תנחומא אלו הם מלכי עובדי כוכבים. ונכבדיהם בכבלי ברזל אלו שריהם של מעלה שאין הקב"ה פורע מאומה עד שפורע משרו תחלה כיצד פרעה וכל המצריים לא שקעם הקב"ה בים עד ששקע לשרן תחלה. מנא לן אמרי רבנן סוסים ורוכביהם אין כתיב כאן אלא (שמות טו) סוס ורוכבו זה השר שלהן. וכשיצאו המצריים לרדוף אחרי ישראל תלו ישראל את עיניהם והיו רואין שרן של מצריים פורח באויר מנין א"ר יצחק דכתיב (שם יד) והנה מצרים נוסע אחריהם זה השר שלהן הוי לאסור מלכיהם בזיקים וגו'. ואף סיחון ועוג כשבקשו להזדווג עם ישראל אמר הקב"ה למשה ראה שהפלתי שר שלהן שנא' ראה החלותי תת לפניך:

דברים רבה פרשה א' משנה כג : ד"א ראה החלותי זש"ה (משלי יג) תוחלת ממושכה מחלה לב א"ר עזריה מדבר בישועה העומדת לבא כיצד כשהנביא אומר לישראל (חגי ב) עוד אחת מעט היא ואני מרעיש את השמים ואת הארץ הן אומרים תוחלת ממושכה מחלה לב כיון שאמר להם (ישעיה סב) הנה ישעך בא אמרו (משלי יג) עץ חיים תאווה באה. ד"א תוחלת ממושכה זה פרעה שהיה משה הולך ובא ומביא עליו מכות ועל כל מכה ומכה היו ישראל סבורין שמשלחן ועץ חיים תאווה באה זה מלחמות סיחון ועוג שאמר לו הקב"ה מיד ראה החלותי תת לפניך. ד"א מהו ראה החלותי אמר לו הקב"ה למשה משה ראה שהפלתי שר שלהן א"ר אבא בר כהנא כמלך שאוסר שונאו של בנו לפניו ואומר לו עשה בו כל מה שאתה מבקש :

נושא הדרשה: משנה יהוה מכה תחילה שר של מעלה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ראה החלתי תת לפניך, את-סיחון ואת-ארצו; החל רש, לרשת את-ארצו. ויצא סיחון. (גימ' 5288)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי יג): תוחלת ממושכה מחלה לב(גימ' 1372 ס"פ)

(חגי ב): עוד אחת מעט היא.....(גימ' 624)

(שם): ואני מרעיש את השמים.....(גימ' 1478 ס"פ)

(שם): ואת הארץ.....(גימ' 703)

(ישעיה סב): הנה ישעך בא.....(גימ' 463)

(משלי יג): עץ חיים תאווה באה.....(גימ' 648)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5288)

ד"א ראה החלותי א"ר שמואל בר נחמן כיון שיצאו ישראל ממצרים ועשה להם הקב"ה כל הנסים הללו נפל אימתן על כל אומות העולם שנאמר (שמות טו) תפול עליהם אימתה ופחד. וכיון שבאו לעשות מלחמה עם סיחון ועוג היו האמוריים שואלים אלו לאלו בחייד אומה זו שהיא מבקשת לעשות עמנו מלחמה גבורים הם או לא כמה אומות הן והן אומרים בני שלש אומות הן אמר סיחון ועוג וכל האומה הזו של בני אדם בני שלש אומות הן. אמרו נזיין עצמינו ונצא עליהם ואנו הורגין

אותם מנין (דברים ב) ויצא סיחון לקראתנו. באו משה וישראל לתחומה של אדרעי אמר להן משה נחנה כאן ואנו נכנסין בשחרית באו ליכנס לאדרעי ועדיין לא היתה העין רואה תלה משה את עיניו וראה את עוג יושב על החומה ורגליו מגיעות לארץ אמר משה איני יודע מה אני רואה חומה אחרת בנו אלו בלילה. א"ל הקב"ה משה זה שאתה רואה הוא עוג א"ר יוחנן אורך רגליו י"ח אמות אותה שעה נתיירא משה אמר הקב"ה אל תתיירא שאני מפילו לפניך מנין ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו. עוג היה תולש הר וזורק על ישראל ומשה היה נוטל צרור ומזכיר עליו שם המפורש וסמכו.

ישראל אומרים ארורות הידים שכך זורקות. ואמוריים אומרים ברוכות הידים שכך סומכות:
דברים רבה פרשה א' משנה כה: ד"א ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו כי בידך אתננו אין כתיב כאן אלא כי בידך נתתי אותו. אמר הקב"ה כבר פסקתי דינו מימות אברהם כיצד בשעה שנשבה לוט בן אחיו ובא עוג ובישר את אברהם שנאמר (בראשית יד) ויבא הפליט אמר ר"ל משום בר קפרא פליט היה שמו ולמה נקרא שמו עוג שבא ומצא את אברהם עסוק במצות בעווגות הפסח ולא בא לשם שמים אלא לשם נזיה של שרה. אמר בלבו הריני מבשר אותו והגדוד הורגו ונוטל אני את שרה אשתו אמר לו הקב"ה אי רשע כך אמרת חייך שאני נותן לך שכר רגליך ומאריך לך שנים ומה שחשבת בלבך הריני הורג אברהם ונוטל את שרה ביד בני בניה עתיד אותו האיש ליפול. ד"א כי בידך נתתי אותו. כי בידך אתננו אין כתיב כאן אלא כי בידך נתתי אותו. כבר פסקתי את דינו מימות יצחק כיצד בשעה שמל אברהם את יצחק בנו עשה משתה וקרא לכל מלכי כנען שנאמר (בראשית כא) ויעש אברהם משתה גדול וגו' מהו גדול שכל גדולים היו שם אף עוג היה שם. באותה שעה אמרו לו לעוג לא כך היית אומר אברהם פרדה עקרה הוא ואינו מוליד כיון שראה את יצחק אמר מהו זה אין זה כלום באצבעי אני הורגו אמר לו הקב"ה כך אמרת ע"מ שתראה אלפים ורבות יוצאים ממנו ובידם אותו האיש עתיד ליפול. ד"א כי בידך אתננו אין כתיב כאן אלא נתתי כבר פסקתי את דינו מימות יעקב. כיצד בשעה שנכנס יעקב אצל פרעה לברך אותו שנאמר (בראשית מז) ויברך יעקב את פרעה היה עוג יושב שם באותה שעה אמר לו פרעה לעוג לא כך היית אומר אברהם פרדה עקרה הוא ואינו מוליד הרי בן בנו ושבעים נפש מירכו אותה שעה התחיל עוג מכניס עין רעה עליהן. אמר לו הקב"ה אי רשע מה אתה מכניס עין רעה בבני. תימס עינו של אותו האיש עתיד אותו האיש ליפול בידך הרי כי בידך נתתי אותו אמר הקב"ה לישראל כשם שבעולם הזה היו אומות העולם שומעים שמעכם ומתיראין ומתפחדין מכם כך לעתיד לבא שנאמר (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך:

נושא הדרשה: משנה ויבא הפליט
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויאמר יהוה אליי, אל-תירא אותו-- כי בידך נתתי אותו ואת-כל-עמו, ואת-ארצו (גימ' 4005)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית יד): ויבא הפליט.....(גימ' 153)

(בראשית כא): ויעש אברהם משתה גדול.....(גימ' 1422)

(בראשית מז): ויברך יעקב.....(גימ' 431אה)

(דברים כח): וראו כל עמי הארץ כי.....(גימ' 830 ר"ת)

(דברים כח): שם יהוה נקרא עליך ויראו ממך(גימ' 1170)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4005)

פרשת ואתחנן

דברים רבה פרשה ב' ואתחנן אל ה'. הלכה אדם מישראל שהיה עומד ומתפלל מהו שיהא מותר לו להתפלל בקול גדול. כך שנו חכמים (ברכות לא) היה עומד ומתפלל יכול ישמיע קולו כבר פרשה חנה (ש"א א) וחנה היא מדברת על לבה יכול יהא מתפלל שלשתן כאחת כבר פירש בדניאל (דניאל ו) וזימנין תלתא ביומא הוה ברך על ברכוהי ומצלא ומודא קדם אלהיה יכול יהא מתפלל בכל שעה שירצה כבר פירש דוד (תהלים נה) ערב ובוקר וצהרים ושיחה ואהמה וישמע קולי יכול יהא תובע צרכיו ויוצא לו כבר פירש שלמה (מלכים א' ח) לשמוע אל הרנה ואל התפלה. רנה זו קילוסו של הקב"ה ותפלה לצרכיו של אדם. אבא שאול אומר זה סימן לתפלה אם כוון אדם לבו לתפלה יהא מובטח שתפלתו נשמעת שנאמר (תהלים י) תכין לבם תקשיב אזנך. א"ר יוחנן עשרה לשונות נקראת תפלה ואלו הן. שועה. צעקה. נאקה. רנה. פגיעה. ביצור. קריאה. ניפול. ופילול. ותחנונים. שועה צעקה. שנאמר (שמות ב) ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו וגו'. נאקה דכתיב (שם) וישמע אלקים את נאקתם. רנה ופגיעה דכתיב (ירמיה ז) אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי. ביצור וקריאה דכתיב (תהלים יח) בצר לי אקרא ה'. ניפול. דכתיב ואתנפל לפני ה'. פילול. דכתיב (שם קו) ויעמוד פנחס ויפלל. ותחנונים דכתיב ואתחנן אל ה' ומכולן לא נתפלל משה אלא בלשון תחנונים. אמר רבי יוחנן מכאן אתה למד שאין לבריה כלום אצל בוראו שהרי משה רבן של כל הנביאים לא בא אלא בלשון תחנונים. אמר רבי לוי למה לא בא משה אלא בלשון תחנונים. המשל אומר הוי זהיר שלא תתפס מקום דבורך. כיצד כך אמר הקב"ה למשה (שמות לג) וחנותי את אשר אחון אמר לו מי שיש לו בידי ורחמתי במדת רחמים אני עושה עמו. ומי שאין לו בידי וחנותי במתנת חנם אני עושה עמו. ובשעה שהיה משה מבקש ליכנס לארץ ישראל אמר לו הקדוש ברוך הוא רב לך אמר לפניו רבוננו של עולם לא כך אמרת לי כל מי שאין לו בידי וחנותי במתנת חנם אני עושה עמו. עכשיו איני אומר שמתבקש לי אצלך מאומה אלא חנם עשה עמי מנין ממה שקרינן בענין ואתחנן אל ה'!

נושא הדרשה: משנה א תפילה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ואתחנן, אל-יהוה, בעת ההוא, לאמר. אדני יהוה, אתה החלות להראות את-עבדך, את-גדלך, ואת-ידך החזקה--אשר מי-אל בשמים ובארץ, אשר-יעשה כמעשיך וכגבורתך. אעברה-נא, ואראה את-הארץ הטובה, אשר, בעבר הירדן: ההר הטוב הזה, והלבנון. ויתעבר יהוה בי למענכם, ולא שמע אלי; ויאמר יהוה אלי, רב-לך אל-תוסף דבר אלי עוד, בדבר הזה. עלה ראש הפסגה, ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך: כי-לא תעבר, את-הירדן הזה. (גימ' 17671) **כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש**

(ש"א א): וחנה היא מדברת על לבה.....(גימ' 868)

(דניאל ו): וזימנין תלתא ביומא הוה ברך על ברכוהי ומצלא ומודא קדם אלהיה(גימ' 2063)

(תהלים נה): ערב ובוקר וצהרים ושיחה ואהמה וישמע קולי.....(גימ' 1931את)

(מלכים א' ח): לשמוע אל הרנה ואל התפילה.....(גימ' 1304)

- (תהלים י): תכין לבם תקשיב אזנך.....(גימ' 2273ר"ת)
- (שמות ב): ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו.....(גימ' 1065)
- (שם): וישמע אלקים את נאקתם.....(גימ' 2149ס"ת)
- (ירמיה ז): אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפילה ואל תפגע בי(גימ' 3421)
- (תהלים יח): בצר לי אקרא יהוה.....(גימ' 660)
- (שם קו): ויעמוד פנחס ויפלל.....(גימ' 490)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 17671)

דברים רבה פרשה ב' ד"א ואתחנן אל ה' זה שאמר הכתוב (תהלים לט) בתוכחות על עון יסרת איש ותמס כעש חמודו אך הבל כל אדם מהו בתוכחות על עון על ידי עון אחד שהיה ביד משה שהוכיח את בניך ואמר להם (במדבר כ) שמעו נא המורים יסרת אותו והוכחת אותו ואין איש אלא משה שנאמר (שם יב) והאיש משה עניו מאד. מהו ותמס כעש חמודו כל חמדה שהיה מתאוה משה ליכנס לארץ המסת אותו כעש הזה שנכנס בכלים ומרקיבן ואין חמודו אלא ארץ ישראל כענין שנא' (ירמיה ג) ואתן לך ארץ חמדה וגו'. ואם כך הגיע למשה הצדיק על אחת כמה וכמה שאר כל הבריות שהם מתוקנין להבל ומתוקנין ליום הדין אך הבל כל אדם אי"ר אחא שנעשה אלוה שנא' (שמות ז) ראה נתתיך אלהים לפרעה עכשיו הוא מתחנן ומתחבט ואתחנן אל ה':

נושא הדרשה: משנה ב בתוכחות על עון יסרת איש
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אעברה-נא, ואראה את-הארץ הטובה, אשר, בעבר הירדן: ההר הטוב הזה, והלבנן. ויתעבר יהוה בי למענכם, ולא שמע אלי; ויאמר יהוה אלי, רב-לך--אל-תוסף דבר אלי עוד, בדבר הזה. עלה ראש הפסגה, ושא עיניך ימה וצפנה.....(גימ' 7383)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (תהלים לט): בתוכחות על עון יסרת איש ותמס כעש חמודו(גימ' 3055את)
- (תהלים לט): אך כל הבל כל אדם,.....(גימ' 215א)
- (במדבר כ): שמעו נא המורים.....(גימ' 768)
- (שם יב): והאיש משה עניו מאד.....(גימ' 863א)
- (ירמיה ג): ואתן לך ארץ חמדה(גימ' 855)
- (שמות ז): ראה נתתיך אלהים לפרעה.....(גימ' 1627ס"ת)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 7383)

ג. ד"א ואתחנן זה שאמר הכתוב (דניאל ב) והוא מהשנא עדניא וזמניא וגו' אמר רבי אבין למה הדבר דומה למלך שהיה לו אהוב והוא ממנה דוכסי' ואיפרכין ואיסטרטליטין לאחר ימים ראו אותו שהיה מבקש מן השוער ליכנס לפלטין ואינו מניח לו היו הכל תמהין ואומרין אתמול היה ממנה דוכסין ואיפרכין ואיסטרטליטין ועכשיו הוא מבקש מן השוער ליכנס לפלטין ואינו מניח לו אמרו לו שעתא עברת. כך משה גוזר על הקב"ה והוא מקיים קומה ה' שובה ה' ואם בריאה יברא

ה' אם נברא לה פה מששת ימי בראשית הרי מוטב ואם לאו יברא ה' ועכשיו מתחנן ומתחבט
ליכנס לארץ ישראל ואינו מתקבל שעתא עברת בעת ההיא לאמר:

דברים רבה פרשה ב' ואתחנן אל ה'. זש"ה (משלי יח) תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות א"ר
תנחומא תחנונים ידבר רש זה משה שבא אצל בוראו בתחנונים. ועשיר יענה עזות עשירו של עולם
זה הקב"ה ענה אותו עזות שנא' (דברים ג) אל תוסף דבר אלי. ד"א אמר רבי יוחנן תחנונים ידבר
רש אלו נביאי ישראל ועשיר יענה עזות אלו נביאי עבודת כוכבים א"ר יוחנן אין לך צדיק באו"ה
יותר מאיוב ולא בא אלא בתוכחות שנאמר (איוב כג) אערכה לפניו משפט ופי אמלא תוכחות אין
לך גדול בנביאים ממשה וישעיה וסניהם לא באו אלא בתחנונים ישעיה אמר (ישעיה לג) ה' חננו לך
קוינו ומשה אמר ואתחנן אל ה'. ד"א ואתחנן אל ה' למה"ד למטרונה שילדה בן כל ימים שבנה
קיים היתה נכנסת בפלטין בזרוע מת בנה התחילה מבקשת ליכנס בתחינות כך כל זמן שהיו
ישראל קיימים במדבר היה משה נכנס לפני הקב"ה בזרוע (שמות לב) למה ה' יחרה אפך בעמך
סלח נא לעון העם הזה וגו' כיון שמתו ישראל במדבר התחיל מבקש ליכנס בארץ ישראל
בתחנונים. ואתחנן:

נושא הדרשה: משנה ד תחנונים ידבר רש
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אעברה-נא, ואראה את-הארץ הטובה, אשר, בעבר הירדן: ההר הטוב הזה, והלבנן. ויתעבר יהוה
בי למענכם, ולא שמע אלי; ויאמר יהוה אלי, רב-לך--אל-תוסף דבר אלי עוד, בדבר הזה. עלה
ראש הפסגה, ושא עיניך ימה וצפנה..... (גימ' 7383)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי יח) תחנונים ידבר רש ועשיר יענה עזות... (גימ' 3174 ס"ת)

(דברים ג) אל תוסף דבר אלי..... (גימ' 840 את)

(איוב כג) אערכה לפניו משפט ופי אמלא תוכחות (גימ' 1942 את)

(ישעיה לג) יהוה חננו לך קוינו..... (גימ' 362)

(שמות לב) למה יהוה יחרה אפך בעמך..... (גימ' 562 ת)

(שמות לב) סלח נא לעון העם הזה..... (גימ' 497 ר"פ)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 7383)

דברים רבה פרשה ב' בעת ההיא. באי זה עת באותו עת שנתמנה יהושע שנא' (דברים ג) ואת
יהושע צויתי א"ר הונא כיון שאמר לו הקב"ה למשה הגיע ארכי ליהושע אותה שעה התחיל לבקש
רחמים ליכנס לארץ למה הדבר דומה לאיפרכוס שהיה בארכי שלו והיה גוזר על המלך והוא עושה
היה פודה למי שרוצה וחובש למי שרוצה וכיון שנתחלף ונתמנה אחר תחתיו התחיל לבקש מן
השוער ליכנס ולא היה מניח לו כך משה כל ימים שהיה בארכי שלו היה חובש למי שרוצה שנא'
(במדבר טז) וירדו הם וכל אשר להם חיים וגו' ופודה למי שרוצה שנאמר (דברים לג) יחי ראובן
ואל ימות וכיון שנתחלף ונתמנה יהושע תחתיו שנא' (במדבר כז) קח לך את יהושע בן נון התחיל
להתחנן ליכנס לארץ אמר לו הקב"ה רב לך:

נושא הדרשה: משנה ה הגיע זמנו של יהושע
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וצו את-יהושע, וחזקהו ואמצהו: כי-הוא יעבר, לפני העם הזה, והוא ינחיל אותם, את-הארץ
(גימ' 3070)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(במדבר טז) **וירדו הם וכל אשר להם חיים (גימ' 971)**

(דברים לג) **יחי ראובן ואל ימות..... (גימ' 799את)**

(במדבר כז) **קח לך את יהושע בן נון.....(גימ' 1301ר"ת)**

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 3070)

ו ד"א בעת ההיא לאמר מהו לאמר א"ר עזריה לאמר לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה שהרי משה אע"פ שנא' לו (דברים ג) לא תעבור את הירדן הזה התחיל מתחנן. ד"א מהו לאמר א"ר עקיבא אמר משה רבש"ע השיבני על דברי אם אני נכנס לא"י אם איני נכנס. ד"א מהו לאמר אמר לפניו רבש"ע תכתב חטייה שלי לדורות א"ר שמואל למה הדבר דומה למלך שגזר ואמר כל מי שילקט ויאכל מפירות שביעית מחזירין אותו בקומפין הלכה אשה אחת ולקטה ואכלה התחילו לחזר אותה בקומפין אמרה לו אדוני המלך בבקשה ממך יתלו הפגין הללו בצוארי שלא יהו בני המדינה אומרים נמצא בה דבר כשפים או דבר ניאוף ומתוך שהן רואים את הפגים בצוארי יודעים שבשבילן אני מחזרת בקומפין כך אמר משה רבש"ע תכתב חטייה שלי לדורות שלא יהיו ישראל אומרים זייף משה בתורה או אמר דבר שלא נצטווה וידעו שלא היה אלא על המים הרי בעת ההיא לאמר:

דברים רבה פרשה ב' ה' אלהים אתה החילות מהו ה' אלהים אמר רבי יהושע בן קרחה בשני מקומות דימה משה את עצמו לאברהם ולא הועיל לו כלום כיצד אברהם קרא לו הקב"ה ואמר הנני שנא' (בראשית כב) ויאמר אברהם ויאמר הנני מהו הנני לכהונה הנני למלכות זכה לכהונה זכה למלכות. זכה לכהונה מנין שנא' (תהלים קי) נשבע ה' ולא ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק וזכה למלכות שנאמר (בראשית יד) אל עמק שוה הוא עמק המלך. ואף משה בקש לעשות כן שנאמר (שמות ג) ויאמר משה משה ויאמר הנני לכהונה הנני למלכות אמר לו הקב"ה (משלי כה) אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד (שמות ג) ויאמר אל תקרב הלום אין לך עסק בכהונה שנא' (במדבר א) והזר הקרב יומת. אין לך עסק במלכות כענין שנאמר (שמואל ב ז) כי הביאתני עד הלום. אברהם אמר (בראשית טו) ה' אלהים מה תתן לי א"ר לוי אמר לפניו רבש"ע אם מתבקש לי בדין שיהיו לי בנים תן לי ואם לאו ברחמים תתן לי אמר לו הקב"ה חייך בדין מתבקש לך (שם) והנה דבר ה' אליו. ואף משה כך אמר (דברים ג) ה' אלהים אתה החילות. אם מתבקש בדין שאכנס לא"י אכנס ואם לאו אכנס ברחמים. אמר לו הקב"ה אל תתהדר לפני מלך וגו' כי לא תעבור את הירדן הזה כיון שראה משה היאך הדברים חזקים התחיל מדבר דברים קשים:

נושא הדרשה: משנה ז בשני מקומות דימה משה את עצמו לאברהם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ואתחנן, אל-יהוה, בעת ההוא, לאמר. אדני יהוה, אתה החלות להראות את-עבדך, את-גדלך, ואת-ידך החזקה--אשר מי-אל בשמים ובארץ, אשר-יעשה כמעשיך וכגבורתך. אעברה-נא, ואראה את-הארץ הטובה, אשר, בעבר הירדן: ההר הטוב הזה, והלבנון. ויתעבר יהוה בי למענכם, ולא שמע אלי;(גימ' 11883)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית כב): ויאמר אברהם ויאמר הנני.....(גימ' 877)

(תהלים קי): נשבע יהוה ולא ינחם.....(גימ' 593)

(תהלים קי): אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק.....(גימ' 1912 ס"ת)

(בראשית יד): אל עמק שוה הוא עמק המלך.....(גימ' 869)

(שמות ג): ויאמר משה משה ויאמר הנני.....(גימ' 1319)

(משלי כה): אל תתהדר לפני מלך ובמקום גדולים אל תעמוד(גימ' 2138)

(שמות ג): ויאמר אל תקרב הלום.....(גימ' 1071)

(במדבר א): והזר הקרב יומת.....(גימ' 981)

(שמואל ב ז): כי הביאתני עד הלום.....(גימ' 731 ס"ת)

(בראשית טו): יהוה אלהים מה תתן לי.....(גימ' 1047)

(שם): והנה דבר יהוה אליו.....(גימ' 345)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 11883)

דברים רבה פרשה ב': ה' אלהים אתה החילות אמר לפניו רבש"ע למה איני נכנס לארץ מפני שאמרתי (במדבר כ) שמעו נא המורים אתה הוא שאמרת תחלה למשמרת לאות לבני מרי. ד"א אתה החילות אמר רבי ראובן אמר משה לפני הקב"ה למה את עושה לי כך אתה התחלת לבא אצלי מנין שנא' (שמות ג) וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה א"ל משגדלת אותי אתה מורידני מגדולתי אמר לו הקב"ה והרי נשבעתי אמר לפניו רבש"ע אתה החילות כשבקשת לא חללת השבועה לא נשבעת שאתה מכלה את בניך בעגל וחזרת בך שנא' (שם לב) וינחם ה'. ד"א א"ר לוי אמר לפניו רבש"ע עצמותיו של יוסף נכנסו לארץ ואני איני נכנס לארץ אמר לו הקב"ה מי שהודה בארצו נקבר בארצו ומי שלא הודה בארצו אינו נקבר בארצו. יוסף הודה בארצו מנין גבירתו אומרת (בראשית טט) ראו הביא לנו איש עברי וגו' ולא כפר אלא (שם מ) גנב גנבתי מארץ העברים נקבר בארצו מנין שנא' (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו מארץ מצרים קברו בשכם את שלא הודית בארצך אין אתה נקבר בארצך כיצד בנות יתרו אומרות (שמות ב) איש מצרי הצילנו מיד הרועים והוא שומע ושותק לפיכך לא נקבר בארצו:

נושא הדרשה: משנה ח עצמותיו של יוסף נכנסו לארץ ואני איני נכנס לארץ
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אדני יהוה, אתה החלות להראות את-עבדך, את-גדלך, ואת-ידך החזקה--אשר מי-אל בשמים ובארץ, אשר-יעשה כמעשיך וכגבורתך. אעברה-נא, ואראה את-הארץ הטובה, אשר, בעבר הירדן: ההר הטוב הזה, והלבנון. ויתעבר יהוה בי למענכם, ולא שמע אלי;(גימ' 10551)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (במדבר כ): שמעו נא המורים.....(גימ' 768)
- (שמות ג): וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה.....(גימ' 1807ר"ת)
- (שם לב): וינחם יהוה.....(גימ' 152אתה)
- (בראשית לט): ראו הביא לנו איש עברי.....(גימ' 904)
- (שם מ): גנב גנבתי מארץ העברים.....(גימ' 1178)
- (יהושע כד): ואת עצמות יוסף אשר העלו מארץ מצרים קברו בשכם(גימ' 4424ס"ת)
- (שמות ב): איש מצרי הצילנו מיד הרועים.....(גימ' 1317ר"ת)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 10551)

ט. כי לא תעבור את הירדן הזה. אמר לו הקב"ה למשה אם אתה נקבר כאן אצלך בזכותך הן באין עמך א"ר לוי למה"ד לאחד שנתפזרו מעותיו במקום אפילה אמר אם אומר אני האירו לי שאקבץ מעותי אין בריה משגחת עלי מה עשה נטל זהוב אחד והשליך בתוכם והתחיל צווח ואומר האירו לי זהוב אחד היה לי ונפל ממני כאן והאירו לו מה עשה משנטל את זהוב אמר להן בחייכם המתינו לי שאלקט את המעות וליקטן בזהוב נתלקטו המעות כך אמר לו הקב"ה למשה אם נקבר אתה אצלם במדבר הן באים בזכותך ואת בא בראשם שנאמר (דברים לג) וירא ראשית לו וגוי ויתא ראשי עם:

דברים רבה פרשה ב' : כי מי גוי גדול וגוי הלכה אדם מישראל שהיה קורא את שמע מהו שיהא לו מותר להמתין אחר ק"ש ואח"כ יתפלל כך שנו חכמים שלשה תכיפות הן תכף לסמיכה שחיטה תכף לנטילת ידים ברכה תכף לגאולה תפלה. ומי שהוא עושה כן מהו מתן שכרו אמר רבה בר אבהו אם סמך ושחט יהא מובטח שקרבנו נתקבל ואם נטל ידיו ובירך מיד יהא מובטח שלא יהא שטן מקטרג בסעודתו ואם קרא ק"ש ונתפלל מיד יהא מובטח שתפלתו נשמעת. א"ר יהודה ב"ר סימון את מוצא עבודת כוכבים קרובה ורחוקה והקב"ה רחוק וקרוב כיצד עבודת כוכבים קרובה עובד כוכבים עושה עבודת כוכבים ומעמידה בתוך ביתו אצלו הרי קרוב ומנין שהיא רחוקה שנא' (ישעיה מו) אף יצעק אליו ולא יענה וגוי הרי רחוקה. והקב"ה רחוק וקרוב כיצד א"ר יהודה בר סימון מכאן ועד לרקיע מהלך ת"ק שנה הרי רחוק. וקרוב מנין שאדם עומד ומתפלל ומהרהר בתוך לבו וקרוב הקב"ה לשמוע את תפלתו שנא' (תהלים פה) שומע תפלה עדיך כל בשר יבואו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע כשיהיו אומות העולם באים להתפלל לפניך אל תענה אותן שאין באין אצלך בלב שלם אלא הולכין אצל עבודת כוכבים שלהן ואינה עונה אותן והן רואין צרתן צרה ובאין להן אצלך אף אתה לא תענה אותן שני' (שם יח) ישועו ואין מושיע על ה' ולא ענם מהו ישועו ישועו לעבודת כוכבים שלהן ולכשיבואו אצלך על ה' ולא ענם אבל כשישראל קוראין אצלך מיד שמע תפלתנו שנא' (שם ד) בקראי ענני אלהי צדקי אמר לו הקב"ה מה אמרת בקראי ענני חניך עד שלא תקראני אני אענה אתכם שנא' (ישעיה סה) טרם יקראו ואני אענה שאין לי אומה אחרת אלא אתם מנין ממה שקרינן בענין כי מי גוי גדול:

נושא הדרשה: משנה י שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי מי-גוי גדול, אשר-לו אלוהים קרובים אליו, כיהוה אלוהינו, בכל-קוראנו אליו. ומי גוי גדול,
אשר-לו חוקים ומשפטים צדיקים,

ככול התורה הזאת, אשר אנוכי נותן לפניכם היום.(גימ' 5840)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ישעיה מו): אף יצעק אליו ולא יענה(גימ' 570)

(תהלים פה): שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו(גימ' 2454ר"תאתה)

(שם יח): ישועו ואין מושיע על יהוה ולא ענם..(גימ' 1274ס"פא)

(שם ד): בקראי ענני אלהי צדקי.....(גימ' 387ס"ת)

(ישעיה סה): טרם יקראו ואני אענה.....(גימ' 759)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5840)

(דברים רבה פרשה ב' : תהלים ד) יענך ה' ביום צרה רבנן אמרי למה הדבר דומה לבן מלך שיצא לתרבות רעה והיו לו שלשה פדגוגין הראשון אמר יעשה לו כבלים של מאה ליטרין והשני אמר אינו יכול לעמוד בכבלים של ק' ליטרין אלא יעשה לו כבלים של שנים עשר ליטרין בא השלישי ואמר היאך הוא יכול לעמוד בכבלים של שנים עשר ליטרין יעשה לו כבלים של ליטרא אחת כך אמר משה יעשו לו כבלים של מאה ליטרות שנא' (דברים לא) ומצאוהו רעות רבות וצרות דוד אמר יעשה לו כבלים של י"ב ליטרין שנא' יענך ה' ביום צרה כשם שהיום י"ב שעות. כיון שעמד ירמיה אמר לפניו רבש"ע אין בהם כח לסבול כשם שאמר דוד ביום צרה אלא יעשה להם כבלים של ליטרא אחת שנא' (ירמיה ל) ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע. ד"א יענך ה' ביום צרה מהו ביום צרה אמר ר"ל למה הדבר דומה לאשה שישבה על המשבר לילד והיתה מצטערת לילד אמרו מי שענה את אמך הוא יענה אותך כך אמר דוד לישראל מי שענה ליעקב הוא יענה אתכם מה התפלל יעקב ואעשה שם מזבח לאל העונה אותי ביום צרתי אף אתה יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע כשתהא רואה בניך בצער ואין מי שיבקש רחמים עליהם מיד ענה אותן אמר לו הקב"ה משה חייך בכל שעה שיקראו אותי אני אענה אותם דכתיב (דברים ד) כה' אלהינו בכל קראנו אליו:

נושא הדרשה: משנה יא יענך יהוה ביום צרה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כיהוה אלוהינו, בכל-קוראנו אליו. ומי גוי גדול, אשר-לו חוקים ומשפטים צדיקים, ככול התורה
הזאת, אשר אנוכי נותן לפניכם היום.(גימ' 4664)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים כ ב): יענך יהוה ביום צרה.....(גימ' 533ת)

(דברים לא): ומצאוהו רעות רבות וצרות.....(גימ' 2576ר"תאתה)

(ירמיה ל): ועת צרה היא ליעקב וממנה יושע(גימ' 1555אתה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4664)

דברים רבה פרשה ב' : ד"א כה' אלהינו זה שאמר הכתוב (תהלים סט) ואני תפלתי לך ה' עת רצון רבי חנינא בר פפא שאל לרבי שמואל בר נחמן מהו דכתיב ואני תפלתי לך ה' עת רצון אמר לו שערי

תפלה פעמים פתוחים פעמים נעולים אבל שערי תשובה לעולם פתוחים אמר לו מנין דכתיב (שם סה) נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח כל קצוי ארץ וים רחוקים מה המקוה הזה פעמים פתוח פעמים נעול אף שערי תפלה פעמים פתוחים נעולים אבל הים הזה לעולם פתוח כך ידו של הקב"ה לעולם פתוח לקבל שבים אמר רב ענן אף שערי תפלה אינן ננעלים לעולם דכתיב כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואין קריאה אלא תפלה כענין שנאמר (ישעיה סה) והיה טרם יקראו ואני אענה א"ר חייא רבה כתיב (תהלים כז) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה' הוי מתפלל וחוזר ומתפלל ויש שעה שיתנו לך. ד"א ואני תפלתי וגו' דוד בשביל שהיה יחידי אמר עת רצון אבל תפלתן של ציבור אינה חוזרת לעולם ריקם הוי כה' אלהינו בכל קראנו אליו:

נושא הדרשה: משנה יב שערי תשובה לעולם פתוחים	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
כיהוה אלוהינו, בכל-קוראנו אליו. ומי גוי גדול, אשר-לו חוקים ומשפטים צדיקים, ככול התורה הזאת, אשר אנוכי נותן לפניכם היום. רק הישמר לך ושמור נפשך מאוד, (גימ' 6622)	כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(תהלים סט): ואני תפלתי לך יהוה עת רצון (גימ' 1879)	
(שם סה): נוראות בצדק תעננו אלהי ישענו מבטח (גימ' 1976)	
(שם סה): כל קצוי ארץ וים רחוקים (גימ' 1295ר"תה)	
(ישעיה סה): והיה טרם יקראו ואני אענה (גימ' 785)	
(תהלים כז): קוה אל יהוה חזק ויאמץ לבך וקוה אל יהוה (גימ' 688אה)	
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 6622)	

ג. כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו שאלו המינים את רבי שמלאי כמה רשויות בראו את העולם אמר להם אני ואתם נשאל לששת ימי בראשית אמרו לו מי כתיב בראשית ברא אלוה בראשית ברא אלהים כתיב אמר להן מי כתיב בראו ברא כתיב ומי כתיב ויאמרו אלהים יהי רקיע יקוו המים יהי מאורות ויאמר כתיב. כיון שהגיעו למעשה יום הששי היו שמחים אמרו לו הרי כתיב (בראשית ג) נעשה אדם בצלמנו. א"ל מי כתיב ויבראו את האדם בצלמיהם אין כתיב כאן אלא ויברא את האדם בצלמו. אמרו לו והא כתיב כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו. אמר להם מי כתיב כה' אלהינו בכל קראנו אליהם בכל קראנו אליו כתיב:

יד. ד"א אשר לו אלהים קרובים אליו א"ר יוחנן כשמתכנסין מלאכי השרת לפני הקב"ה לומר אימתי ר"ה ואימתי יום הכפורים הקב"ה אומר להם לי מה אתם שואלים אני ואתם נלך אצל בית דין של מטה מנין דכתיב אשר לו אלהים קרובים אליו אשר לו אומה קרובה אין כתיב כאן אלא אשר לו אלהים קרובים אליו הוא וכל פמליא שלו אמר רבי יוחנן אמר הקב"ה עד שלא נעשית אומה שלי מועדי ה' מכאן ואילך אשר תקראו אתם:

טו. ד"א אשר לו אלהים קרובים אליו אדם אם יהא לו קרוב עשיר הוא מודה בו ואם עני הוא כופר בו ואומר שאינו קרובו אבל הקב"ה כביכול ישראל היו נתונים במצרים בשעבוד הקב"ה אומר קרוביהן אני מנין שנא' (תהלים קמח) לבני ישראל עם קרובו ואם קרובו עני הוא עושה עצמו עיקר

ואותו טפילה מהו אומר פלוני מתקרב לי אבל הקב"ה כביכול עושה לישראל עיקר אשר לו גוי קרוב אין כתיב כאן אלא אשר לו אלהים קרובים אליו. ד"א כי מי גוי גדול א"ר חמא בר ר' חנינא איזה אומה שגידלה אלהיה כאומה זו בנוהג שבעולם אומה מבקשת לעשות מלחמה ואינן יודעין אם נוצחין ואם אין נוצחין וישראל ודאי נוצחין שנאמר כי מי גוי גדול וגו':

טז. ד"א אמר רבי תנחומא מעשה בספינה אחת שהיתה כולה של עובדי כוכבים והיה בתוכה יהודי אחד הגיעו לנס אחד. אמרו לאותו יהודי פלוני טול מעות ועלה לנס הזה וקח לנו משם מאומה. אמר להם לא אכסנאי אני מכיר אני להיכן אלך אמרו ויש אכסנאי יהודי בכל מקום שאתה הולך אלהיך עמך הרי אשר לו אלהים קרובים אליו:

דברים רבה פרשה ב': מהו בכל קראנו אליו אמרו רבנן יש תפלה שנענית לארבעים יום ממי את למד ממשה דכתיב ואתנפל לפני ה' מ' יום וגו' ויש תפלה שנענית לכ' יום ממי את למד מדניאל דכתיב (דניאל י) לחם חמודות לא אכלתי עד מלאת שלשה שבועים ימים ואח"כ אמר ה' שמעה ה' סלחה וגו' ויש תפלה שנענית לשלשה ימים ממי את למד מיונה דכתיב (יונה ב) ויהי יונה במעי הדגה וגו' ואח"כ ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגה ויש תפלה שנענית ליום אחד ממי את למד מאליהו דכתיב (מ"א יח) ויגש אליהו הנביא ויאמר וגו' ויש תפלה שנענית לעונה ממי את למד מדוד דכתיב (תהלים סט) ואני תפלתי לך ה' עת רצון ויש תפלה שעד שלא יתפלל אותה מפיו הקב"ה יענה שנאמר (ישעיה סה) והיה טרם יקראו ואני אענה:

נושא הדרשה: משנה יז בכל קראנו אליו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

בכל-קוראנו אליו. ומי גוי גדול, אשר-לו חוקים ומשפטים צדיקים, ככול התורה הזאת, אשר אנוכי נותן לפניכם היום. רק הישמר לך ושומר נפשך מאוד, פן-תשכח את-הדברים (גימ' 7988) כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דניאל י): לחם חמודות לא אכלתי עד מלאת שלשה שבועים ימים(גימ' 2742)

(דניאל ט): אֲדַנִּי שְׁמָעָה, אֲדַנִּי סְלָחָה (גימ' 648)

(יונה ב): ויהי יונה במעי הדגה (גימ' 241)

(יונה ב): ויתפלל יונה אל יהוה אלהיו ממעי הדגה (גימ' 1986"ת)

(מ"א יח): ויגש אליהו הנביא ויאמר (גימ' 696)

(תהלים סט): ואני תפלתי לך יהוה עת רצון (גימ' 1885ת)

(ישעיה סה): והיה טרם יקראו ואני אענה (גימ' 790ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 7988)

דברים רבה פרשה ב': כי תוליד בנים הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו להקיף פאת ראשו כך שנו חכמים אלו דברים אסורים מפני דרכי האמורי המספר קומי והעושה בלורית מהו המספר קומי זה המספר פאת ראשו ועושה תפיסות קורצין(גימ') מהו חייב סופג את הארבעים אבל העושה בלורית אינו מגדלה אלא לשמה של עבודת כוכבים ואין עונש קשה משל עבודת כוכבים

שהרי הקב"ה אינו מקנא אלא בה(גימ') מנין שנא' (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וגו' וכתוב (דברים ד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא רבן אמרי הואיל ואין בעבודת כוכבים ממש למה קורא אותן אלהות אמר ר' פנחס בר חמא כדי ליתן שכר לכל מי שפורש ממנה אמר הקב"ה אע"פ שאין בה ממש כיון שפורש אדם ממנה מעלה אני עליו כאלו הוא עובד למי שיש בו ממש ובא לו אצלי אמר ריב"ל אמר הקב"ה הואיל וכך הוא עונשה של עבודת כוכבים קשה צריך אני להזהיר אותם עליה שלא יאמרו אילו הזהירנו עליה פירשנו ממנה אמר לו הקדוש ב"ה לישעיה לא תהא סבור שמא לא הזהרתי אותם על עבודת כוכבים תחלה עד שלא באו לסיני לקבל את התורה הזהרתי אותן על עבודת כוכבים מנין שכך כתיב (ישעיה מח) ואגיד לך מאז בטרם תבא השמעתיד בטרם תבא לסיני השמעתיד ברכות וקללות למה (שם) פן תאמר עצבי עשם ופסלי ונסכי צום לפיכך הזהרתי אותם עליה ועל ידי מי הזהרתי אותן ע"י משה עבדי מנין ממה שקרינו בענין כי תוליד בנים ובני בנים:

נושא הדרשה: משנה יח אין עונש קשה משל עבודת כוכבים	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
כי-תוליד בנים ובני בנים, ונושנתם בארץ; והשחתם, ועשיתם פסל תמונת כל, (גימ' 4599ה)	
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש	
(שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני	(גימ' 696)
(ישעיה מח) ואגיד לך (גימ' 80"פ)	
(ישעיה מח) מאז בטרם תבא השמעתיד	
(גימ' 1994ר"ת)	
(ישעיה מח) פן תאמר עצבי עשם ופסלי ונסכי צום	
(גימ' 1828ת)	
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 4599)	

דברים רבה פרשה ב': ד"א זה שאמר הכתוב (הושע ד) כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמיר מהו כרובם אמר ר' שמואל בר נחמני שכל מה שהגדולים עושין הדור עושה כיצד הנשיא מתיר ואב ב"ד אוסר הנשיא מתיר ואני אוסר והדיינים אומרים אב ב"ד מתיר ואנו אוסרים ושאר הדור אומרים הדיינים מתירין ואנו אוסרים מי גרם לכל הדור לחטוא הנשיא שחטא תחלה(גימ') א"ר שמלאי כתיב (שם ב) כי זנתה אמם הובישה הורתם שהן מביישין דבריהם בפני עמי הארץ כיצד החכם יושב ודורש בצבור לא תלוה בריבית והוא מלוה בריבית(גימ') אומר לא תגזול והוא גוזל(גימ') אומר לא תגנוב והוא גונב(גימ') א"ר ברכיה מעשה באדם אחד שנגנבה טליתו והלך לקבול לדיין עליה ומצאה פרושה על מטתו(גימ') וא"ר ברכיה מעשה באדם א' שנגנבה קומקמוס שלו ועלה לקבול עליו לדיין ומצאו על הכירה שלו הוי כרובם כן חטאו לי(גימ') ד"א כרובם כן חטאו לי אמר רבי תנחומא כל שהרביתי להם ארצות כן חטאו לי מנין שנאמר (שם יב) גם מזבחותרם כגלים על תלמי שדי(גימ') ד"א כל שהרביתי להן עושר כן חטאו לי מנין שנאמר (שם ח) כספם וזהבם עשו להם עצבים(גימ') ד"א כל שהרביתי להן מלכים כן חטאו לי מנין שנאמר (שם ז) כל מלכיהם נפלו אין קורא בהם אלי(גימ') ד"א כל שהרביתי להן בנים כן חטאו לי שנאמר כי תוליד בנים וגו':

נושא הדרשה: משנה יט כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמיר	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	

כי-תוליד בנים ובני בנים, ונושנתם בארץ; והשחתם, ועשיתם פסל תמונת כל, ועשיתם הרע
בעיני יהוה-אלהיך, להכעיסו. (גימ' 6134)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(הושע ד): כרובם כן חטאו לי כבודם בקלון אמיר (גימ' 947את)

(שם ב): כי זנתה אמם הובישה הורתם (גימ' 1652ס"ת)

(שם יב): גם מזבחותם כגלים על תלמי שדי (גימ' 1567אה)

(שם ח): כספם וזהבם עשו להם עצבים (גימ' 1119ר"ת)

(שם ז): כל מלכיהם נפלו אין קורא בהם אלי (גימ' 849את)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 6134)

דברים רבה פרשה ב': ד"א כי תוליד בנים זש"ה (משלי י) פעולת צדיק לחיים תבואת רשע לחטאת. פעולת צדיק לחיים א"ר תנחום זה אליפו שגדל בחיקו של יצחק. ותבואת רשע לחטאת זה עמלק שגדל בחיקו של עשו. ד"א פעולת צדיק לחיים כל מה שפעל דוד ושלמה בנו לחיים של ישראל מהו ותבואת רשע לחטאת בביאה אחת שנכנס מנשה לבית קדשי הקדשים היתה חטייה לישראל שעשה צלם של ארבע פנים והכניסו להיכל מנין שנאמר (יחזקאל ח) והנה מצפון לשער המזבח סמל הקנאה הזה בביאה. אמר רבי אחא הא ביא רבא לעלמא התושב מפנה לבעל הבית ולמה עשה צלם של ד' פנים כנגד ד' חיות שהן סובלות כסאו של הקב"ה. ד"א למה ארבע פנים כנגד ד' רוחות העולם אמר כל מי שיבא מד' רוחות העולם יהא משתחוה לצלם זה. ומה עשה לו הקב"ה מסרו ביד שונאיו מנין שנא' (ד"ה ב לג) ויבא עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור ויאסרוהו בנחשתים ועשו לו מולין של נחשת והכניסו אותו לתוכו והיו מדליקין תחתיו והוא היה נשרף מבפנים. אותה שעה קרא מנשה לכל אלוהות שבעולם שהיה מזבח להם ולא ענו אותו אחד מהם שנאמר (ישעיה מו) אף (כי) יצעק אליו ולא יענה מצרתו לא יושיענו כיון שראה מנשה צרתו צרה שלא ענה אותו אחד מהם התחיל קורא להקב"ה אמר לפניו רבש"ע הרי קראתי לכל אלהות שבעולם וידעתי שאין בהן ממש רבש"ע את הוא אלוה על כל אלהים ואם אי אתה עונה אותי אני אומר שמא ח"ו כל הפנים שוות אמר לו הקב"ה הא רשע בדין הוא שלא אענה אותך שהכעסת אותי אלא שלא לנעול דלת לפני השבים שלא יהו אומרים הרי מנשה ביקש לעשות תשובה ולא נתקבל לפיכך הריני עונה אותך מנין שנאמר (ד"ה ב לג) ויתפלל אליו ויעתר לו ויחתר לו מלמד שהיו מלאכי השרת מסתמין את חלונות של רקיע שלא תעלה תפלתו לשמים מה עשה הקב"ה חתר את הרקיע מתחת כסא הכבוד וקיבל את תפלתו ושיבהו ירושלים למלכותו א"ר שמואל בר אוניא בשם רבי אחא ברוח השיבו כמה דתימא משיב הרוח באותה שעה ידע מנשה כי ה' הוא האלהים. ד"א (משלי י) פעולת צדיק לחיים אלו באי הארץ הצדיקים שהיו בימי משה ותבואת רשע לחטאת כי תוליד בנים ובני בנים ונושנתם בארץ וגו':

נושא הדרשה: משנה כ יהוה הוא האלוהים

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-תוליד בנים ובני בנים, ונושנתם בארץ; והשחתם, ועשיתם פסל תמונת כול, ועשיתם הרע
בעיני יהוה-אלוהיך, להכעיסו. העידותי בכס היום את-השמיים ואת-הארץ, כי-אבוד תאבדון
מהר, מעל הארץ, אשר אתם עוברים (גימ' 10740)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (משלי י): פעולת צדיק לחיים תבואת רשע לחטאת (גימ' 2715)
- (יחזקאל ח): והנה מצפון לשער המזבח סמל הקנאה הזה בביאה (גימ' 1475 ר"ת)
- (ד"ה ב לג): ויבא עליהם את שרי הצבא אשר למלך אשור ויאסרוהו בנחשתים (גימ' 3415)
- (ישעיה מו): אף יצעק אליו ולא יענה מצרתו לא יושיענו (גימ' 1789)
- (ד"ה ב לג): ויתפלל אליו ויעתר לו (גימ' 1346 את)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 10740)

כא. מהו להכעיסו אמר רבי אלעזר היו יושבין ומחשבין איזו ערוה חמורה שנאמר (יחזקאל כב) ואיש את אשת רעהו וגו' טמא בזימה מאי בזימה במחשבה היו אומרים מי שבא על א"א בחנק ומי שבא על כלתו בסקילה הרי הכלה חמורה מא"א. תני ר"י איש ואביו ילכו אל הנערה יכול לתאווה ת"ל למען חלל את שם קדשי הוי אומר להכעיסו אמר רבי לוי לא גלו ישראל עד שנעשו שבעה בתי אבות רשעים בני תרין בני בני תרין ונושנתם והשחתם ועשיתם הרי שבעה:

דברים רבה פרשה ב': רבנן אמרי יתברך שמו של הקב"ה שיודע מה היה ומה עתיד להיות דכתיב (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית וגו' כיצד בפרשה זו הראה משה לישראל אם חטאו היאך הם עתידים לגלות והיאך הן עושין תשובה והיאך הם נגאלים היאך הם עתידין לחטוא דכתיב (דברים לא) ועשיתם הרע בעיני ה' ואח"כ והפיץ ה' אתכם בעמים ואח"כ בצר לך ומצאוך. מהו בצר לך אמר רבי יוחנן בשם ר' עקיבא כל צרה שהוא של יחיד צרה וכל צרה שאינה של יחיד אינה צרה. ד"א בצר לך ר' יוחנן דידיה אמר כל צרה שישאל ועובדי כוכבים שותפין בה צרה וכל צרה של ישראל עצמן אינה צרה דרש ר' יוחנן כגון צרתן בשושן הבירה שלא היתה אלא לישראל שנא' (אסתר ד) אבל גדול ליהודים מיד הצמיח להן הקב"ה ישועה מנין (שם ו) ליהודים היתה אורה ושמחה:

נושא הדרשה: משנה כב מגיד מראשית אחרית
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

- והשחתם, ועשיתם פסל תמונת כול, ועשיתם הרע בעיני יהוה (גימ' 3976)
- כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש**
- (ישעיה מו): מגיד מראשית אחרית (גימ' 2552 ר"ת ס"ת)
- (אסתר ד): אבל גדול ליהודים (גימ' 181)
- (שם ו): ליהודים הייתה אורה ושמחה (גימ' 1106)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 3976)

דברים רבה פרשה ב': ד"א אמר ר"א כשנגאלו ישראל ממצרים לא נגאלו אלא מתוך חמשה דברים אלו. מתוך צרה. ומתוך תשובה. ומתוך זכות אבות. ומתוך רחמים ומתוך הקץ. מתוך צרה דכתיב (שמות ב) ויאנחו בני ישראל. מתוך תשובה דכתיב (שם) ותעל שועתם. מתוך זכות אבות דכתיב ויזכור אלהים את בריתו. ומתוך רחמים דכתיב וירא אלהים את בני ישראל. מתוך הקץ

וידע אלהים. ואף לע"ל אין נגאלים אלא מתוך חמשה דברים הללו. מתוך צרה דכתיב בצר לך הרי מתוך צרה. ושבת עד ה' אלהיך הרי מתוך תשובה. כי אל רחום ה' אלהיך הרי מתוך רחמים. ולא ישכח את ברית אבותיך הרי מתוך זכות אבות. ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים הרי מתוך הקץ ודוד פירש אותן (תהלים קו) וירא בצר להם הרי מתוך צרה. בשמעו את רנתם הרי מתוך תשובה ויזכור להם בריתו הרי מתוך זכות אבות. ויתן אותם לרחמים הרי מתוך רחמים (שם) הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים הרי מתוך הקץ:

נושא הדרשה: משנה כג בזכות חמישה דברים נגאלו ויגאלו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי אל רחום יהוה אלהיך, לא ירפך ולא ישחיתך; ולא ישכח את-ברית אבתיך, אשר נשבע להם. כי שאל-נא לימים ראשנים אשר-היו לפניך, למן-היום אשר ברא אלהים אדם על-הארץ, ולמקצה השמים, ועד-קצה השמים: הנהיה, כדבר הגדול הזה, או, הנשמע כמהו. השמע עם קול אלהים מדבר (גימ' 10857)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 684)	(שמות ב): ויאנחו בני ישראל
(גימ' 1370 ס"ת)	(שם): ותעל שועתם
(גימ' 1354)	(שם): ויזכור אלהים את בריתו
(גימ' 1307)	(שם): וירא אלהים את בני ישראל
(גימ' 286 ס"ת)	(שם): וידע אלהים
(גימ' 584)	(תהלים קו): וירא בצר להם
(גימ' 1509)	(שם): בשמעו את רנתם
(גימ' 956 א)	(שם): ויזכור להם בריתו
(גימ' 1241)	(שם): ויתן אותם לרחמים
(גימ' 1544)	(שם): הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 10857)

דברים רבה פרשה ב': ד"א ושבת עד ה' אלהיך אין לך דבר גדול מן התשובה. מעשה שהיו רבותינו ברומי ר"א ורבי יהושע ורבן גמליאל וגזרו סנקליטין של מלך לומר מכאן ועד ל' יום לא יהיה בכל העולם יהודי והיה סנקליטו של מלך ירא שמים בא אצל רבן גמליאל וגילה לו את הדבר והיו רבותינו מצטערים הרבה אמר להם אותו ירא שמים אל תצטערו מכאן ועד שלשים יום אלהיהן של יהודים עומד להם. בסוף כ"ה ימים גילה לאשתו את הדבר אמרה לו והרי שלמו עשרים וחמשה ימים אמר לה עוד חמשה ימים והיתה אשתו צדקת ממנו אמרה לו אין לך טבעת מוץ אותה ומות וסנקליטין נטל עליך ל' ימים אחרים והגזירה עוברת שמע לה ומוץ את טבעתו ומת שמעו רבותינו ועלו אצל אשתו להראות לה פנים אמרו רבותינו חבל לספינה שהלכה לה ולא נתנה המכס כלומר הצדיק הזה לא מל אמרה להן אשתו יודעת אני מה אתם אומרים חייכם לא עברה הספינה עד שנתנה מכס שלה מיד נכנסה לתוך הקיטון והוציאה להן קופסא שהיתה המילה בתוכה וסמרטוטים מלאים דם נתונים עליה וקראו עליו רבותינו המקרא הזה (תהלים מז) נדיבי

עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה מהו מגני ארץ אמר הקב"ה
 לאברהם נעשיתי מגן עוז מנין שנאמר (בראשית טו) אנכי מגן לך לזה אני נעשה מגינים הרבה כיצד
 אמר הקב"ה לאברהם (שם יב) ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך ואח"כ מל וזה לא הבטחתי
 אותו. מהו מאד נעלה זה נתעלה מאד מאברהם. ד"א ושבת עד ה' אלהיך אמר ר' שמואל פרגריטא
 בשם ר' מאיר למה הדבר דומה לבן מלך שיצא לתרבות רעה והיה המלך משלח פדגוגו אחריו ואמר
 לו חזור בך בני והיה הבן משלחו ואמר לאביו באלו הפנים אני חוזר בי ואני מתבייש לפניך והיה
 אביו משלחו ואומר לו בני יש בן מתבייש לחזור אצל אביו ואם אתה חוזר לא אצל אביך אתה
 חוזר כך הקב"ה משלח ירמיה לישראל בשעה שחטאו ואמר לו לך אמור לבני חזרו בכס מנין שנא'
 (ירמיה ג) הלוך וקראת את הדברים האלה וגו' והיו ישראל אומרים לירמיה באלו הפנים אנו
 חוזרים להקב"ה מנין שנא' (שם) נשכבה בבשתנו ותכסנו כלמתנו וגו' והיה הקב"ה משלח ואומר
 להם בני אם חוזרים אתם לא אצל אביכם אתם חוזרים מנין (שם לא) כי הייתי לישראל לאב וגו'
 א"ר עזריה א"ל הקב"ה לירמיהו לך אמור להם לישראל חייכם אני כופר בכס אתם אמרתם לי
 בסיני ומעי המו עליו אף אני כך אומר לכם מנין שני (שם) הבן יקיר לי אפרים וגו'!

נושא הדרשה: משנה כד ושבת עד יהוה אלהיך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ושבת עד-יהוה אלהיך, ושמעת בקלו. לא כי אל רחום יהוה אלהיך, לא ירפך ולא ישחיתך; ולא
 ישכח את-ברית אבתך, אשר נשבע להם. כי שאל-נא לימים ראשנים אשר-היו לפניך, למן-
 היום אשר ברא אלהים אדם
 (גימ' 9082)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהל מז): נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כ--

לאלהים מגני ארץ מאד נעלה (גימ' 1832 ס"ת)

(בראשית טו): אנכי מגן לך (גימ' 224)

(שם יב): ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך (גימ' 1147)

(ירמיה ג): הלוך וקראת את הדברים האלה (גימ' 1471)

(שם): נשכבה בבשתנו ותכסנו כלמתנו (גימ' 2225)

(שם לא): כי הייתי לישראל לאב (גימ' 1085א)

(שם): הבן יקיר לי אפרים (גימ' 1048 ס"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 9082)

דברים רבה פרשה ב': אז יבדיל משה הלכה על כמה דברים נצטווה אדם הראשון כך שנו חכמים
 על ששה דברים נצטווה אדם הראשון על עבודת כוכבים. ועל חלול השם. ועל הדינים. ועל שפיכת
 דמים. ועל גילוי עריות. ועל הגזל. אמר רבי כלן בפסוק אחד שנא' (בראשית ב) ויצו ה' אלהים על
 האדם וגו'. ויצו זה עבודת כוכבים שנא' (הושע ה) הואיל הלך אחרי צו. ה' זה חלול השם שנא'
 (ויקרא כד) ונוקב שם ה'. אלהים אלו הדיינים שנא' (שמות כב) עד האלהים יבא דבר שניהם. על
 האדם זה שפיכות דמים שנאמר (בראשית ט) שופך דם האדם. לאמר זה גילוי עריות שנא' (ירמיה
 ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו. מכל עץ הגן אכל תאכל ולא מן הגזל מצוה אותו על הגזל. ועל
 כלן יש סליחה חוץ משפיכות דמים שנא' (בראשית ט) שופך דם האדם באדם דמו ישפך. א"ר לוי

והרי כמה בני אדם שהרגו ומתו על מטותיהן השיבו אותו מהו באדם דמו ישפך. כשיבאו כל בני אדם לע"ל אותה שעה דמו ישפך. אמרו מעשה בשני אחים שהרג א' מהן את חברו מה עשתה אמן נטלה כוס א' ומלאתו מדמו והניחה אותו במגדל והיתה נכנסת כל יום ויום ומצאה אותה הדם תוסס פעם אחת נכנסה והביטה אותו ומצאו ששתק אותה שעה ידעה שנהרג בנה האחר לקיים מה שנא' שופך דם האדם באדם דמו ישפך:

נושא הדרשה: משנה כה על ששה דברים נצטווה אדם הראשון
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אז יבדיל משה שלש ערים, בעבר הירדן, מזרחה, שמש. לנס שמה רוצח, אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שנא לו, (גימ' 6036)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (בראשית ב'): ויצו יהוה אלהים על האדם (גימ' 374)
- (הושע ה'): הואיל הלך אחרי צו (גימ' 422)
- (ויקרא כד'): ונוקב שם יהוה (גימ' 542אה)
- (שמות כב'): עד האלהים יבא דבר שניהם (גימ' 789)
- (בראשית ט'): שופך דם האדם (גימ' 809ר"ת)
- (ירמיה ג'): לאמר הן ישלח איש את אשתו (גימ' 2093)
- (בראשית ט'): שופך דם האדם באדם דמו ישפך (גימ' 1007)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 6036)

דברים רבה פרשה ב': אז יבדיל משה זש"ה (קהלת ה) אוהב כסף לא ישבע כסף אין אנו יודעים שאין אדם ממלא את נפשו מהו בכסף רבנן אמרי אלו תלמידי חכמים שאוהבין ד"ת שנמשלו בכסף שנא' (משלי טז) וקנות בינה נבחר מכסף א"ר נחמן מי שאוהב תורה אינו שבע תורה ומהו (קהלת ה) מי אוהב בהמון לא תבואה מי שהומה ומהמה אחר תורה לא תבואה ואינו מעמיד תלמידים גם זה הבל. א"ר אחא מי שהוא לומד תורה ואין מלמד אין לו הבל גדול מזה. ד"א אוהב כסף א"ר יצחק מי שהוא אוהב מצות אינו שבע מן המצות כיצד את מוצא שני גדולי עולם דוד ומשה ולא שבעו. דוד אע"פ שא"ל הקב"ה (ד"ה ב ו) רק אתה לא תבנה לי את הבית הזה היה דוד אומר לעצמו וכי מפני שאמר לי הקב"ה אתה לא תבנה לי הבית אני יושב. מה עשה זירז את עצמו והתקין כל צרכיו עד שלא מת מנין שנאמר (שם א כב) והנה בעניי הכינותי לבית אלהי. וכן משה אע"פ שאמר לו הקב"ה כי לא תעבור את הירדן הזה אמר משה אני עובר מן העולם ואיני מפריש להם ערי מקלט מיד אז יבדיל משה.

נושא הדרשה: משנה כו - כז אז יבדיל משה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אז יבדיל משה שלש ערים, בעבר הירדן, מזרחה, שמש. לנס שמה רוצח, אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שנא לו, (גימ' 6037)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (קהלת ה'): אוהב כסף לא ישבע כסף (גימ' 980ס"ת)
- (משלי טז'): וקנות בינה נבחר מכסף (גימ' 1169ס"פ)

- (קהלת ה'): מי אוהב בהמון לא תבואה (גימ' 612)
- (ד"ה ב ו'): רק אתה לא תבנה לי את הבית הזה (גימ' 2069)
- (שם א כב'): והנה בעניי הכינותי לבית אלהי (גימ' 1207 ס"פ)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 6037)

דברים רבה פרשה ב': כתיב למעלה מן הענין וידעת היום והשבות אל לבבך מהו והשבות אל לבבך אמר ר' מאיר אמר הקב"ה את ולבך יודעים מעשים שעשית ויסורין שהבאתי עליך שלא כנגד מעשיך הבאתי עליך. ד"א כי ה' הוא האלהים רבן אמרי יתרו נתן ממש בעבודת כוכבים שנא' (שמות יח) עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים. נעמן הודה במקצת ממנה שנא' (מלכים ב ה) הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ כי אם בישראל. רחב שמתהו בשמים ובארץ שנא' (יהושע ב) כי ה' אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. משה שמו אף בחללו של עולם שנא' כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד מהו אין עוד אפילו בחללו של עולם. א"ר אושעיא אמר הקב"ה תנו לה מפרי ידיה אתה העדות עלי ואין עוד ואף אני מעיד עליך (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה מה כתיב למען ייטב לך והארכת ימים אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע זו היא אריכות ימים אדם הורג נפש בשגגה וגואל הדם רודף אחריו להורגו והכל מתים שלא בעונתם אמר הקב"ה למשה חייך יפה הן מדברין לך ותפרוש להן ערי מקלט שנא' אז יבדיל משה.

נושא הדרשה: משנה כח ערי המקלט
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אז יבדיל משה שלש ערים, בעבר הירדן, מזרחה, שמש. לנס שמה רוצח, אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שנא לו, מתמל שלשם; (גימ' 7216)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (שמות יח): עתה ידעתי כי גדול יהוה מכל האלהים (גימ' 1249)
- (מלכים ב ה): הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ כי אם בישראל (גימ' 1792 את)
- (יהושע ב): כי יהוה אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת (גימ' 2092 ת)
- (משלי לא): תנו לה מפרי ידיה (גימ' 855 תה)
- (דברים לד): ולא קם נביא עוד בישראל כמשה (גימ' 1228)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 6036)

דברים רבה פרשה ב': מה ראה משה ליתן נפשו על ערי מקלט א"ר לוי מי שאכל את התבשיל הוא יודע טעמו כיצד כשהרג משה את המצרי יצא ביום השני ומצא לדתן ולאבירם מריבין זה עם זה שנא' (שמות ב) ויצא ביום השני וגו'. רבי איבו אמר זה דתן התחיל מבזה אותו אמר לו הלהרגני אתה אומר כיון ששמע פרעה כך אמר כמה דברים שמעתי ושתקתי כיון שהגיע על שפיכת דמים תפסו אותו והיאך ברח מלפני פרעה דכתיב (שם) ויברח משה מפני פרעה אמר רבי ינאי בא הקוסטנר ליתן את החרב על צוארו וקהתה החרב מעל צוארו שנעשה של שיש ושלמה מקלס אותו (שיר ז) צוארך כמגדל השן אמר רבי אביתר ולא עוד אלא שקהת החרב מצוארו והיא נהפכת על הקוסטנר מנין שנאמר (שמות יח) ויצילני מחרב פרעה אמר משה לי הציל הקב"ה אבל לא

לקוסטנר. אמר בר קפרא מלאך ירד בדמות משה והבריחו והיו סבורין במלאך שמשה הוא אי"ר
היושע ראה נסים שעשה הקב"ה למשה כל אסכילי פרעה. מהן נעשו אלמים מהן נעשו חרשים
ומהן נעשו סומין וברח משה ולא ראו אותו. תדע לך בשעה שבקש הקב"ה לשלוח אותו בשליחותו
התחיל מעכב א"ל הקב"ה אי אתה זכור מה שעשיתי לאסכילי פרעה שנאי (שם ד) ויאמר ה' אליו
וגוי מי שם פה לאדם וגוי ואותה שעה עמדתי לך ועכשיו איני עומד לך. אי"ר יצחק בוא וראה שאין
מעשיו של הקב"ה

כמעשה בשר ודם בנוהג שבעולם ב"ו עושה לו פטרון שהוא מתקיים עליו והוא נתפס באנקליטון
הלכו ומצאו לפטרונו ואמרו לו נתפס בן ביתך אמר להם אני מתקיים עליו יצא ליהרג היכן הוא
והיכן פטרונו אבל הקב"ה אינו כן אמרו לפניו מלאכי השרת נתפס משה בן ביתך אמר להם אני
מתקיים עליו אמרו לו הרי הוא עומד לפני פרעה הרי איפומניטא שלו נקרין הרי הוא יוצא ליהרג
אמר להם אני מתקיים עליו יצא ליהרג והצילו הקב"ה. מנין שנאמר ויצילני מחרב פרעה. ד"א
אדם יש לו פטרון והוא נתפס בחטייה שלו והושלך למקום חיות היכן הוא והיכן פטרונו. דניאל
הושלך לגוב אריות והצילו הקב"ה מנין שנאי (דניאל ז) אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא.
ד"א אדם עושה לו פטרון והוא עושה חטייה והדיין גוזר עליו שישרף היכן הוא והיכן פטרונו אבל
הקב"ה אינו כן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה נתפס אברהם בן ביתך אמר להם אני מתקיים
עליו אמרו לו הרי הוא עומד לפני אמרפל הרי איפומניטא שלו נקרין הרי הוא עומד לישרף אמר
להם אני מתקיים עליו הושלך לכבשן האש ירד הקב"ה והצילו. מנין שנאי (בראשית טו) ויאמר
אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים. ד"א אדם עושה לו פטרון והוא נתפס בחטייה שלו
והדיין גוזר עליו שיושלך בים היכן הוא והיכן פטרונו אבל הקב"ה אינו כן יונה הושלך לים והצילו
הקב"ה מנין שנאמר (יונה ב) ויאמר ה' לדג ויקיא את יונה. ד"א אז יבדיל משה אמר רבי איבו כיון
שברח משה התחיל אומר שירה שנאי (שמות ב) וישב בארץ מדין וישב על הבאר מה ישראל אמרו
שירה על הבאר אף משה אמר שירה על הבאר אמר ר' לוי לפי שארעה פרשת רוצח על ידו בערי
מקלט:

ד"א כי ה' הוא האלהים רבנן אמרי יתרו נתן ממש בעבודת כוכבים שנאי (שמות יח) עתה ידעתי כי
גדול ה' מכל האלהים. נעמן הודה במקצת ממנה שנאי (מלכים ב ה) הנה נא ידעתי כי אין אלהים
בכל הארץ כי אם בישראל. רחב שמתהו בשמים ובארץ שנאי (יהושע ב) כי ה' אלהיכם הוא אלהים
בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. משה שמו אף בחללו של עולם שנאי כי ה' הוא האלהים בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד מהו אין עוד אפילו בחללו של עולם. אי"ר אושעיא אמר הקב"ה
תנו לה מפרי ידיה אתה העדות עלי ואין עוד ואף אני מעיד עליך (דברים לד) ולא קם נביא עוד
בישראל כמשה מה כתיב למען ייטב לך והארכת ימים אמרו ישראל לפני הקב"ה רבש"ע זו היא
אריכות ימים אדם הורג נפש בשגגה וגואל הדם רודף אחריו להורגו והכל מתים שלא בעונתם אמר
הקב"ה למשה חייך יפה הן מדברין לך ותפרוש להן ערי מקלט שנאי אז יבדיל משה. מה ראה משה
ליתן נפשו על ערי מקלט אי"ר לוי מי שאכל את התבשיל הוא יודע טעמו כיצד כשהרג משה את
המצרי יצא ביום השני ומצא לדתן ולאבירם מריבין זה עם זה שנאי (שמות ב) ויצא ביום השני וגוי.
רבי איבו אמר זה דתן התחיל מבזה אותו אמר לו הלהרגני אתה אומר כיון ששמע פרעה כך אמר
כמה דברים שמעתי ושתקתי כיון שהגיע על שפיכת דמים תפסו אותו והיאך ברח מלפני פרעה
דכתיב (שם) ויברח משה מפני פרעה אמר רבי ינאי בא הקוסטנר ליתן את החרב על צוארו וקהתה
החרב מעל צוארו שנעשה של שיש ושלמה מקלס אותו (שיר ז) צוארך כמגדל השן אמר רבי אביתר

ולא עוד אלא שקהת החרב מצוארו והיא נהפכת על הקוסטנר מנין שנאמר (שמות יח) ויצילני מחרב פרעה אמר משה לי הציל הקב"ה אבל לא לקוסטנר. אמר בר קפרא מלאך ירד בדמות משה והבריחו והיו סבורין במלאך שמשה הוא א"ר יהושע ראה נסים שעשה הקב"ה למשה כל אסכילי פרעה. מהן נעשו אלמים מהן נעשו חרשים ומהן נעשו סומין וברח משה ולא ראו אותו. תדע לך בשעה שבקש הקב"ה לשלוח אותו בשליחותו התחיל מעכב א"ל הקב"ה אי אתה זכור מה שעשיתי לאסכילי פרעה שנא' (שם ד) ויאמר ה' אליו וגו' מי שם פה לאדם וגו' ואותה שעה עמדתי לך ועכשיו איני עומד לך. א"ר יצחק בוא וראה שאין מעשיו של הקב"ה כמעשה בשר ודם בנוהג שבעולם ב"ו עושה לו פטרון שהוא מתקיים עליו והוא נתפס באנקליטון הלכו ומצאו לפטרונו ואמרו לו נתפס בן ביתך אמר להם אני מתקיים עליו יצא ליהרג היכן הוא והיכן פטרוננו אבל הקב"ה אינו כן אמרו לפניו מלאכי השרת נתפס משה בן ביתך אמר להם אני מתקיים עליו אמרו לו הרי הוא עומד לפני פרעה הרי איפומניטא שלו נקרין הרי הוא יוצא ליהרג אמר להם אני מתקיים עליו יצא ליהרג והצילו הקב"ה. מנין שנאמר ויצילני מחרב פרעה. ד"א אדם יש לו פטרון והוא נתפס בחטייה שלו והושלך למקום חיות היכן הוא והיכן פטרוננו. דניאל הושלך לגוב אריות והצילו הקב"ה מנין שנא' (דניאל ז) אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא. ד"א אדם עושה לו פטרון והוא עושה חטייה והדיין גוזר עליו שישרף היכן הוא והיכן פטרוננו אבל הקב"ה אינו כן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה נתפס אברהם בן ביתך אמר להם אני מתקיים עליו אמרו לו הרי הוא עומד לפני אמרפל הרי איפומניטא שלו נקרין הרי הוא עומד לישרף אמר להם אני מתקיים עליו הושלך לכבשן האש ירד הקב"ה והצילו. מנין שנא' (בראשית טו) ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים. ד"א אדם עושה לו פטרון והוא נתפס בחטייה שלו והדיין גוזר עליו שיושלך בים היכן הוא והיכן פטרוננו אבל הקב"ה אינו כן יונה הושלך לים והצילו הקב"ה מנין שנאמר (יונה ב) ויאמר ה' לדג ויקיא את יונה. ד"א אז יבדיל משה אמר רבי איבו כיון שברח משה התחיל אומר שירה שנא' (שמות ב) וישב בארץ מדין וישב על הבאר מה ישראל אמרו שירה על הבאר אף משה אמר שירה על הבאר אמר ר' לוי לפי שארעה פרשת רוצח על ידו בערי מקלט:

נושא הדרשה: משנה כט משה מסר נפשו על ערי המקלט

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

לנס שמה רוצח, אשר ירצח את-רעהו בבלי-דעת, והוא לא-שנא לו, מתמל שלשם; ונס, אל-אחת מן-הערים האל--וחי. את-בצר במדבר בארץ המישר, לראובני; ואת-ראמת בגלעד לגדי, ואת-גולן בבשן למנשי.

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות ב): ויצא ביום השני (גימ' 530)

(שם): ויברח משה מפני פרעה (גימ' 1106)

(שיר ז): צווארך כמגדל השן (גימ' 875 ס"ת)

(שמות יח): ויצילני מחרב פרעה (גימ' 811)

(שם ד): ויאמר יהוה אליו (גימ' 333ת)

(שם ד): מי שם פה לאדם (גימ' 554ת)

(דניאל ז): אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא (גימ' 1503)

(בראשית טו): ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים (גימ' 2045)

(יונה ב): ויאמר יהוה לדג ויקיא את יונה

(גימ' 919)

(שמות ב): וישב בארץ מדין וישב על הבאר

(גימ' 1341)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 10017)

ל. אז יבדיל משה שלש ערים מזרחה שמש מהו מזרחה שמש אמר ר' יוסי ברבי חנינא א"ל הקב"ה למשה הזרח שמש לרוצח ונתת לו מקלט שיגלה לשם שלא יאבד בעון הרציחה כשם שהשמש הזה מאיר לעולם. ד"א לנוס שמה רוצח רבנן אמרין למה הדבר דומה לחרש שהיה עושה איקונין של מלך מתוך שהוא עושה בה נשברה לתוך ידיו אמר המלך אלו בטובתו שיברה היה נהרג עכשיו ששיברה שלא בטובתו יטרד למטלין. כך גזר הקב"ה שופך דם האדם באדם דמו ישפך אבל מי שהורג נפש בשגגה שלא בטובתו גולה ממקומו שנא' ונס אל אחת הערים האל וחי. אמר הקב"ה בעולם הזה על ידי שהיה יצר הרע מצוי היו הורגים אלו את אלו ומתים אבל לעתיד לבא אני עוקר יצר הרע מכס ואין מיתה בעולם (ישעיה כה) בלע המות לנצח:

לא. שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד הלכה אדם מישראל שקרא קריאת שמע ולא דקדק באותיותיה מהו שיצא ידי חובתו כך שנו חכמים קרא ולא דקדק באותיותיה ר' יוסי אומר יצא ר' יהודה אומר לא יצא ואיזהו דקדוק אותיות למדונו רבותינו בכל לבבכם צריך להפריש בין למ"ד ללמ"ד. ואבדתם מהרה צריך להפריש בין מ"ם למ"ם. ואמר רב יהודה בשם רב ואם היה קורא את שמע ומהלך צריך הוא לקבל מלכות שמים מעומד ואיזהו מלכות שמים ה' אלהינו ה' אחד. ומהיכן זכו ישראל לקרות שמע אמר רבי פנחס בר חמא ממתן תורה זכו ישראל לקרות שמע כיצד את מוצא לא פתח הקב"ה בסיני תחלה אלא בדבר זה אמר להם שמע ישראל אנכי ה' אלהיך נענו כולן ואמרו ה' אלהינו ה' אחד ומשה אמר בשכמל"ו. רבנן אמרי אמר הקב"ה לישראל בני כל מה שבראתי בראתי זוגות. שמים וארץ זוגות. חמה ולבנה זוגות. אדם וחיה זוגות. העולם הזה והעולם הבא זוגות אבל כבודי אחד ומיוחד בעולם מנין ממנה שקרינו בענין שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

לב. ד"א שמע ישראל זה שאמר הכתוב (תהלים עג) מי לי בשמים ועמד לא חפצתי בארץ. רב אמר ב' רקיעים הן שמי שמיים ר"א אמר ז' רקיעים הן שמים. ושמי שמים. רקיע. שחקים. מעון. זבול. ערפל. וכולהו פתח הקב"ה לישראל להודיען שאין אלוה אחר אלא הוא אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבשי"ע מי לי בשמים חוץ מכבודך כשם שאין לי בשמים אלא אתה כך לא חפצתי אחר בארץ כשם שלא שתפתי עמך אלוה אחר בשמים כך לא שתפתי עמך אלוה אחר בארץ אלא נכנסת אני בכל יום לבתי כנסיות ומעידה עליך שאין אלוה אחר אלא אתה ואומר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

דברים רבה פרשה ב': ד"א שמע ישראל זשי"ה (משלי כד) ירא את ה' בני ומלך וגוי מהו ומלך אברהם שירא אותי לא המלכותו בעולם שנאמר (בראשית יד) אל עמק שוה הוא עמק המלך יוסף שירא אותי דכתיב (שם מב) את האלהים אני ירא לא המלכותו בעולם ויוסף הוא השליט על הארץ. ד"א ירא את ה' בני ומלך ומלוך על יצרך. מעשה ברשב"א שהלך לעיר אחת בדרום ונכנס לבית הכנסת ושאל לסופר אמר לו בחיך יש כאן יין למכור א"ל רבי העיר הזאת של כותים ואין

עושיך את היין בטהרה כשם שהיו אבותי עושיך אותו אמר איתך לנפשך מותר תן לי ואני לוקח לך אמר ואנת אם מרא דנפשך את אל תטעום יתיה אמר לו רשב"א אנא מרי דנפשי אנא הוי ומלך ומלוד על יצרך. ד"א ירא את ה' בני ומלך מהו ומלך ואל למולך כענין שנאמר (ויקרא יח) ומזרעך לא תתן להעביר למולך. ד"א מהו ומלך המליכהו עליך. (משלי כד) עם שונים אל תתערב אם אלו שאומרים יש אלוה שני אל תתערב א"ר יהודה בר סימון (זכריה יג) והיה בכל הארץ נאם ה' פי שנים בה יכרתו ויגועו הפיות שאומרים שתי רשויות הן יכרתו ויגועו ומי עתיד להיות קיים והשלישית יוותר בה אלו ישראל שנקראו שלישיך שהם משולשיך כהנים לויים וישראלים שהן מג' אבות אברהם יצחק ויעקב. דבר אחר שהן מקלסין להקב"ה בג' קדושות קדוש קדוש קדוש. אמר רבי אחא כעס הקב"ה על שלמה כשאמר הפסוק הזה א"ל דבר של קידש שמא היית אומר בלשון נוטריקון ועם שונים אל תתערב מיד חזר ופירש את הדבר (קהלת ד) יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו אין לו לא אח ולא בן אלא שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

נושא הדרשה: משנה לג הירא את יהוה זוכה למלכות
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שמע, ישראל: יהוה אלהינו, יהוה אחד. ואהבת, את יהוה אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך, ובכל-מאדך. והיו הדברים האלה, אשר אנכי מצוך היום--על-לבבך. ושננתם לבניך, ודברת בם, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך. וקשרתם

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש	
(משלי כד): ירא את יהוה בני ומלך	(גימ' 817את)
(בראשית יד): אל עמק שוה הוא עמק המלך	(גימ' 869)
(שם מב): את האלהים אני ירא	(גימ' 778א)
(ויקרא יח): ומזרעך לא תיתן להעביר למולך	(גימ' 2173ס"ת)
(משלי כד): עם שונים אל תתערב	(גימ' 1689ר"פ)
(זכריה יג): והיה בכל הארץ נאם יהוה פי שנים בה יכרתו ויגועו	(גימ' 1772את)
(קהלת ד): יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו	(גימ' 990את)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 9088)	

לד. רבי יצחק פתח (איכה ג) חלקי ה' אמרה נפשי על כן אוחיל לו אמר ר' יצחק למה"ד למלך שנכנס למדינה ונכנס עמו דוכסין ואיפרכין ואיסטרטליטין יש מבני המדינה שבררו דוכוס שיהיה מתקיים עליהם ויש מהן שבררו להן איפרכוס ויש מהן שבררו להן אסטרטליטין אמר אחד שהיה פיקח איני בורר אלא המלך למה שכולן מתחלפין והמלך אין מתחלף כך כשירד הקב"ה לסיני ירדו עמו חבורות חבורות של מלאכים. מיכאל וחבורתו. גבריאל וחבורתו. יש מאו"ה שבררו להן מיכאל ויש מהן שבררו להן גבריאל אבל ישראל בררו להן הקב"ה אמרו חלקי ה' אמרה נפשי הרי שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

לה. ד"א שמע ישראל מהיכן זכו ישראל לק"ש משעה שנטה יעקב למיתה קרא לכל השבטים ואמר להן שמא משאני נפטר מן העולם אתם משתחווים לאלוה אחר מנין שכך כתיב (בראשית מט) הקבצו ושמעו בני יעקב וגו' מהו ושמעו אל ישראל אביכם אמר להן אל ישראל אביכם הוא אמרו

לו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד והוא אומר בלחשה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמר רבי לוי ומה ישראל אומרים עכשיו שמע אבינו ישראל אותו הדבר שצויתנו נוהג בנו ה' אלהינו ה' אחד:

לו דבר אחר שמע ישראל רבנן אמרין בשעה שעלה משה למרום שמע למלאכי השרת שהיו אומרים להקב"ה בשכמל"ו והוריד אותה לישראל ולמה אין ישראל אומרים אותו בפרהסיא א"ר אסי למה הדבר דומה לאחד שגנב קוזמין מתוך פלטיין של מלך נתנה לה לאשתו ואמר לה אל תתקשטי בה בפרהסיא אלא בתוך ביתך אבל ביום הכפורים שהן נקיים כמלאכי השרת הן אומרים אותו בפרהסיא בשכמל"ו:

דברים רבה פרשה ב' : ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך מהו בכל לבבך ובכל נפשך בכל נפש ונפש שברא בך אמר ר' מאיר על כל נשימה ונשימה שאדם מעלה חייב לקלס את יוצרו מנין שנאמר (תהלים קג) כל הנשמה תהלל יה א"ר סימון חמשה שמות נקראו לנפש ואלו הן. רוח. נפש. נשמה. חיה. יחידה. רבנן אמרי בוא וראה הקב"ה ממלא את עולמו והנפש הזו ממלאה את הגוף הקב"ה סובל את עולמו והנפש הזו סובלת את הגוף הקב"ה יחיד בעולמו והנפש יחידה בגוף הקב"ה אין לפניו שינה והנפש אינה ישינה הקב"ה טהור בעולמו והנפש הזו טהורה בגוף הקב"ה רואה ואינו נראה והנפש הזו רואה ואינה נראית תבא הנפש שהיא רואה ואינה נראית ותקלס להקדוש ב"ה שהוא רואה ואינו נראה אמרו ישראל רבש"ע הנפש הזו שמקלסת אותך עד מתי היא נתונה בעפר (שם מד) כי שחה לעפר נפשנו אמר להן הקב"ה חייכם יגיע הקץ ונפשותיכם שמחות לפיכך ישעיה מנחם אותן אומר (ישעיה סא) שוש אשיש בה' תגל נפשי באלהי. אמר ר' ברכיה בעשרה מקומות קרא הקב"ה לישראל כלה ואלו הן (שיר ד) אתי מלבנון כלה (שם ה) באתי לגני אחותי כלה (שם ד) לבבתני אחותי כלה מה יפו דודיך אחותי כלה נופת תטופנה שפתותיך כלה כמשוש חתן על כלה קול חתן וקול כלה כי כולם כעדי תלבשי ותקשרים ככלה וככלה תעדה כליה וכנגדן ישראל מעטרים את הקדוש ב"ה בעשרה לבושין ואלו הן צדק לבשתי וילבשני הרי שנים (ישעיה נט) וילבש צדקה כשריון (שם) וילבש בגדי נקם תלבשת הרי חמשה (דניאל ז) לבושיה כתלג חיור (ישעיה סג) מדוע אדום ללבושך (תהלים צג) ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר (שם קד) הוד והדר לבשת הרי יי. ד"א שוש אשיש בה' למה"ד לאשה שהלך בעלה ובנה וחתנה למה"י כו' כדכתיב בפסיקתא עד שוש אשיש:

נושא הדרשה: משנה לז מסירות הנפש באהבת יהוה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ואהבת, את יהוה אלהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך, ובכל-מאדך. והיו הדברים האלה, אשר אנכי מצוך היום--על-לבבך. ושננתם לבניך, ודברת בם, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך, ובשכבך ובקומך. וקשרתם לאות, על-ידך; והיו לטטפת, בין עיניך. וכתבתם על-מזוזות ביתך, ובשעריך. (דברים יא) והיה, אם-שמע תשמעו אל-מצותי, אשר אנכי מצוה אתכם, היום--לאהבה את-יהוה אלהיכם, ולעבדו, בכל-לבבכם, ובכל-נפשכם. ונתתי מטר-ארצכם בעתו, יורה ומלקוש; ואספת דגנך, ותירשך ויצהרך. (גימ' 20827)

	כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(גימ' 934ת)	(תהלים קנ): כל הנשמה תהלל יה
(גימ' 1609ר"ת)	(שם מד): כי שחה לעפר נפשנו
(גימ' 2921ר"ת)	(ישעיה סא): שוש אשיש ביהוה תגל נפשי באלהי
(גימ' 644)	(שיר ד): אתי מלבנון כלה
(גימ' 986)	(שם ה): באתי לגני אחותי כלה
(גימ' 974)	(שם ד): לבבתני אחותי כלה
(גימ' 670ת)	(שם ד): מה יפו דודיך אחותי כלה
(גימ' 1279)	(שם ד): כמשוש חתן על כלה
(גימ' 791)	(ירמיהו כה): קול חתן וקול כלה
(גימ' 2103)	(ישעיה מט): כי כולם כעדי תלבשי ותקשרים ככלה
(גימ' 625)	(ישעיה סא): וככלה תעדה כליה
(גימ' 1133)	(ישעיה נט): וילבש צדקה כשריון
(גימ' 1695)	(שם): וילבש בגדי נקם תלבושת
(גימ' 1030)	(דניאל ז): לבושיה כתלג חיור
(גימ' 559)	(ישעיה סג): מדוע אדום ללבושך
(גימ' 1190)	(תהלים צג): יהוה מלך גאות לבש לבש
(גימ' 722)	(שם): יהוה עוז התאזר
(גימ' 962)	(שם קד): הוד והדר לבשת
(גימ' 20827)	ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....

פרשת עקב

דברים רבה פרשה ג': הלכה אדם מישראל שיש לו מנורה שעשויה פרקים פרקים מהו לטלטלה בשבת. כך שנו חכמים המרכיב קני מנורה בשבת חייב חטאת ומשום מה מחייב א"ר אבהו בשם רבי יוחנן המרכיב את המנורה בשבת כאדם שבונה בשבת ומי שהוא בונה בשבת חייב א"ר יוסי ברבי חנינא אימתי שמרו ישראל את השבת כשם שראוי לה. תחלה כשניתנה להן באלוש מנין שנאמר (שמות יז) וישבתו העם ביום השביעי ואת סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת לא נתתי לך אלא לטובתך כיצד א"ר חייא ברבי אבא את מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקיה ומהנה את נפשך ואני נותן לך שכר מנין (ישעיה נח) וקראת לשבת עונג וגו' מה כתיב אחריו (שם) אז תתענג על יהוה ויתן לך משאלות לבך אמרו לו ישראל ואימתי את נותן לנו שכר המצות שאנו עושים אמר להם הקב"ה מצות שאתם עושים מפירותיהן אתם אוכלים עכשיו אבל שכרו בעקב אני נותן לכם מנין ממה שקרינו בעניינינו והיה עקב תשמעון:

נושא הדרשה: משנה א שכר מצוות לעוה"ב
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

והיה עקב תשמעון, את המשפטים האלה, ושמרתם ועשיתם, אתם--ושמר יהוה אלהיך לך, את-הברית (גימ' 5950ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות יז): וישבתו העם ביום השביעי (גימ' 1390ס"ת)

(ישעיה נח): וקראת לשבת עונג (גימ' 1571ת)

(שם): אז תתענג על יהוה ויתן לך משאלות לבך (גימ' 2989ר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 5950)

ד"א והיה עקב זש"ה (תהלים ס) לי גלעד ולי מנשה מהו גלעד אמר ריש לקיש כו' עד שהן מבני יהודה. ד"א מואב סיר רחצי אמר ר"ש בן חלפתא אמר הקב"ה שופת אני למואב יורה של פורענות. מהו על אדום אשליך נעלי אמר הקב"ה הכל מוכן לעשות תשובה ואני דורך גיתה של אדום בעקב רגלי אימתי והיה עקב תשמעון. אמר הקב"ה לישראל בני לא תהיו סבורים שאני עושה אתכם כעבד שאדונו מבקש למכור אותו קוריסין בכל מה שמוצא אלא כך אני מביא עליכם יסורין עד שתכינו את לבבכם אצלי. אמר רבי אחא בשבועה נשבע הקב"ה שלא יניח את ישראל לעולם מנין שנאמר (עמוס ד) לכן כה אעשה לך ישראל ואין לכן אלא שבועה כענין שנא' (שמואל א ג) ולכן נשבעתי לבית עלי ועד היכן אני מייסר אתכם עד העקב. עקב כי זאת אעשה לך עד שתשמרו את מצותי עד העקב:

דברים רבה פרשה ג': ד"א מה כתיב למעלה (דברים ז) וידעת כי יהוה אלהיך הוא האלהים האל הנאמן אמר רבי חייא בר אבא למה הדבר דומה לאוהבו של מלך שהפקיד אצלו פקדון ומת אוהבו של מלך בא בנו ומבקש את הפקדון מידו אמר לו תן לי הפקדון שהפקיד אבא אצלך אמר לו המלך מצאת אחר טוב ממני הפקדון שאצלי לא שמרתי אותו ולא קיפלתי אותו. כך כשחטאו ישראל בימי ירמיה אמר לו הקב"ה לירמיה (ירמיה ג) לך אמור להם לישראל מה מצאו אבותיכם בי עול

על כל מה שנשבעתי לאבותיכם לא קיימתי נשבעתי להם שאני מברך את בניהם שנאמר כי ברך אברכך וגו' לא ברכתי אתכם ע"י משה שנאמר (דברים א) יהוה אלהיכם הרבה אתכם. אמרתי לו שאני מוציא אתכם ברכוש גדול שנאמר (בראשית טו) ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא עשיתי כך (תהלים קה) ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל לפיכך אמר משה ומשמרו את השבועה מן ויפדך מבית עבדים את יודע שהוא האל הנאמן. ד"א כי יהוה אלהיך הוא האלהים א"ר לוי למה הדבר דומה לאוהבו של מלך כו' בא בנו מבקש את הפקדון אמר לו המלך לך והבא שני איסטרטין ושנים עשר בלביטון ועל ידיהן אני נותן לך את הפקדון כך אמר הקב"ה כשיצאו ישראל ממצרים אבותיכם הפקידו אצלי פקדון מנין שנא' (שמות ג) פקוד פקדתי אתכם אמר להן יבואו שני איסטרטין ושנים עשר בלביטון זה משה ואהרן ושנים עשר ראשי שבטים מנין שנאמר (במדבר א) תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן ואתכם יהיו איש איש למטה. ד"א האל הנאמן רבנין אמרי מאמונתו של ב"ו את יודע אמונתו של הקב"ה. מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהיה דר בעיר אחת בדרום והלכו אנשים להתפרנס שם והיו בידן שתי סאין של שעורים והפקידו אצלו ושכחו אותן והלכו להן והיה רבי פנחס בן יאיר זורע אותן בכל שנה ועשה אותן גורן וכונסן אחר שבע שנים הלכו אותן החברים לשם לתבוע אותן ליתן להן מיד הכיר אותן ר' פנחס בן יאיר אמר להם בואו וטלו אוצרותיכם הרי מאמונתו של בשר ודם אתה יודע אמונתו של הקב"ה. ושוב מעשה בר' פנחס בן יאיר שהלך לעיר אחת והיו העכברים אוכלים בתחומה של אותה העיר באו ובקשו הימנו מה עשה רבי פנחס בן יאיר אמר להן למה אין אתם מפרישין מעשרותיכם כראוי מבקשין אתם שנערב אתכם שאם אתם מפרישין מעשרותיכם כראוי אין עכברים אוכלין עוד אמרו לו אין ערב אותן והלכו העכברים ולא נראו עוד.

ד"א מעשה באדם אחד שהיה חופר שיחין לרבים בתו היתה הולכת בדרך ובאת לעבור בנהר ושטפה באו ואמרו לו לרבי פנחס כך הגיע לבתו של פלוני אי"ל אי אפשר כיון שהיה עושה רצונו של הקב"ה במים אין הקב"ה מאבד את בתו במים מיד נפלה צוחה בעיר באתה בתו של פלוני אמרו רבותינו כיון שאמר ר' פנחס בן יאיר כך ירד מלאך והעלה אותה מעשה ברבי שמעון בן שטח שלקח חמור אחד מישמעאלי אחד הלכו תלמידיו ומצאו בו אבן אחת טובה תלויה לו בצוארו אמרו לו רבי (משלי ו) ברכת יהוה היא תעשיר אי"ל ר"ש בן שטח חמור לקחתי אבן טובה לא לקחתי הלך והחזירה לאותו ישמעאלי וקרא עליו אותו ישמעאל ברוך יהוה אלהי שמעון בן שטח הוי מאמונתו של בשר ודם אתה יודע אמונתו של הקב"ה שנאמן לשלם לישראל שכר המצות שהן עושין מנין (שמות יב) ושמרתם את המצות אבל מתן שכרן והיה עקב תשמעון בעקב אני פורע לכם :

נושא הדרשה: משנה ג מאמונתו של בשר ודם את יודע אמונתו של הקב"ה

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וידעת, כי-יהוה אלהיך הוא האלהים: האל, הנאמן--שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי

מצותו, לאלף דור. ומשלם לשנאיו אל-פניו, להאבידו: לא יאחר לשנאו, אל-פניו ישלם-לו.

ושמרת את-המצוה ואת-החקים ואת-המשפטים, אשר אנכי מצוך היום--לעשותם. והיה עקב

תשמעון, את המשפטים האלה, (גימ' 12538ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ירמיה ג) לך אמור להם לישראל

(גימ' 943)

(דברים א): יהוה אלהיכם הרבה אתכם

(גימ' 805)

(בראשית טו): ואחרי כן יצאו ברכוש גדול

(גימ' 1369ס"ת)

(תהלים קה) : ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל (גימ' 1126א)

(שמות ג) : פקוד פקדתי אתכם (גימ' 1245)

(במדבר א) : תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן ואתכם יהיו איש

איש למטה (גימ' 3478)

משלי י) : ברכת יהוה היא תעשיר (גימ' 1644)

(שמות יב) : ושמרתם את המצות (גימ' 1928)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 12538)

ואהבך וברכך והרבך וגו' למה הוא מקיש פרי הבטן לפרי האדמה אמר הקב"ה מה פרי אדמתך סיגים אף פרי בטןך סיגים. ד"א מה פרי אדמתך אין בהם לא חטא ולא עון אף פרי בטןך לא יהא בהן לא חטא ולא עון. ד"א מה פרי אדמתך צריכים עישור אף פרי בטןך צריכים עישור וזו המילה. ד"א א"ר יהודה בר סימון למה הקיש פרי הבטן לפרי האדמה שיהיו פרי אדמתך מכפרים על פרי בטןך מנין שכך כתיב (דברים לב) וכפר אדמתו עמו:

דברים רבה פרשה ג' : ברוך תהיה מכל העמים א"ר חייא בר אבא אין שבחה של מטרונא בשעה שמתקלסת מקרובותיה אלא בשעה שמתקלסת מצרותיה. לא יהיה בך עקר ועקרה סריסין ואילונית. אין לי אלא באדם מנין אף בבהמה דכתיב ובבהמתך הרי באדם ובבהמה. מנין אף בארץ דכתיב (שמות כג) לא תהיה משכלה ועקרה בארצך הרי באדם ובבהמה ובארץ. מנין אף באילן דכתיב (מלאכי ג) ולא תשכל לכם הגפן בשדה. ד"א לא יהיה בך עקר ועקרה א"ר חנין בן לוי אמר הקב"ה לא תהא תפלתך עקרה אלא תהא עולה ועושה פירות. ד"א א"ר יונתן לא יהיה בך עקר ועקרה מן התשובה מעשה ברבי יונתן שהיה מהלך אצל ניפולין של כותים והיה רוכב על החמור והבהם עמו נתלוה להם כותי אחד הגיעו אצל הר גריזים אמר אותו כותי לרבי יונתן ר' מהו דין דהדין טורא קדיש א"ל רבי יונתן למה הוא קדיש אמר לו אותו הכותי שלא לקה במי המבול אמר ליה מנין לך א"ל לא כך כתיב (יחזקאל כג) בן אדם אמר לה את ארץ לא מטוהרה היא לא נושמה ביום זעם. אמר לו רבי יונתן אם כן היה לו להקב"ה לומר לנח לעלות (לשם) [להר] ולא לעשות תיבה אמר לו לא עשה אלא לנסותו שתק ר' יונתן אמר לו הבהם תן לי רשות לומר לו דבר אחד אמר לו אמור אמר לו אותו הבהם אין ההר הזה תחת השמים אמר לו אותו הכותי אלא חוץ לשמים א"ל אין כתיב (בראשית ז) חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים וכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים מיד ירד רבי יונתן מן החמור והרכיבו ארבעה מילין וקרא עליו הפסוק הזה (ישעיה נד) וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי הוי לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך מהו ובבהמתך ובבהמין שלך :

נושא הדרשה: משנה ו לא יהיה בך עקר ועקרה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ואהבך, וברכך והרבך; וברך פרי-בטןך ופרי-אדמתך דגנך ותירשך ויצהרך, שגר-אלפיך ועשתרת צאנך, על האדמה, אשר-נשבע לאבתך לתת לך. ברוך תהיה, מכל-העמים: לא-יהיה בך עקר ועקרה, ובבהמתך. והסיר יהוה ממך, כל-חלי; וכל-מדוי מצרים הרעים אשר ידעת, (גימ' 12344)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ג'ימ' 1570 ר"פ)	(שמות כג): לא תהיה משכלה ועקרה בארצך
(ג'ימ' 1345 אה)	(מלאכי ג): ולא תשכל לכם הגפן בשדה
(ג'ימ' 1990 את)	(יחזקאל כג): בן אדם אמר לה את ארץ לא מטוהרה היא לא גושמה ביום זעם (ג'ימ' 1990 את)
(ג'ימ' 1184)	(בראשית ז): חמש עשרה אמה מלמעלה
(ג'ימ' 2583 ס"פ)	(בראשית ז): גברו המים ויכסו כל ההרים הגבוהים אשר תחת כל השמים.. (ג'ימ' 2583 ס"פ)
(ג'ימ' 3725 ר"ת)	(ישעיה נד): וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי
(ג'ימ' 12344)	ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (ג'ימ' 12344)

דברים רבה פרשה ג': ד"א ושמר יהוה אלהיך לך את הברית ואת החסד אר"ש בן חלפתא למה"ד למלך שנשא למטרונה והכניסה לו שנים אריסין אף המלך זקף לה כנגדן שני אריסין איבדה מטרונה את שלה אף המלך נטל את שלו. לאחר ימים עמדה וכשרה את עצמה והביאה אותן שני אריסין אף המלך הביא את שלו. אמר המלך אלו ואלו יעשו עטרה ויתנו בראשה של מטרונה. כך אתה מוצא אברהם נתן לבניו שני אריסין שנא' (בראשית יח) כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי אף הקב"ה זקף להן כנגדם שני אריסין חסד ורחמים שנאמר ושמר יהוה אלהיך לך את הברית ואת החסד ואוי ונתן לך רחמים ורחמך והרבך וגוי' אבדו ישראל את שלהם שנא' (עמוס ו) הפכתם לראש משפט ופרי צדקה ללענה אף הקב"ה נטל את שלו שנא' (ירמיה טז) כי אספתי את שלומי וגוי' את החסד ואת הרחמים. עמדו ישראל וכישרו את עצמן והביאו אותן שני אריסין מנין שכך כתיב (ישעיה א) ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. אף הקב"ה הביא את שלו מנין שכך כתיב (שם נד) כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וגוי' וכיון שיביאו ישראל את שלהן והקב"ה נותן את שלו אומר הקב"ה אלו ואלו יעשו עטרה ויתנו בראשם של ישראל שנא' (הושע ב) וארשתיד לי לעולם וארשתיד לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתיד לי באמונה וידעת את יהוה:

נושא הדרשה: משנה ז בצדקה ומשפט זוכים לחסד ורחמים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ושמרתם ועשיתם, אתם-- ושמר יהוה אלהיך לך, את- הברית ואת- החסד, אשר נשבע, לאבתיד. ואהבך, וברכך והרבך; וברך פרי- בטנך ופרי- אדמתך זגנך ותירשך ויצהרך, שגר- אלפיך ועשתרת צאנך, על האדמה, אשר- נשבע לאבתיד לתת לך. ברוך תהיה, מכל- העמים: לא- יהיה בך עקר ועקרה, ובבהמתך. והסיר יהוה ממך, כל- חלי;

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ג'ימ' 2851)	(בראשית יח): כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו (ג'ימ' 2851)
(ג'ימ' 1854 ס"ת)	(עמוס ו): הפכתם לראש משפט
(ג'ימ' 680)	(עמוס ו): ופרי צדקה ללענה
(ג'ימ' 2556)	(ירמיה טז): כי אספתי את שלומי את החסד ואת הרחמים

- (ישעיה א): ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה (גימ' 1600)
- (שם נד): כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה (גימ' 1664)
- (הושע ב): וארשתיך לי לעולם (גימ' 1171 אתה)
- (הושע ב): וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים (גימ' 1996)
- (הושע ב): וארשתיך לי באמונה וידעת את יהוה (גימ' 1998)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 16367)

דברים רבה פרשה ג': שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן הלכה אדם מישראל ששותה מים לצמאנו אומר ברוך שהכל נהיה בדברו רבי טרפון אמר בורא נפשות רבות וחסרונם רבנן אמרי בא וראה כל הנסים שעשה הקב"ה לישראל לא עשאן אלא על המים כיצד עד שהן במצרים עשה להם נסים ביאור. אמר רבי יצחק היו המצריים וישראל הולכין לשתות מים מן הנהר המצרי שותה דם וישראל שותה מים וכשיצאו ישראל ממצרים לא עשה להם נסים אלא על המים מנין שנאמר (תהלים קיד) הים ראה וינוס מה ראה רבי נהוראי אמר שם המפורש ראה חקוק על המטה ונקרע רבי נחמיה אמר כביכול ידו של הקב"ה ראה ונקרע שנאמר (שם עז) ראוך מים יחילו באו למרה כשעלו מן הים והיו המים מרים עשה שם להם נסים מנין שנאמר (שמות טו) ויורהו ה' עץ וגוי בסלע עשה להם נסים במים מנין שנאמר (במדבר כ) ודברתם אל הסלע וגוי בבאר עשה להם נסים ואמרו שירה שנאמר (שם כא) אז ישיר ישראל אמר להם משה הווי יודעין כל נסים שעשה לכם הקב"ה לא עשה אלא על המים ואף בשעה שתעברו את הירדן לירש את הארץ עתיד הוא לעשות לכם נסים במי הירדן:

נושא הדרשה: משנה ח הנסים שנעשו לישראל היו על המים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

- שמע ישראל, אתה עובר היום את-הירדן, לבוא לרשת גויים, (גימ' 3404)
- מניין הפסוקים שצוטטו במדרש
- (תהלים קיד): הים ראה וינוס (גימ' 393)
- (שם עז): ראוך מים יחילו (גימ' 631 ר"ת)
- (שמות טו): ויורהו יהוה עץ (גימ' 419)
- (במדבר כ): ודברתם אל הסלע (גימ' 861 אה)
- (שם כא): אז ישיר ישראל (גימ' 1099 ס"פ)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 3404)

דברים רבה פרשה ג': ד"א שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן זש"ה (תהלים מד) אלהים באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו פועל פעלת בימיהם מהו באזנינו אלא אר"ת שמענו מה שאמרת למשה בסנה. אמרת למשה בסנה גלוי וצפוי לפני שהן עתידין להכעיס אותי אלא גואל אני אותם ומנין שאמר לו הקב"ה כך דכתיב (שמות ג) ראה ראיתי את עמי אשר במצרים וגוי מהו כי ידעתי את מכאוביו אמר הקב"ה למשה יודע אני מה כאב הן עתידין לעשות (שם לב) אלה אלהיך ישראל ואעפ"כ וארד להצילו מיד מצרים הווי תנאין שהתנית עם משה וכשם שהתנית עמו כך באזנינו שמענו. מהו אבותינו ספרו לנו זה משה שנקרא אב לכל הנביאים (תהלים מד) אתה ידך

גוים הורשת ותטעם אמר להם ממה שעשה לשני מלכי האמורי לסיחון ולעוג שהיו גדולים אתם יודעין שכשתעברו את הירדן מהו עושה לשלשים ואחד מלכים הוי שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן:

נושא הדרשה: משנה ט יהוה גאל את ישראל למרות שידע שיחטאו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וידעת היום, כי יהוה אלוהיך הוא-העובר לפניך אש אוכלה--הוא ישמידם והוא יכניעם, לפניך; והורשתם והאבדתם מהר, כאשר דיבר יהוה לך. אל-תאמר בלבבך, בהדוף יהוה אלוהיך אותם מלפניך לאמור, בצדקתי הביאני יהוה, לרשת את-הארץ הזאת: (גימ' 9452ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים מד): אלהים באזנינו שמענו אבותינו ספרו

לנו פועל פעלת בימיהם (גימ' 3014ר"ת)

(שמות ג): ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים (גימ' 2905ר"ת)

(שם לב): אלה אלהיך ישראל (גימ' 646ת)

(שמות ג): וארד להצילו מיד מצרים (גימ' 932ר"ת)

(תהלים מד): אתה ידך גוים הורשת ותטעם (גימ' 1955א)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 9452)

ד"א שמע ישראל מה ראה לומר להן כאן שמע ישראל רבנין אמרי למה"ד למלך שקידש מטרונה בשני מרגליות אבדה אחת מהן אמר לה המלך איבדת אחת שמרי את השנייה כך קידש הקב"ה את ישראל בנעשה ונשמע אבדו את נעשה שעשו את העגל אמר להן משה אבדתן נעשה שמרו נשמע הוי שמע ישראל:

דברים רבה פרשה ג': ד"א אתה עובר היום את הירדן אמר להם כשתעברו את הירדן דברים אחרים יתחדשו לא תהיו סבורין כשם שהייתם במדבר והייתם חוטאים והייתי מבקש עליכם רחמים אמר להן כשעשיתם אותו המעשה וביקש הקב"ה לכלות אתכם לא נתפללתי עליכם סניגוריא מנין שנאמר (דברים ט) ואתפלל אל ה' ואומר ה' אלהים אל תשחת עמך וגו' א"ר חייא בר אבא כיון שאמר לו הקב"ה למשה ברקיע קום רד מהר מזה שמעו חמשה מלאכי חבלה וביקשו להזיקו ואלו הן אף וחיימה קצף משחית ומכלה וכיון שהזכיר משה זכותן של שלשה אבות כדכתיב (שמות לב) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך ברחו קצף ומשחית ומכלה ונשתיירו שנים הקשים אף וחיימה. אמר לפניו רבש"ע הרי הזכרתי שלשה וברחו שלשה עמוד אף אתה באף מנין שנאמר (תהלים ז) קומה ה' באפך הרי שעמד הקב"ה באף ומנין שעמד משה בחיימה שנאמר (שם קו) לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית ירד משה מן הרקיע והיו הלוחות בידו ולא שברן עד שראה בעיניו מנין שנאמר (שמות לב) ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל אותה שעה ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות אמר לו הקב"ה משה לא היית מאמין לי שעשו להן עגל שנא' (שם) סרו מהר מן הדרך אשר צויתים רבנין אמרי מן הדבר הזה שקד משה היאך לזכות את ישראל שאמר לו הקב"ה אשר צויתים אמר לפניו רבש"ע אני נצטויתי שמא עברתי על

הציווי הם לא נצטוו ולא היו יודעים אמר לו הקב"ה משה לא נצטוו אמר לו לאו אמר לו מה אמרת בסיני אני ה' אלהיכם לא אמרת אלא (שם כ) אנכי ה' אלהיך מה אמרת לא יהיה לכם אלהים אחרים לא אמרת אלא לא יהיה לך אלהים אחרים הוי ה' אלהים אל תשחת עמך ונחלתך. א"ר חייא בר אבא לא הניח משה זוית ברקיע שלא נתחבט בה ומה היה אומר מה פוס סבור ממלל. ד"א ה' אלהים אל תשחת עמך ונחלתך א"ר חייא בר אבא משפסק סניגור היה רוח הקדש מלמד זכות עליהן וכך היה אומר לישראל (משלי כד) אל תהי עד חנם ברעך והפתית בשפתיך אל תהי עד חנם ברעך אלו ישראל שנקראו רעים להקב"ה שנאמר (תהלים קכב) למען אחי ורעי וגו' והפתית דכתיב (שם עח) ויפתוהו בפיהם וגם שאמרת בסיני נעשה ונשמע ולא קיימתם ואומר להקב"ה אל תאמר אשלמה כאשר עשה לי כן אעשה לו אלא ה' אלהים אל תשחת עמך ונחלתך לפיכך כשבאו לעבור את הירדן הזכיר להן כל מה שביקש עליהן סניגוריא שהיה סבור שהם מבקשים עליו רחמים שיכנס עמהם. מהו אתה עובר א"ר תנחומא שהיה משה מחבט עצמו לפניו ואומר להם אתם עוברים אני איני עובר ופתח להם פתח שמא יבקשו עליו רחמים ולא היו מבינים למלך שהיו לו בנים הרבה ממטרונה סרחה עליו מטרונה ביקש להוציאה אמר לה תהא יודעת שאני נוטל אחרת אמרה לו אין ואין את אומר לי מי היא זו שאתה עתיד ליטול אמר לה פלונית מה עשתה מטרונה כינסה את בניה אמרה להן הו יודעין שאביכם מבקש לגרשני וליטול את פלונית יכולין אתם שלא להשתעבד בה אמרו לה הן אמרה להן תדעו מה היא עתידה לעשות בכם והיתה אומרת שמא יבינו ויבקשו עליה מאביהן ולא היו מבינין כיון שלא הבינו אמרה ואיני מצוה אתכם אלא בשביל עצמכם שתהיו זהירים בכבוד אביכם כך משה כיון שאמר לו הקב"ה (במדבר כז) קח לך את יהושע בן נון וגו' כי לא תעבור את הירדן הזה היה אומר לפני ישראל והיה כי יביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר אשר אתה בא שמה לרשתה אתה עובר היום אני איני עובר שמא יבינו ויבקשו עליו רחמים ולא היו מבינין כיון שלא הבינו אמר איני מצוה אלא בשביל עצמכם שתהיו זהירין בכבוד אביכם שבשמים מנין שנאמר (שם) את ה' אלהיך תירא וגו'. אמר הקב"ה בעולם הזה היו הכל מתאווין לארץ ישראל ועל ידי עונות גליתם ממנה אבל לע"ל שאין לכם לא חטא ולא עון אני אטע אתכם בתוכה נטיעת שלוח מנין שנאמר (עמוס ט) ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם:

נושא הדרשה: משנה יא מסירותו של משה לישראל
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אתה עבר היום את-הירדן, לבא לרשת גוים, גדלים ועצמים ממך--ערים גדלת ובצרת, בשמים. עם-גדול ורם, בני ענקים: אשר אתה ידעת, ואתה שמעת--מי יתיצב, לפני בני ענק. וידעת היום, כי יהוה אלהיך הוא-העבר לפניך אש אכלה--הוא ישמידם והוא יכניעם, לפניך; והורשתם והאבדתם מהר, כאשר דבר יהוה לך. אל-תאמר בלבבך, בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך לאמר, בצדקתי הביאני יהוה, לרשת את-הארץ הזאת: וברשעת הגוים האלה, יהוה מורישם מפניך. לא בצדקתך, (גימ' 21030)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים ט): ואתפלל אל יהוה ואומר יהוה אלהים אל תשחת עמך (גימ' 2238)

(שמות לב): זכור לאברהם ליצחק (גימ' 1089ס"ת)

(שמות לב): ולישראל עבדיך (גימ' 683)

(תהלים ז): קומה יהוה באפך (גימ' 280)

- (שם קו): לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית(גימ' 2873)
- (שמות לב): ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל (גימ' 1719)
- (שם): סרו מהר מן הדרך אשר צויתים (גימ' 1887)
- (שם כ): אנכי יהוה אלהיך (גימ' 173)
- (משלי כד): אל תהי עד חנם ברעך והפתית בשפתיך (גימ' 2623)
- (תהלים קכב): למען אחי ורעי (גימ' 495)
- שם עח): ויפתוהו בפיהם (גימ' 650)
- (במדבר כז): קח לך את יהושע בן נון כי לא תעבור את הירדן הזה(גימ' 2534)
- (שם): את יהוה אלהיך תירא (גימ' 1108ת)
- (עמוס ט): ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם (גימ' 2678)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 21030)

דברים רבה פרשה ג': בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך הלכה אדם מישראל שקידש אשה מי צריך ליתן שכר כתב קדושין כך שנו חכמים אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהן והחתן נותן שכר וממי למדנו מהקב"ה בשעה שקידש לישראל בסיני דכתיב (שמות יט) ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר ומי כתב השטר הזה משה מנין שנא' (דברים לא) ויכתוב משה את התורה (השירה) הזאת ומה שכר נתן לו הקב"ה זיו הפנים דכתיב (שמות לד) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו אימתי בדברו אתו אמר ר"ל בשעה שכתב את התורה נטל משה זיו הפנים כיצד אמר ר"ל התורה שנתנה למשה עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה וחתומה באש ומלופפת באש ועם שכותב קינח את הקולמוס בשער ומשם נטל זיו הפנים רבי שמואל בר נחמן אמר מן הלוחות נטל משה זיו הפנים עם שנתנו לו הלוחות מכפים לכפים משם נטל זיו הפנים כיון שעשו ישראל אותו מעשה נטלן ושיברן אמר לו הקב"ה כשסדרת לישראל נתתי לך שכרך זיו הפנים ועכשיו שברת את הלוחות. אמר רבי יצחק שנו רבותינו נשברה החבית נשברה לסרסור אמר לו הקב"ה אתה היית סרסור ביני לבין בני אתה שברת אתה מחליף מנין שכך כתיב (שם) ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש ההר ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירא בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא:

נושא הדרשה: משנה יב בזכות מה קרן עור פניו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

בעת ההוא אמר יהוה אלי, פסל-לך שני-לוחות אבנים כראשנים, ועלה אלי, ההרה; ועשית לך, ארון עץ. ואכתב, על-הלחת, את-הדברים, אשר היו על-הלחת הראשנים אשר שברת; ושמתם, בארון. ואעש ארון עצי שטים, ואפסל שני-לחת אבנים כראשנים; ואעל ההרה, ושני הלחת בידי. ויכתב על-הלחת כמכתב הראשון, את עשרת הדברים, אשר דבר יהוה אליכם בהר מתוך האש, ביום הקהל; ויתנם יהוה, אלי.

מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות יט): ויאמר יהוה אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר(גימ' 2220ס"פ)

- (דברים לא): ויכתוב משה את התורה הזאת (גימ' 3031ר"ת)
- (שמות לד): ומשה לא ידע כי קרן עור פניו (גימ' 1268)
- (שם): ויאמר יהוה אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים (גימ' 2430תה)
- (שם): וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת (גימ' 5210את)
- (שם): והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל הר סיני ונצבת לי שם על ראש ההר (גימ' 3409)
- (שם): ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל ירא בכל ההר גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא (גימ' 2610)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 20178)

דברים רבה פרשה ג': ד"א פסל לך זש"ה (קהלת ג) עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים עת לחבוק ועת לרחוק מחבק אמר רבי תנחומא מהו עת להשליך אבנים עת היא שיעלה אדרינוס שחיק עצמות וינפץ אבני ב"ה ועת כנוס אבנים עת שיבנה אותו הקב"ה מנין שנא' (ישעיה כח) לכן כה אמר ה' אלהים הנני יסד בציון אבן אבן בוחן פנת יקרת מוסד מוסד המאמין לא יחוש ושמתי משפט לקו וצדקה למשקלת ויעה ברד מחסה כזב וסתר מים ישטופו. ד"א עת להשליך אבנים רבנין אמרי מדבר במשה עת היה שישליך משה את הלוחות דכתיב ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות וישבר אותם תחת ההר. ועת כנוס אבנים עת היה שיחזירן לישראל שנאמר פסל לך שני לוחות אבנים:

נושא הדרשה: משנה יג עת להשליך אבנים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

בעת ההוא אמר יהוה אלי, פסל-לך שני-לוחות אבנים כראשנים, ועלה אלי, ההרה; ועשית לך, ארון עץ. ואכתב, על-הלחת, את-הדברים, אשר היו על-הלחת הראשנים אשר שברת; ושמתם, בארון. ואעש ארון עצי שטים, ואפסל שני-לחת אבנים כראשנים; ואעל ההרה, ושני הלחת בידי. ויכתב על-הלחת כמכתב הראשון, את עשרת הדברים, כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (קהלת ג): עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים (גימ' 1689ת)
- (קהלת ג): עת לחבוק ועת לרחוק מחבק (גימ' 2686ס"ת)
- (ישעיה כח): לכן כה אמר יהוה אלהים (גימ' 500את)
- (שם): הנני יסד בציון אבן אבן בוחן פנת יקרת מוסד מוסד (גימ' 1979)
- (שם): המאמין לא יחוש ושמתי משפט לקו וצדקה (גימ' 4610את)
- למשקלת ויעה ברד מחסה כזב וסתר מים ישטופו (שמות לב): ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחולות (גימ' 2215)
- (שם): ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 17594)

דברים רבה פרשה ג': ד"א פסל לך זש"ה (קהלת ז) אל תבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח ומי היה זה שכעס זה משה שנאמר (שמות לב) ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות אמר לו הקב"ה הא משה אתה מפיג חמתך בלוחות הברית מבקש את שאפיג את חמתי ואת רואה שאין העולם יכול לעמוד אפילו שעה אחת אמר לו ומה יש לי לעשות אמר לו לתת עליך קטריקי את שברת אותן ואת מחליף אותן הה"ד פסל לך שני לוחות אבנים:

נושא הדרשה: משנה יד על המקלקל לתקן
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

פסל-לך שני-לוחות אבנים כראשנים, ועלה אלי, ההרה; ועשית לך, ארון עץ. (גימ' 3382תה)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(קהלת ז): אל תיבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח (גימ' 1444)

(שמות לב): ויחר אף משה וישלך מידו את הלוחות (גימ' 1938ר"פ)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 3382)

פרשת ראה

פרשה ד הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לקרות התוכחות בקריות הרבה כך שנו חכמים אין מפסיקין בקללות אלא אחד קורא את כולם. למדונו רבותינו למה אין מפסיקין בקללות אמר רבי חייא בר גמדא לפי שכתוב (משלי ג) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו אל תעש את התוכחות קוצין קוצין אלא אחד קורא את כולן. ד"א למה אין מפסיקין בקללות א"ר יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר הקב"ה אני כתבתי על כבודי (תהלים צא) עמו אנכי בצרה אין שורת הדין שיהיו בני מתקללין ואני מתברך כיצד אם יקראו את התוכחות קריות הרבה אין קרוי וקרוי שאין מברך ב"פ לפניו ולאחריה אלא אחד קורא את כולן רבנן אמרי אמר הקב"ה לא לרעתם נתתי להם ברכות וקללות אלא להודיען איזו דרך טובה שיבחרו אותה כדי שיטלו שכר מנין ממה שקרינן בענין ראה אנכי נותן לפניכם וגו'!

דברים רבה פרשה ד': זש"ה (ירמיה יד) שמעו והאזינו אל תגבהו וגו' מהו שמעו והאזינו וגו' א"ר תנחומא אמר הקב"ה שמעו לד"ת ואל תדברו גבוהות כי ה' דבר והיכן דבר (משלי טז) תועבת ה' כל גבה לב. ד"א שמעו לד"ת ואל תגביה את אזניך משמוע דברי תורה כי ה' דבר והיכן דבר (שם כח) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה. ד"א שמעו לד"ת והאזינו לד"ת מהו ואל תגבהו אל תגבהו את הטובה מלבוא בעולם כי ה' דבר והיכן דבר (ישעיה א) אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו ואם תמאנו ומריתם חרב תאכלו כי פי ה' דבר. מהו אם תאבו ושמעתם וגו' א"ר אלעזר הסיף והספר ירדו כרוכים מן השמים. אמר להן אם תעשו מה שכתוב בספר הזה אתם ניצולים מן הסיף הזה ואם לא תעשו אתם נהרגים בסיף הזה. ד"א אם תאבו ושמעתם א"ר לוי למה"ד לעבד שאמר לו רבו הרי מונייק של זהב ואם לאו הרי כבלים של ברזל. כך אמר הקב"ה לישראל אם עשיתם את רצוני הרי הטוב והברכה ואם לאו הרי הקללה הרי שתי דרכים לפניכם ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה:

נושא הדרשה: משנה ב אם עשיתם רצוני - טוב וברכה ואם לאו - קללה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

<p>ראה, אנכי נתן לפניכם--היום: ברכה, וקללה. את-הברכה--אשר תשמעו, אל-מצות יהוה אלהיכם, אשר אנכי מצוה אתכם, היום. והקללה, אם-לא תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם, וסרתם מן-הדרך, אשר אנכי מצוה אתכם היום:</p> <p>כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש</p>	<p>(ג'מ' 948)</p> <p>(ג'מ' 1012א)</p> <p>(ג'מ' 2883)</p> <p>(ג'מ' 2076)</p> <p>(ג'מ' 1907)</p> <p>(ג'מ' 577ס"ת)</p> <p>.....(ג'מ' 9403)</p>
<p>(ירמיה יד): שמעו והאזינו אל תגבהו</p> <p>(משלי טז): תועבת יהוה כל גבה לב</p> <p>(שם כח): מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה</p> <p>(ישעיה א): אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו</p> <p>(ישעיה א): ואם תמאנו ומריתם חרב תאכלו</p> <p>(ישעיה א): כי פי יהוה דבר</p>	

ד"א ראה אנכי א"ר אלעזר משאמר הקב"ה הדבר הזה בסיני באותה שעה (איכה ג) מפי עליון לא תצא הרעות והטוב אלא מאיליה. הרעה באה על עושי הרעה והטובה באה על עושי הטובה. ד"א א"ר חגי ולא עוד שנתתי לכם שני דרכים אלא שנכנסתי לפניכם משורת הדין ואמרתי לכם ובחרת בחיים:

דברים רבה פרשה ד': ד"א מה כתיב למעלה מן הענין כי אם שמור תשמרון וגו' מהו את כל המצוה הזאת א"ר לוי זו קריאת שמע רבנן אמרי זו השבת שהיא שקולה כנגד כל המצות שבתורה. ד"א כי אם שמור תשמרון אמר בר קפרא הנפש והתורה נמשלה בנר הנפש דכתיב (משלי כ) נר ה' נשמת אדם והתורה דכתיב (שם) כי נר מצוה ותורה אור אמר הקב"ה לאדם הזה נרי בידך ונרך בידי נרי בידך זו התורה ונרך בידי זו הנפש אם שמרת את נרי אני משמר את נרך ואם כבית את נרי אני מכבה את נרך מנין דכתיב רק השמר לך ושמר נפשך מאד הוי כי אם שמור תשמרון. ד"א אמר ר"ש למה הדבר דומה לשני בני אדם אחד היה לו כרם בגליל ואחד וכו' כך אמר הקב"ה לאדם תורתך בידך ונפשך בידי אם שמרת את שלי אני משמר את שלך אם אבדת את שלי אני מאבד את שלך הוי כי אם שמור תשמרון. ד"א א"ר יהודה בר סימא אם שמרת מאתים וארבעים ושמנה וכו' עד נשברה. ד"א מהו כי אם שמור תשמרון אמר הקב"ה אם שמרתם דברי תורה אני משמר אתכם מן המזיקין א"ר אבא בר זעירא אין בית רובע בחללו של עולם שאין בו כמה אלפים מזיקין וכל אחד פורמא נתונה בפניו שלא יביט באדם ויזיק ובשעה שעונותיו של אדם גורמין מעביר פורמא מפניו והוא מסתכל בו ומזיקו מנין שנאמר (תהלים נה) פדה בשלום נפשי מקרב לי וגו' אימתי כי ברבים היו עמדי ומי הם אלו המלאכים שהם משמרין את האדם אמר רבי יהושע בן לוי אוקוניא מהלכת לפני האדם והכרוזות כורזין לפניו ומה הן אומרים תנו מקום לאיקונין של הקב"ה ראה כמה שומרין משמרין אותך אימתי בשעה שאת משמר דברי תורה הרי נתתי לפניך שני דרכים ברכה וקללה. ברכה אם תשמעו לדברי. קללה אם לא תשמעו לדברי:

נושא הדרשה: משנה ד התורה שומרת מכל רע
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

את-הַבְּרָכָה--אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ, אֶל-מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם, הַיּוֹם (3894)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(משלי כ): נר יהוה נשמת אדם (גימ' 1155ר"פת)
(שם): כי נר מצוה ותורה אור (גימ' 1450ר"פת)
(תהלים נה): פדה בשלום נפשי מקרב לי (גימ' 1289)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 9403)

ד"א מהו כי אם שמור תשמרון אמר הקב"ה אם שמרתם דברי תורה אני משמר אתכם מן המזיקין א"ר אבא בר זעירא אין בית רובע בחללו של עולם שאין בו כמה אלפים מזיקין וכל אחד פורמא נתונה בפניו שלא יביט באדם ויזיק ובשעה שעונותיו של אדם גורמין מעביר פורמא מפניו והוא מסתכל בו ומזיקו מנין שנאמר (תהלים נה) פדה בשלום נפשי מקרב לי וגו' אימתי כי ברבים היו עמדי ומי הם אלו המלאכים שהם משמרין את האדם אמר רבי יהושע בן לוי אוקוניא מהלכת

לפני האדם והכרוזות כורזין לפניו ומה הן אומרים תנו מקום לאיקונין של הקב"ה ראה כמה שומרין משמרין אותך אימתי בשעה שאת משמר דברי תורה הרי נתתי לפניך שני דרכים ברכה וקללה. ברכה אם תשמעו לדברי. קללה אם לא תשמעו לדברי:

דברים רבה פרשה ד': כי ירחיב ה' אלהיך וגו' הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לכסות דם שחיטה ביי"ט כך שנו חכמים השוחט חיה ועוף ביי"ט בש"א יחפור בדקר ויכסה ובה"א לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן א"ר חגי בשם רבי אחא מי שאין לו עפר מוכן אינו צריך לשחוט למה שאין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד לפיכך אם שחט ביו"ט צריך שיהא לו עפר מוכן לכסות בו. אמר רב ביסנא בשם ר' אחא בא וראה אמר הקב"ה מה שאסרת לך בבהמה התרתי לך בחיה וכו' עד כולם בדגים רבנין אמרין הרבה דברים אסר אותן הקב"ה וחזר והתירן במקום אחר תדע לך אסר הקב"ה לישראל לשחוט ולאכול עד שיביאנו פתח אהל מועד מנין שנא' (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' ונכרת האיש ההוא מעמיו מה כתיב שם ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו וכאן חזר והתירו להם שנאמר רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא וגו' מניין ממה שקרינו בענין כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך:

נושא הדרשה: משנה ו הקב"ה אסר במקום אחד והתיר במקום אחר
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-ירחיב יהוה אלהיך את-גבולך, כאשר דבר-לך, ואמרת אכלה בשר, כי-תאווה נפשך לאכל בשר--בכל-אות נפשך, תאכל בשר. כי-ירחק ממך המקום, אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם,
(8682"ר"פה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ויקרא יז): ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו ליהוה (גימ' 2066)

(שם): ונכרת האיש ההוא מעמיו (גימ' 1886ס"תת)

(שם): ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן ליהוה לפני משכן יהוה(גימ' 2079)

(שם): דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו (גימ' 2633)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 8682)

דברים רבה פרשה ד': ד"א כי ירחיב זש"ה (תהלים לא) אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את עניי ידעת בצרות נפשי ולא הסגרתני ביד אויב העמדת במרחב רגלי. רבנין אמרין הפסוק הזה מדבר ביוסף אמר יוסף רבש"ע אגילה ואשמחה בחסדך שעשית עמי אילו נפרעת לי מאשתו של פוטיפרע ולא נתת לי את המלכות הייתי בגילה ובשמחה ועתה יש לי את המלכות הוי אגילה ואשמחה בחסדך וגו'. אשר ראית את עניי זה יוסף שכתוב בו (שם קה) ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו. ולא הסגרתני ביד אויב זה פוטיפרע. העמדת במרחב רגלי שהשליט אותי על כל ארץ מצרים מנין שנאמר (בראשית מב) ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבואו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה וירא יוסף את אחיו ויכירם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר אוכל. ד"א אגילה ואשמחה בחסדך מדבר בישראל

אמרו ישראל רבש"ע אגילה ואשמחה בחסדך שעשית עמנו שאילו נפרעת מן המצריים ולא נתת לנו את ממונם היינו שמחים שמחה וגילה יש לנו שנתת לנו את ממונם. אשר ראית את עניי אלו ישראל שכתוב בהם (דברים כו) וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה ונצעק אל ה' אלהי אבותינו וישמע ה' את קולנו וירא את ענינו ואת וגו'. ידעת בצרות נפשי אלו ישראל שכתוב בהם וימררו את חייהם. ולא הסגרתני ביד אויב זה פרעה הרשע שכתוב אמר אויב ארדוף. העמדת במרחב רגלי שהרחבת את גבולי שנא' כי ירחיב וגו'!

נושא הדרשה: משנה ז הקב"ה גומל עם האדם טוב
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-ירחיב יהוה אלהיך את-גבלך, כאשר דבר-לך, ואמרת אכלה בשר, כי-תאווה נפשך לאכל בשר--בכל-אות נפשך, תאכל בשר. כי-ירחק ממך המקום, אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם, וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך, כאשר צויתך--ואכלת, בשעריך, בכל, אות נפשך. אך, כאשר יאכל את-הצבי ואת-האיל--כן, תאכלנו: הטמא, והטהור, יחדו, יאכלנו. רק חזק, לבלתי אכל הדם, כי הדם, הוא הנפש; ולא-תאכל הנפש, עם-הבשר. לא, תאכלנו: על-הארץ תשפכנו, כמים. לא,.....(גימ' 21282ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 2156)	(תהלים לא): אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את עניי
	(תהלים לא): ידעת בצרות נפשי ולא הסגרתני ביד אויב
(גימ' 3436)	העמדת במרחב רגלי
(גימ' 1102)	(שם קה): ענו בכבל רגלו ברזל באה נפשו
	(בראשית מב): ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר
(גימ' 1979)	לכל עם הארץ
(גימ' 1405)	(בראשית מב): ויבואו אחי יוסף וישתחו לו אפים ארצה
	(בראשית מב): וירא יוסף את אחיו ויכירם ויתנכר אליהם
(גימ' 3326)	וידבר אתם קשות
	(בראשית מב): ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו
(גימ' 2260)	מארץ כנען לשבר אוכל
(גימ' 2468)	(דברים כו): וירעו אותנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה
	(דברים כו): ונצעק אל יהוה אלהי אבותינו וישמע יהוה את קולנו
(גימ' 3150)	וירא את ענינו ואת
	ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 21282)

כי ירחיב ה' אלהיך וגו' הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לכסות דם שחיטה ביי"ט כך שנו חכמים השוחט חיה ועוף ביי"ט בש"א יחפור בדקר ויכסה ובה"א לא ישחוט א"כ היה לו עפר מוכן א"ר חגי בשם רבי אחא מי שאין לו עפר מוכן אינו צריך לשחוט למה שאין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד לפיכך אם שחט ביו"ט צריך שיהא לו עפר מוכן לכסות בו. אמר רב ביסנא בשם ר' אחא בא וראה אמר הקב"ה מה שאסרתני לך בבהמה התרתי לך בחיה וכו' עד כולם בדגים

רבנין אמרין הרבה דברים אסר אותן הקב"ה וחזר והתירן במקום אחר תדע לך אסר הקב"ה לישראל לשחוט ולאכול עד שיביאנו פתח אהל מועד מנין שנא' (ויקרא יז) ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' ונכרת האיש ההוא מעמיו מה כתיב שם ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה' לפני משכן ה' דם יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו וכאן חזר והתירו להם שנאמר רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא וגוי' מניין ממה שקרינו בענין כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך:

דברים רבה פרשה ד': ואמרת אוכלה בשר כי תאווה נפשך לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר זש"ה (תהלים קמו) עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים מדבר בישראל א"ר פנחס בר חמא מלמד שהיו במצרים יותר מע' אומות ומכולן לא היו משעבדין אלא בישראל ומי עשה להם דין עושה משפט לעשוקים. נותן לחם לרעבים אלו ישראל מנין שנאמר (דברים ח) ויענך וירעבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שמתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך. ה' מתיר אסורים אלו ישראל כיצד רבנן אמרי שמונה דברים אסר להן הקב"ה והתיר להן שמונה בהן אמר הקב"ה אסרתי לך את החלב וכו' עד סדין בציצית הוי ה' מתיר אסורים אף להלן אסר בשר תאווה וכאן התירו להן מנין רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר:

נושא הדרשה: משנה ט בבואם לארץ הותר בשר תאווה
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-ירחיב יהוה אלהיך את-גבולך, כאשר דבר-לך, ואמרת אכלה בשר, כי-תאווה נפשך לאכל בשר--בכל-אות נפשך, תאכל בשר. כי-ירחק ממך המקום, אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם, וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך, כאשר צויתך--ואכלת, בשעריך, ..(גימ' 12816)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים קמו): עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים

יהוה מתיר אסורים (גימ' 3597"רתה)

(דברים ח): ויענך וירעבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת

ולא ידעון אבותיך (גימ' 2689)

(דברים ח): למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה

האדם כי על כל מוצא פי יהוה יחיה האדם (גימ' 1247אה)

(דברים ח): שמתך לא בלתה מעליך ורגלך לא

בצקה זה ארבעים שנה (גימ' 2606ה)

(דברים ח): וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר

איש את בנו יהוה אלהיך מיסרך (גימ' 2677)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 12816)

דברים רבה פרשה ד': ד"א כי ירחיב ה' אלהיך אפשר שהקב"ה מרחיב את א"י ר יצחק המגילה הזאת אין אדם יודע כמה ארכה וכמה רחבה כשהיא נפתחת היא מודעת כמה היא כך א"י כל רובה הרים וגבעות מנין שנא' (שם יא) והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה כשישרה אותה הקב"ה מנין שנא' (ישעיה מ) כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה אותה שעה היא מודעת מה היא. ד"א כי ירחיב רבנן אמרי מדבר בירושלם מי יכול לראות שלותה של ירושלם כשירחיבנה הקב"ה א"י שמעון בר נחמן למה הדבר דומה למדינה וכו' (מלאכי ג) וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פן אבוא והכיתי את הארץ חרם (שם) הנני שולח מלאכי ופנה דרך לפני ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים הנה בא אמר ה' צבאות. (זכריה א) לכן כה אמר ה' שבותי לירושלים ברחמים ביתי יבנה בה נאם ה' צבאות וקו ינטה על ירושלים עוד קרא לאמר כה אמר ה' צבאות עוד תפוצנה ערי מטוב ונחם ה' עוד את ציון ובחר עוד בירושלים (שם ט) גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבוא לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות:

נושא הדרשה: משנה הקב"ה ירחיב בעתיד את גבולות הארץ
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-ירחיב יהוה אלוהיך את-גבולך, כאשר דיבר-לך, ואמרת אוכלה בשר, כי-תאוה נפשך לאכול בשר--בכל-אוות נפשך, תאכל בשר. כי-ירחק ממך המקום, אשר יבחר יהוה אלוהיך לשום שמו שם, וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יהוה לך, כאשר ציוויתך--ואכלת, בשעריך, בכול, אוות נפשך. אך, כאשר ייאכל את-הצבי ואת-האייל--כן, תאכלנו: הטמא, והטהור, יחדיו, יאכלנו. רק חזק, לבלתי אכול הדם, כי הדם, הוא הנפש; ולא-תאכל הנפש, עם-הבשר. לא, תאכלנו: על-הארץ תשפכנו, כמים. לא, תאכלנו--למען ייטב לך ולבניך אחרים, כי-תעשה הישר בעיני יהוה. רק קודשיך אשר-יהיו לך, ונדריך, תישא ובאת, אל-המקום אשר-יבחר יהוה. ועשית עולותיך הבשר והדם, על-מזבח יהוה אלוהיך; ודם-זבחיך, יישפך על-מזבח יהוה אלוהיך, והבשר, תאכל. שמור ושמעת, את כל-הדברים האלה, אשר אנוכי, מצווך: למען ייטב לך ולבניך אחרים, עד-עולם--כי תעשה הטוב והישר, בעיני יהוה אלוהיך. כי-יכרית יהוה אלוהיך את-הגויים, אשר אתה בא-שמה לרשת.....(גימ' 40342ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (שם יא): והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה (גימ' 2858ת)
- (שם יא): ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים (גימ' 2999)
- (שם יא): ארץ אשר יהוה אלהיך דורש אותה תמיד (גימ' 2260)
- (שם יא): עיני יהוה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה (גימ' 3039ר"ת)
- (ישעיה מ): כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה (גימ' 2604את)
- (מלאכי ג): וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא

לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים ולב

(גימ' 7595)

בנים על אבותם פן אבוא והכיתי את הארץ חרם

(שם): הנני שולח מלאכי ופנה דרך לפני ופתאום יבא

אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר

(גימ' 5956)

אתם חפצים הנה בא אמר יהוה צבאות

(זכריה א): לכן כה אמר יהוה שבתי לירושלים ברחמים

ביתי יבנה בה נאם יהוה צבאות וקו ינטה על ירושלים

עוד קרא לאמר כה אמר יהוה צבאות עוד תפוצנה ערי

(גימ' 8176)

מטוב ונחם יהוה עוד את ציון ובחר עוד בירושלים

(שם ט): גילי מאד בת ציון הריעי בת ירושלים הנה מלכך יבוא

(גימ' 4855)

לך צדיק ונושע הוא עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 40342)

פרשת שופטים

פרשה ה שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלהיך נותן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק הלכה קרובו של אדם מהו שיהא מותר לו לישוב בדינו כך שנו חכמים אלו הן הקרובים אביו ואחיו ואחי אביו ואחי אמו וכו' למה כן אלא כשם שהקרוב פסול להעיד כן הוא פסול לדון ומה ראית לומר כן א"ר שמעון בן יוחאי כתיב (דברים כא) ונגשו הכהנים בני לוי כי בס בחר ה' אלהיך לשרתו ולברך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע בא וראה הקיש נגעים לריבים וריבים לנגעים מה נגעים ביום אף דינים ביום ומה ריבים פרט לקרוב אף נגעים פרט לקרוב. אמר רשב"ג אל תהי מלגלג בדין שהוא אחד משלשה רגלי העולם למה ששנו חכמים על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום תן דעתך שאם הטיתה את הדין שאת מזעזע את העולם שהוא אחד מרגליו רבנן אמרי קשה הוא כחו של דין שהוא אחד מרגלי כסא הכבוד מנין (תהלים פט) צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך. אמר הקב"ה הואיל וכך עונשו של דין קשה הו זיהרין מנין ממה שקרינו בענין שופטים ושוטרים:

דברים רבה פרשה ה': זש"ה (משלי ז) לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אשר אין לה קצין שוטר ומושל תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה מה ראה שלמה ללמד לעצל מן הנמלה. רבנן אמרי הנמלה הזו שלשה בתים יש לה ואינה כונסת בעליון מפני הדלף ולא בתחתון מפני הטינה אלא באמצעי ואינה חיה אלא ששה חדשים למה שמי שאין לו גידים ועצמות אינה חיה אלא ששה חדשים וכל מאכלה אינה אלא חטה ומחצה והיא הולכת ומכנסת בקיץ כל מה שמוצא חטין ושעורין ועדשים א"ר תנחומא וכל חיה אינה אלא חטה ומחצה והיא כונסת את אלו ולמה היא עושה כן שאמרה שמא יגזור עלי הקב"ה חיים ויהיה לי מוכן לאכול אמר ר"ש בן יוחאי מעשה היה ומצאו בבור שלה שלש מאות כור מה שמכנסת מן הקיץ לחורף לפיכך אמר שלמה לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם אף אתם התקינו לכם מצות מן העולם הזה לעולם הבא ומהו ראה דרכיה וחכם רבנן אמרי ראה דרך ארץ שיש בה שבורחת מן הגזל. אמר ר"ש בן חלפתא מעשה בנמלה אחת שהפילה חטה אחת והיו כולם באות ומריחות בה ולא היתה אחת מהן נוטלת אותה באה אותה שהיתה שלה ונטלה אותה ראה חכמה שיש בה וכל השבח הזה שיש בה שלא למדה מבריה ולא שופט ולא שוטר יש לה שנא' (שם) אשר אין לה קצין שוטר ומושל אתם שמניתי לכם שופטים ושוטרים עאכ"ו שתשמעו להן הוי שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך:

נושא הדרשה: משנה ב מינוי שופטים ושוטרים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שופטים ושוטרים, תתן-לך בכל-שעריך, אשר יהוה אלהיך נתן לך, לשבטיך; ושפטו (גימ' 4471)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי ז): לך אל נמלה עצל (גימ' 496ס"תאת)

(משלי ז): ראה דרכיה וחכם (גימ' 729ר"ת)

(שם): אשר אין לה קצין שוטר ומושל (גימ' 1774ס"פ)

(שם): תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה (גימ' 1472)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 4471)

דברים רבה פרשה ה': זש"ה (שם כא) עושה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח כזבח אין כתיב כאן אלא מזבח כיצד הקרבנות לא היו קריבין נוהגות אלא בפני הבית אבל הצדקה והדינים נוהגות בפני הבית ושלא בפני הבית. ד"א הקרבנות אין מכפרין אלא לשוגג והצדקה והדינים מכפרים בין לשוגג בין למזיד. ד"א הקרבנות אין נוהגים אלא בתחתונים והצדקה והדינים נוהגין בין בעליונים ובין בתחתונים. ד"א הקרבנות אין נוהגין אלא בעולם הזה והצדקה והדינים נוהגין בין בעוה"ז בין בעוה"ב. א"ר שמואל בר נחמני בשעה שאמר לו הקב"ה לנתן (ד"ה א יז) לך ואמרת אל דוד עבדי כה אמר ה' לא אתה תבנה לי הבית לשבת כי לא ישבתי בבית מן היום אשר העליתי את ישראל עד היום הזה ואהיה (מתהלך) מאהל אל אהל וממשכן כל מי שהיה מבקש לקלל את דוד מה היה עושה היה אומר לו טוב שיבנה הבית תדע לך מה דוד אומר (תהלים קכב) שמחתי באומרים לי בית ה' נלך מבקשים לי דברים לומר שאין אתה בונה אמר לו הקב"ה חייך שעה אחת מחייך אין אני מחסר. מנין שנא' (שמואל ב ז) כי ימלאו ימך ושכבת עם אבותיך והקימותי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינותי את ממלכתו אמר לו הקב"ה הצדקה והדינים שאתה עושה חביבין עלי מבהמ"ק מנין שנא' (ש"ב ח) ויהי דוד עושה משפט וצדקה. מהו משפט וצדקה לכל עמו ר' יהודה ורב נחמן חד אמר היה דן את הדין מזכה את הזכאי ומחייב את החייב אם לא היה לחייב ליתן היה דוד נותן משלו הוי משפט וצדקה אמר לו ר"נ אם כן נמצאת מביא את ישראל לידי רמיות ומהו משפט וצדקה ה' דן את הדין מזכה את הזכאי ומחייב את החייב הוי משפט וצדקה שהיה מוציא את הגזל מידו אמר הקב"ה לישראל בני הואיל וכך הדינים חביבים לפני הו' זהירין בהם:

נושא הדרשה: משנה ג עושה צדקה ומשפט נבחר ליהוה מזבח
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שופטים ושופטים, תיתן-לך בכל-שעריך, אשר יהוה אלוהיך נותן לך, לשבטיך; ושפטו את-העם, משפט-צדק. לא-תטה משפט, לא תכיר פנים; ולא-תיקח שוחד--כי השוחד יעוור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים. צדק צדק, תרדוף--למען תחיה וירשת את-הארץ, אשר-יהוה אלוהיך נותן לך. לא-תיטע לך אשרה, כל-עץ: אצל, מזבח יהוה אלוהיך--אשר תעשה-לך.

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (שם כא): עושה צדקה ומשפט נבחר ליהוה מזבח (גימ' 1388)
- (ד"ה א יז): לך ואמרת אל דוד עבדי (גימ' 845אה)
- (ד"ה א יז): כה אמר יהוה לא אתה (גימ' 2909ר"ת)
- תבנה לי הבית לשבת (גימ' 2909ר"ת)
- (ד"ה א יז): כי לא ישבתי בבית מן היום אשר העליתי את ישראל עד היום הזה (גימ' 3468)
- (ד"ה א יז): ואהיה מאהל אל אהל וממשכן (גימ' 626)
- (תהלים קכב): שמחתי באומרים לי בית יהוה נלך(גימ' 1635)
- (שמואל ב ז): כי ימלאו ימך ושכבת עם אבותיך (גימ' 1474)
- (שמואל ב ז): והקימותי את זרעך אחריך אשר יצא ממעיך והכינותי את ממלכתו (גימ' 3740)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 17138)

דברים רבה פרשה ה' : ד"א שופטים ושוטרים תתן לך זש"ה (דברים לב) אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם אשכיר חצי מדם וחרבי תאכל בשר מדם חלל ושביה מראש פרעות אויב מהו המקרא הזה ר' יהודה ור"ג ר' יהודה אומר אמר הקב"ה אם שונן אני את חרבי כברק אני מחריב את עולמי ומה אעשה ותאחז במשפט ידי אמר רבי נחמן אמר הקב"ה אם משנה אני את מדת הדין ברק אחד אני מוציא ומחריב את עולמי מה אעשה ותאחז במשפט ידי. א"ר יצחק שני דברים בימינו של הקב"ה צדקה ותורה צדקה דכתיב (תהלים מח) צדק מלאה ימינך תורה דכתיב (דברים לג) מימינו אש דת למו שני דברים בידו ואלו הן הנפש והדין הנפש דכתיב (איוב יב) אשר בידו נפש כל חי והדין דכתיב (דברים לב) ותאחז במשפט ידי אמר הקדוש ב"ה הנפש והדין נתונים בידי שמרו את הדין ואני אשמור נפשותיכם הוי שופטים ושוטרים:

נושא הדרשה: משנה ד שמרו את הדין ואני אשמור נפשותיכם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שופטים ושוטרים, תיתן-לך בכל-שעריך, אשר יהוה אלוהיך נותן לך, לשבטיך; ושפטו את-העם, משפט-צדק. לא-תטה משפט, לא תכיר פנים; ולא-תיקח שוחד--כי השוחד יעוור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים. צדק צדק, תרדוף--למען תחיה (גימ' 11482)

707

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים לב): אם שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט ידי

אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם (גימ' 3847)

(דברים לב): אשכיר חצי מדם וחרבי תאכל בשר מדם חלל (גימ' 2054)

(דברים לב): ושביה מראש פרעות אויב (גימ' 2346 ס"ת)

(תהלים מח): צדק מלאה ימינך (גימ' 400)

(דברים לג): מימינו אש דת למו (גימ' 937)

(איוב יב): אשר בידו נפש כל חי (גימ' 1021)

(דברים לב): ותאחז במשפט ידי (גימ' 877)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 11482)

ד"א שופטים ושוטרים א"ר אחא בוא וראה שש מעלות היה לכסא של שלמה מנין שנא' (מלכים א י) שש מעלות לכסא ובפרשה זו כתובים ששה דברים בלא תעשה ואלו הן לא תטה משפט ולא תכיר פנים ולא תקח שוחד לא תטע לך אשרה ולא תקים לך מצבה ולא תזבח לה' אלהיך שור ושה הרי ששה והיה הכרוז עומד לפני כסאו של שלמה כיון שהיה עולה מעלה הראשונה היה כורז לא תטה משפט מעלה השנייה היה כורז לא תכיר פנים שלישי היה כורז לא תקח שוחד רביעית לא תטע לך אשרה חמישית לא תקים לך מצבה ששית לא תזבח לה' אלהיך. א"ר חייא בר אבא סדר הדין כך הוא התובע תובע והנתבע משיב והדיין מכריע א"ר סימא וצריך הדיין לשנות טענותיהם מפיו

ממי אתה למד משלמה שנאי (שם ג) ויאמר המלך זאת אומרת זה בני החי ובנך המת וזאת אומרת לא כי בנך המת ובני החי אי"ר יהודה בר' אלעאי שמעתי שאם רוצה הדיין להושיב האנטדיקון יושב ואי זה אסור שלא יהא אחד יושב ואחד עומד דאמר ר' ישמעאל היה דיין והיו שני בני אדם באים אצלו לדין אחד עשיר ואחד עני יהא אומר לבוש כשם שהוא לבוש או הלבישו כשם שאתה לבוש. לא תכירו פנים ר' אלעזר ורשב"ג ר' אלעזר אמר אם היית יודע שהדין עמו אל תסבר לו פנים שלא יהא אומר מתחלה היה רוצה לזכותו ורשב"ג אמר אם תדע שאין הדין עמו הסבר לו פנים שלא יהא אומר מתחלה היה רוצה לחייבני אמר רבי חנינא כתוב אחד אומר ושפטת צדק וכתוב אחד אומר ודרשת וחקרת ושאלת היטב והיאך הוא אם ראית את הדין מרומה חקרהו ואם ראית את הדין יוצא לאמיתו צדקהו:

ד"א שופטים ושוטרים אי"ר לוי למה"ד למלך שהיו לו בנים הרבה והיה אוהב את הקטן יותר מכולן והיה לו פרדס אחד והיה אוהבו יותר מכל מה שהיה לו אמר המלך נותן אני את הפרדס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני כך אמר הקב"ה מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל שנאמר (הושע יא) כי נער ישראל ואוהבהו מכל מה שבראתי אינו אוהב אלא את הדין שנאי (ישעיה סא) כי אני ה' אוהב משפט אמר הקב"ה נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב הוי שופטים ושוטרים אמר הקב"ה לישראל בני חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה מנין שנאמר (שם ה) ויגבה ה' צבאות במשפט ועל ידי שאתם מגביהין אותי בדין אף אני עושה צדקה ומשרה קדושתו ביניכם מנין שנאמר (שם) והאל הקדוש נקדש בצדקה ואם שמרתם את שניהם הצדקה והדין מיד אני גואל אתכם גאולה שלימה מנין שנאי (שם נו) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות:

דברים רבה פרשה ה': ד"א שופטים ושוטרים אי"ר לוי למה"ד למלך שהיו לו בנים הרבה והיה אוהב את הקטן יותר מכולן והיה לו פרדס אחד והיה אוהבו יותר מכל מה שהיה לו אמר המלך נותן אני את הפרדס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני כך אמר הקב"ה מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל שנאמר (הושע יא) כי נער ישראל ואוהבהו מכל מה שבראתי אינו אוהב אלא את הדין שנאי (ישעיה סא) כי אני ה' אוהב משפט אמר הקב"ה נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב הוי שופטים ושוטרים אמר הקב"ה לישראל בני חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה מנין שנאמר (שם ה) ויגבה ה' צבאות במשפט ועל ידי שאתם מגביהין אותי בדין אף אני עושה צדקה ומשרה קדושתו ביניכם מנין שנאמר (שם) והאל הקדוש נקדש בצדקה ואם שמרתם את שניהם הצדקה והדין מיד אני גואל אתכם גאולה שלימה מנין שנאי (שם נו) כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות:

נושא הדרשה: משנה ז ויגבה יהוה צבאות במשפט

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שופטים ושוטרים, תיתן-לך בכל-שעריך, אשר יהוה אלוהיך נותן לך, לשבטיך; ושפטו את-העם, משפט-צדק. לא-תטה משפט, לא תכיר פנים; ולא-תיקח שוחד (גימ' 8232)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ישעיהו ה') ויגבה יהוה צבאות במשפט (גימ' 982)

- (הושע יא): כי נער ישראל ואוהבהו (גימ' 1008ר"ת)
- (ישעיה סא): כי אני יהוה אוהב משפט (גימ' 560)
- (שם ה): ויגבה יהוה צבאות במשפט (גימ' 982)
- (שם): והאל הקדוש נקדש בצדקה (גימ' 1112)
- (שם נו): כה אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה (גימ' 1874אה)
- (שם נו): כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות (גימ' 2698ס"ת)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 8232)

דברים רבה פרשה ה': כי תבא אל הארץ וגו' הלכה מלך ישראל שהיה לו עסק מהו שיהא מותר לו לדון לפני ב"ד כך שנו חכמים מלך לא דן ולא דנין אותו לא מעיד ולא מעידין אותו לימדונו רבותינו למה אין דנין אותו א"ר ירמיה שכתוב בדוד המלך (תהלים יז) מלפניך משפטי יצא הוי אין בריה דן את המלך אלא הקב"ה רבנן אמרי אמר הקב"ה לישראל בני כך חשבתי שתהיו חורין מן המלכות [פ"י מלך ישראל] מנין שנאמר (ירמיה ב) פרא למוד מדבר כשם שהפרא גדל במדבר ואין אימת אדם עליו כך חשבתי שלא תהא אימת מלכות עליכם [כלומר שלא תשימו עליכם מלך ישראל] אבל אתם לא בקשתם כן אלא (שם) באות נפשה שאפה רוח ואין רוח אלא מלכיות מנין שנא' (דניאל ז) וארו ארבע רוחי שמיא מגיחין לימא רבא.

נושא הדרשה: משנה ח מלך לא דן ולא דנין אותו	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
(גימ' 2993הה)	אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ, כָּכֹל-הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר סָבִיבְתַי. שׁוֹם תְּשִׁים עָלַיךְ מֶלֶךְ,
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש	
(גימ' 770)	(תהלים יז): מלפניך משפטי יצא
(גימ' 757)	(ירמיה ב): פרא למוד מדבר
(גימ' 1466)	(דניאל ז): וארו ארבע רוחי שמיא מגיחין לימא רבא
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 8232)	

דברים רבה פרשה ה': אמר הקב"ה ואם תאמרו שאיני יודע שסופכם לעזבני כבר הזהרתי ע"י משה ואמרתיו לו הואיל וסופן לבקש להן מלך ב"ו מהן ימליכו עליהן לא מלך נכרי מנין ממה שקרינו בענין ואמרת אשימה עלי מלך זש"ה (איוב לד) ממלוד אדם חנף ממוקשי עם רבי יוחנן ור"ל רבי יוחנן אמר אם ראית חנף ורשע מנהיג את הדור נוח לו לדור לפרוח באויר ולא להשתמש בו ואין הלשון הזה ממוקשי עם אלא לפרוח כענין שנאמר (עמוס ג) התפול צפור על פח הארץ ומוקש אין לה. ממלוד אדם חנף וגו'. רבנין אמרי כיון שעמדו מלכים על ישראל והתחילו משעבדין בהן אמר הקב"ה לא אתם עזבתם אותי ובקשתם לכם מלכים הוי אשימה עלי מלך זש"ה (תהלים קמו) אל תבטחו בנדיבים וגו' א"ר סימון בשם רבי יהושע בן לוי כל מי שבוטח בהקב"ה זוכה להיות כיוצא בו מנין שנא' (ירמיה יז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו אבל כל מי שיבטח בעבודת כוכבים נתחייב להיות כיוצא בה מנין שנאמר (תהלים קטו) כמוהם יהיו עושיהם. רבנן אמרי כל מי שנשען בבשר ודם עובר אף פרוסטיא שלו עוברת שנאמר (שם קמו) בבן אדם

שאינן לו תשועה מה כתיב אחריו תצא רוחו ישוב לאדמתו אמר הקב"ה ויודעין שאין ב"ו כלום ומניחין כבודי ואומרין שימה לנו מלך מה אתם מבקשין מלך חייכם שסופכם להרגיש מה עתיד להגיע לכם מתחת מלככם מנין שנאמר (הושע ז) כל מלכיהם נפלו אין קורא בהם אלי:

נושא הדרשה: משנה ט עונשם של ישראל שביקשו מלך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וְאָמַרְתָּ, אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ, כְּכֹל-הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר סָבִיבְתִי. שׁוֹם תִּשִּׂים עָלַי מֶלֶךְ, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: מִקְרָב אֲחִיד, תִּשִּׂים עָלַי מֶלֶךְ-- לֹא תוּכַל לָתֵת עָלַי אִישׁ נָכְרִי, אֲשֶׁר לֹא-אֲחִיד הוּא. רַק, לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוֹסִים,

(גימ' 9191)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(איוב לד): ממלוד אדם חנף ממוקשי עם (גימ' 965ס"פ)

(עמוס ג): התפול צפור על פח הארץ ומוקש אין לה (גימ' 1929)

(תהלים קמו): אל תבטחו בנדיבים (גימ' 977ר"ת)

(ירמיה יז): ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו (גימ' 1113)

(תהלים קטו): כמוהם יהיו עושיהם (גימ' 573)

(שם קמו): בנן אדם שאין לו תשועה (גימ' 1282ס"פ)

(שם קמו): תצא רוחו ישוב לאדמתו (גימ' 1510)

(הושע ז): כל מלכיהם נפלו אין קורא בהם אלי (גימ' 842א)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 8232)

דברים רבה פרשה ה': ד"א ואמרת אשימה עלי מלך א"ר יהודה ברבי אלעאי על ג' דברים נצטוו ישראל בכניסתן לארץ ואלו הן למחות זכרו של עמלק ולמנות להם מלך ולבנות להם בהמ"ק ומינו להם מלך ומיחו זכרו של עמלק ולמה לא בנו להן בהמ"ק שהיו ביניהם דילטורין תדע לך דא"ר שמואל בר נחמן דורו של אחאב עובדי עבודת כוכבים היו והיו יוצאין למלחמה ונוצחין ולמה כן שלא היה ביניהן דילטורין לפיכך היו יוצאין למלחמה ונוצחין תדע לך כשבקשה איזבל להרוג כל נביאי ה' מה עשה עובדיה הטמין אותן במערות שנאמר (מלכים א יח) ואחביא מנביאי ה' חמשים איש במערה ולא היה אדם שאמר לאחאב כך וכך עשה עובדיה אבל דורו של שאול כולן היו דילטורין תדע לך כשהיה שאול רודף אחר דוד היו הכל אומרים עליו לשון הרע לשאול שנא' (תהלים נב) בבוא דואג האדומי וגו' (שם נד) בבוא הזיפים ויאמרו לשאול לפיכך היו נופלים במלחמה. דבר אחר אמר רב מונא כל שאומר לשון הרע מסלק השכינה מלמטה למעלה תדע לך מה דוד אומר (שם נז) נפשי בתוך לבאים אשכבה לוחטים בני אדם שיניהם חנית וחצים ולשונם חרב חדה מה כתיב אחריו (שם) רומה על השמים אלהים וגו'. אמר דוד רבש"ע מה השכינה עושה למטה סלק את השכינה לרקיע. ד"א א"ר שמואל בר נחמן למה נקרא שמו של לשון הרע לשון שלישי שהוא הורג שלשה שאמרו והמקבלו ושנאמר עליו מנין דואג שאמרו ושאול שקיבלו ונוב עיר הכהנים שנאמר עליהן. ד"א א"ר שמואל בר נחמן שאלו לנחש ואמרו ליה למה אתה מצוי בין הגדרות אמר להן שפרצתי גדרו של עולם אמרו לו ולמה אתה מהלך בארץ ולשונך שותת בארץ אמר להן שהוא גרם לי שאמרתי לשון הרע על בוראי ומה היה הלשון הרע א"ר יהושע דסיכנין

בשם רבי לוי הנחש הראשון היה מסיח כבני אדם כיון שלא היו אדם וחיה מבקשין לאכול מאותו אילן התחיל לומר לשון הרע על בוראו אמר להן מן האילן הזה אכל הבורא וברא את עולמו וצוה אתכם שלא תאכלו ממנו ותבראו עולם אחר ומה עשה לו הקב"ה קצץ את רגליו וכתת את לשונו שלא יהא מסיח. ד"א שאלו לנחש אמרו לו מה אתה נהנה שאתה נושך אמר להם עד שאתם שואלין אותי למה אין אתם שואלין לבעלי לשון הרע שנאמר (קהלת י) אם ישך הנחש בלא לחש ואין יתרון לבעל הלשון מה נהנה שאומר לשון הרע. ד"א אמרו לנחש למה אתה נושך באבר אחד וארסך מהלך בכל האיברים אמר להן עד שאתם שואלין אותי למה אין אתם שואלין לבעלי הלשון שעומד ברומי והורג בסוריא עומד בסוריא והורג ברומי. ראה כמה קשה כחו של לשון הרע שנצטוו לבנות בהמ"ק ובשביל שהיה הדור בעלי לשון הרע לא נבנה בימיהם:

נושא הדרשה: משנה י גודל החטא והעונש על לשון הרע
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וְאִמְרָתְךָ, אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ, כָּכֹל-הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר סָבִיבְתִי. שׁוֹם תְּשִׁים עָלַיךְ מֶלֶךְ, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: מִקְרָב אַחִיד, תְּשִׁים עָלַיךְ מֶלֶךְ-- לֹא תוּכַל לָתֵת עָלַיךְ אִישׁ נֹכְרִי, אֲשֶׁר לֹא-אַחִיד הוּא. רַק, לֹא-יִרְבֶּה-לוֹ סוֹסִים, כַּמְנִיין הַפְּסוּקִים שְׁצוּטוֹ בַּמִּדְרָשׁ (גימ' 9191)

- (מלכים א יח): ואחביא מנביאי יהוה חמשים איש במערה (גימ' 1193)
- (תהלים נב): בבוא דואג האדומי (גימ' 91)
- (שם נד): בבוא הזיפים ויאמרו לשאול (גימ' 797ת)
- (שם נז): נפשי בתוך לבאים אשכבה לוחטים בני אדם
- שיניהם חנית וחצים ולשונם חרב חדה (גימ' 3252את)
- (שם): רומה על השמים אלהים (גימ' 836ת)
- (קהלת י): אם ישך הנחש בלא לחש (גימ' 1766ס"ת)
- (קהלת י): ואין יתרון לבעל הלשון (גימ' 1256)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 9191)

דברים רבה פרשה ה': ד"א אשימה עלי מלך רבנן אמרי אמר הקב"ה בעוה"ז בקשתם מלכים ועמדו המלכים מישראל והפילו אתכם בחרב. שאול הפילם בהר הגלבוע מנין (ש"א ד) נס ישראל מפני פלשתים וגו'. דוד נתן מגפה שנא' (ש"ב כד) ויתן ה' דבר בישראל. אחאב עצר עליהן את הגשמים שנא' (מלכים א יז) אם יהיה השנים האלה טל ומטר וגו'. צדקיהו החריב את בהמ"ק כיון שראו ישראל מה הגיע מתחת ידי מלכיהם התחילו צווחין הכל אין אנו מבקשין מלך ישראל למלכנו הראשון אנו מבקשין (ישעיה לג) כי ה' שופטנו ה' מחוקקנו ה' מלכנו הוא יושיענו אמר להם הקב"ה חייכם כך אני עושה. מנין שנאמר (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'!

נושא הדרשה: משנה יא ישראל מבקשים את מלכות יהוה עליהם
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וְאִמְרָתְךָ, אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ, כָּכֹל-הַגּוֹיִם, אֲשֶׁר סָבִיבְתִי. שׁוֹם תְּשִׁים עָלַיךְ מֶלֶךְ, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: מִקְרָב אַחִיד, תְּשִׁים עָלַיךְ מֶלֶךְ-- לֹא..... (גימ' 5841)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

- (ש"א ד): נס ישראל מפני פלשתים.....(גימ' 1692ה)
(ש"ב כד): ויתן יהוה דבר בישראל.....(גימ' 1241)
(מלכים א יז): אם יהיה השנים האלה טל ומטר.....(גימ' 811)
(ישעיה לג): כי יהוה שופטנו יהוה מחוקקנו יהוה מלכנו הוא יושיענו(גימ' 1479)
(זכריה יד): והיה יהוה למלך על כל הארץ.....(גימ' 618)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש:.....(גימ' 5841)

ד"א אשימה עלי מלך רבן אמרי אמר הקב"ה בעוה"ז בקשתם מלכים ועמדו המלכים מישראל והפילו אתכם בחרב. שאול הפילם בהר הגלבע מנין (ש"א ד) נס ישראל מפני פלשתים וגו'. דוד נתן מגפה שנאי (ש"ב כד) ויתן ה' דבר בישראל. אחאב עצר עליהן את הגשמים שנאי (מלכים א יז) אם יהיה השנים האלה טל ומטר וגו'. צדקיהו החרים את בהמ"ק כיון שראו ישראל מה הגיע מתחת ידי מלכיהם התחילו צווחין הכל אין אנו מבקשין מלך ישראל למלכנו הראשון אנו מבקשין (ישעיה לג) כי ה' שופטנו ה' מחוקקנו ה' מלכנו הוא יושיענו אמר להם הקב"ה חייכם כך אני עושה. מנין שנאמר (זכריה יד) והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'!

דברים רבה פרשה ה': ד"א כי תקרב אל עיר זש"ה (איוב כב) ותגזר אומר ויקם לך וגו' רבן אמרי המקרא הזה מדבר בשעה שכעס הקב"ה על ישראל בעגל אמר הקב"ה למשה אכנו בדבר ואורישונו מהו אכנו בדבר ואורישונו אמר לו הקב"ה מה הן סבורין שאני צריך חרבות ורמחים להרוג אותן בהן כשם שבראתי עולמי בדבר שנאמר (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם כך אני עושה להן מוציא אני דבר מפי והורגן הוי (במדבר יד) אכנו בדבר ואורישונו. ד"א מהו ואורישונו אמר לו אני מוריש אותן לך ומעמיד אחרים ממך מנין שנאי ואעשה אותך לגוי גדול כיון ששמע משה כך התחיל מבקש עליהן רחמים ומה אמר משה באותה שעה אשר עין בעין נראה אתה ה' מהו אשר עין בעין א"ר אחא בשם ר"ש בן לקיש אמר משה רבש"ע הרי מדת הדין בכף מאזנים מעויין אתה אומר אכנו בדבר ואני אומר סלח נא אמר לו הדבר מוכרע נראה מי נוצח אתה ה' או אני א"ר ברכיה א"ל הקב"ה חייך שלי בטלת ושלך קיימת מנין שנאמר (שם) ויאמר ה' סלחתי כדברך הוי ותגזר אומר ויקם לך. ד"א ותגזר אומר א"ר יהושע דסיכנן בשם רבי לוי כל מה שגזר משה הסכים הקב"ה עמו כיצד לא א"ל הקב"ה לשבור את הלוחות הלך משה ושיברן מעצמו ומניין שהסכים הקב"ה עמו דכתיב (שמות לד) אשר שברת יישר כחך ששברת. הקב"ה א"ל שילחם עם סיחון שנאי (דברים ב) והתגר בו מלחמה והוא לא עשה כן אלא ואשלח מלאכים וגו' א"ל הקב"ה כך אמרתי לך להלחם עמו ואתה פתחת בשלום חייך שאני מקיים גזרתך כל מלחמה שיהו הולכים לא יהו פותחים אלא בשלום שנאמר כי תקרב אל עיר וגו'!

נושא הדרשה: משנה יג יהוה הסכים עם משה שפתח בשלום

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-תקרב אל-עיר, להילחם עליה--וקראת אליה, לשלום. והיה אם-שלום תענד, ופתחה לך:
והיה כל-העם הנמצא-בה, יהיו לך למס--ועבדוך. ואם-לא תשלים עימד, ועשתה עימד מלחמה-
וצרת, עליה.
(גימ' 7528)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(איוב כב): ותגזור אומר ויקם לך (גימ' 1075)

(תהלים לג): בדבר יהוה שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם (גימ' 1886ס"ת)

(במדבר יד): אכנו בדבר ואורישנו (גימ' 864)

(שם): ויאמר יהוה סלחתי כדברך (גימ' 1057ס"פ)

(שמות לד): אשר שברת (גימ' 1403)

(דברים ב): והתגר בו מלחמה (גימ' 757א)

(דברים ב): ואשלח מלאכים (גימ' 486)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש:.....(גימ' 7528)

דברים רבה פרשה ה': ד"א וקראת אליה לשלום ראה כמה הוא כחו של שלום בוא וראה ב"ו אם יש לו שונא הוא מבקש ומחזר מה לעשות לו מהו עושה לו הולך ומכבד לאדם גדול ממנו שיעשה לאותו שונא רעה אבל הקב"ה אינו כן אלא כל עובדי כוכבים מכעיסין אותו והן ישנים וכל הנפשות עולות אצלו מנין שנאמר (איוב יב) אשר בידו נפש כל חי ובבקר הוא מחזיר לכל אחד ואחד נשמתו מנין שנאמר (ישעיה מב) נותן נשמה לעם עליה. ד"א ב"ו אם יעשה לחברו רעה אינה זזה מלבו לעולם אבל הקב"ה אינו כן אלא היו ישראל במצרים והיו המצרים משעבדין אותם בטיט ובלבנים לאחר כל הרעות שעשו לישראל חס הכתוב עליהן ואמר לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו אלא רדפו אחר השלום שנא' (תהלים לד) בקש שלום ורדפהו. דבר אחר מהו בקש שלום ורדפהו מעשה ברבי מאיר שהיה יושב ודורש וכו' הלכה אותה אשה לביתה שהיה ליל שבת ומצאה הנר שלה שכבה אמר לה בעלה היכן היית עד עכשיו אמרה לו שומעת הייתי לרבי מאיר דורש והיה אותו האיש ליצן אמר לה בכך וכך אין את נכנסת לביתי עד שתלכי ותרוקי בפניו של רבי מאיר. יצאה לה מביתו נגלה

אליהו זכור לטוב על רבי מאיר אמר לו הרי בשבילך יצאה האשה מביתה. הודיעו אליהו זכור לטוב היאך היה המעשה מה עשה רבי מאיר הלך וישב לו בבהמ"ד הגדול באתה אותה אשה להתפלל וראה אותה ועשה עצמו מתפסק. אמר מי יודע ללחוש לעין אמרה לו אותה אשה אני באתי ללחוש רקקה בפניו א"ל אמרי לבעליך הרי רקקתי בפניו של רבי מאיר א"ל לכי התרצי לבעליך ראה כמה גדול הוא כחו של שלום. ד"א א"ר עקיבא תדע לך כמה גדול הוא כחו של שלום שאמר הקב"ה בשעה שאדם מקנא לאשתו השם הקדוש הנכתב בקדושה ימחה על המים כדי להטיל שלום בין סוטה לבעלה אמר ר"ל גדול הוא השלום שאמר הכתוב דברים של בדאי ליתן שלום בין יוסף לאחיו. בשעה שמת אביהן היו מתיראין שלא ינקום להן ומה אמרו לו (בראשית נ) אביך צוה לפני מותו לאמר כה תאמרו ליוסף ואין אנו מוצאים שצוה יעקב אבינו אלא אמרו הכתובים דברי בדאי מפני דרכי שלום. ד"א חביב הוא השלום שנתנו הקב"ה לציון שנאמר (תהלים קכב) שאלו שלום ירושלים. ד"א חביב הוא השלום שנתנו הקב"ה בשמים שנאמר (איוב כה) עושה שלום במרומיו. ד"א חביב הוא השלום שנתנו הקב"ה לקרובים ולרחוקים שנאמר (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק ולקרוב. ד"א חביב הוא השלום שלא נתנו הקדוש ב"ה לרשעים שנאמר (שם מח) אין שלום אמר ה' לרשעים. ד"א חביב הוא השלום שנתנו הקב"ה לפנחס בשכרו שנאמר (במדבר כה) הנני נותן לו את בריתי שלום. ד"א גדול השלום שאין הקב"ה מבשר את ירושלים שיהיו נגאלים אלא בשלום

שנאמר משמיע שלום וגו'. ד"א א"ר לוי חביב הוא השלום שכל שנאמר משמיע שלום וגו'. ד"א א"ר לוי חביב הוא השלום שכל חותמיהם של ברכות אינן אלא בשלום קריאת שמע חותמת בשלום פורס סוכת שלום. התפלה חותמת בשלום. ב"כ חותמת וישם לך שלום. ד"א חביב הוא השלום שאין הקב"ה מנחם את ירושלים אלא בשלום מנין שנאמר (ישעיה סו) הנני נוטה אליה כנהר שלום אמר דוד מבקש הייתי לשמוע מהו שיחתו של הקב"ה על ישראל ושמעתי שהיה עסוק בשלומן שנאמר (תהלים פה) אשמעה מה ידבר האל ה' כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו וגו'. א"ר שמעון בן חלפתא ראה מה חביב השלום כשבקש הקב"ה לברך את ישראל לא מצא כלי שהוא מחזיק כל הברכות לברכן בו אלא השלום מנין שנאמר (שם כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום:

נושא הדרשה: משנה טו ראה כמה הוא כוחו של שלום
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וקראת אליה, לשלום. והיה אם-שלום תענד, ופתחה לך: והיה כל-העם הנמצא-בה, יהיו לך למס--ועבדוך. ואם-לא תשלים עימד, ועשתה עימד מלחמה--וצרת, עליה. ונתנה יהוה אלוהיך, בידך; והכית את-כל-זכורה, לפי-חרב. רק הנשים והטף והבהמה וכול אשר יהיה בעיר, כל-שללה--תבוז לך; ואכלת את-שלל אויביך, אשר נתן יהוה אלוהיך לך. כן תעשה לכל-הערים, הרחוקות ממך מאוד, אשר לא-מערי הגויים-האלה, הנה. רק, מערי העמים האלה, אשר יהוה אלוהיך, נותן לך נחלה.

(גימ' 18618)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 1567 ס"ת)	(איוב יב): אשר בידו נפש כל חי
(גימ' 1356 ר"ת)	(ישעיה מב): נותן נשמה לעם עליה
(גימ' 1079)	(תהלים לד): בקש שלום ורדפהו
(בראשית נ): אביך צוה לפני מותו לאמר כה תאמרו ליוסף(גימ' 1885)	
(גימ' 1395 ס"ת)	(תהלים קכב): שאלו שלום ירושלים
(גימ' 1433 ר"ת)	(איוב כה): עושה שלום במרומי
(גימ' 2076 ר"ת)	(ישעיה נז): שלום שלום לרחוק ולקרוב
(גימ' 1378 א)	(שם מח): אין שלום אמר יהוה לרשעים
(גימ' 2056)	(במדבר כה): הנני נותן לו את בריתי שלום
(גימ' 882)	(ישעיה סו): הנני נוטה אליה כנהר שלום
	(תהלים פה): אשמעה מה ידבר האל יהוה כי ידבר
(גימ' 1643)	שלום אל עמו ואל חסידיו
(גימ' 1868)	(שם כט): יהוה עוז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום
(גימ' 18618).....	ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש:

פרשת כי תצא

דברים רבה פרשה ו': כי תצא. כי יקרא קן צפור לפניך. הלכה תינוק שנולד כשהוא מהול מהו שיהא מותר למול אותו כך שנו חכמים תינוק שנולד מהול צריך להטיף ממנו דם ברית מפני בריתו של אברהם ומנין אתה למד מן התורה שנאמר (בראשית יז) המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך. ד"א המול ימול אל תהי קורא בו אלא שתי מילות מילה ופריעה. רבי לוי אמר המול ימול מכאן למוהל צריך שיהא מהול דכתיב המול ימול אמר ר' יודן בן פזי מה כתיב בצפורה אשת משה אז אמרה חתן דמים וגוי למילה אין כתיב כאן אלא למולות שתי מילות מכאן למילה ומכאן לפריעה. ולמה התינוק נימול לשמונה ימים שנתן הקב"ה רחמים עליו להמתין לו עד שיהא בו כחו. וכשם שרחמיו של הקב"ה על האדם כך רחמיו על הבהמה מנין שנאמר (ויקרא כב) ומיום השמיני והלאה וגוי ולא עוד אלא שאמר הקב"ה (שם) אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד וכשם שנתן הקב"ה רחמים על הבהמה כך נתמלא רחמים על העופות מנין שנאמר כי יקרא קן צפור לפניך:

נושא הדרשה: משנה א המול ימול
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ או על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(גימ' 3848)

(בראשית יז): המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך	(גימ' 1454 ר"ת)
(ויקרא כב): ומיום השמיני והלאה	(גימ' 568 תה)
(שם): אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד	(גימ' 1735 אתה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש: (גימ' 3848)

דברים רבה פרשה ו': זש"ה (משלי ה) אורח חיים פן תפלט נעו מעגלותיה לא תדע מהו אורח חיים פן תפלט אמר רבי אבא בר כהנא אמר הקב"ה לא תהא יושב ומשקל במצותיה של תורה כענין שנאמר (ישעיה מ) ושקל בפלס הרים לא תהא אומר הואיל והמצוה הזו גדולה אני עושה אותה ששכרה מרובה והואיל וזו מצוה קלה איני עושה אותה מה עשה הקב"ה לא גילה לבריות מהו מתן שכרה של כל מצוה ומצוה כדי שיעשו כל המצות בתום מנין שנאמר (משלי ה) נעו מעגלותיה לא תדע. למה"ד למלך ששכר לו פועלים והכניס אותן לתוך פרדסו סתם ולא גילה להן מהו שכרו של פרדס שלא יניחו דבר ששכרו מועט וילכו ויעשו דבר ששכרו מרובה בערב קרא לכל אחד ואחד א"ל תחת איזה אילן עשית א"ל תחת זה א"ל לפל הוא שכרו זהוב אחד קרא לאחר אמר לו תחת איזה אילן עשית א"ל תחת זה אמר לו שכרו חצי זהוב פרח לבן הוא קרא לאחר א"ל תחת איזה אילן עשית א"ל תחת זה א"ל זית הוא שכרו מאתים זוז אמרו לו לא היית צריך להודיע אותנו איזה אילן שכרו מרובה כדי שנעשה תחתיו אמר להם המלך אילו הודעתו היאך היה כל פרדסי נעשה. כך לא גילה הקב"ה מתן שכרן של מצות חוץ משתי מצות החמורה שבחמורות והקלה שבקלות כבוד אב ואם חמורה שבחמורות ומתן שכרה אריכות ימים שנא' (שמות כ) כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך והקלה שילוח הקן ומהו שכרה אריכות ימים שנא' שלח תשלח את האם וגוי הוי כי יקרא קן צפור:

נושא הדרשה: משנה ב הקב"ה לא גילה מתן שכרן של מצוות
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ או על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים. שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, (גימ' 7235)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי ה): אורח חיים פן תפלס נעו מעגלותיה לא תדע (גימ' 2186ת)

(ישעיה מ): ושקל בפלס הרים (גימ' 875א)

(משלי ה): נעו מעגלותיה לא תדע (גימ' 1715ר"ת)

(שמות כ): כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך (גימ' 2459ס"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש: (גימ' 7235)

דברים רבה פרשה ו': זש"ה (משלי א) כי לוית חן הם לראשך רבנן אמרי נעשה דברי תורה חן לרשיותך כיצד אדם בן תורה בשעה שהוא מזקין הכל באין ומסבבין אותו ושואלין אותו דברי תורה. דבר אחר מהו כי לוית חן אמר רבי פנחס בר חמא לכל מקום שתלך המצות מלוות אותך. כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך. אם עשית לך דלת המצות מלוות אותך שנאמר (דברים ו) וכתבתם על מזוזות ביתך אם לבשת כלים חדשים המצות מלוות אותך שנאמר לא תלבש שעטנו. אם הלכת לגלח המצות מלוות אותך שנא' לא תקיפו פאת ראשכם. ואם היה לך שדה והלכת לחרוש בתוכה המצות מלוות אותך שנאמר (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. ואם זרעת אותה המצות מלוות אותך שנא' (שם) לא תזרע כרמך כלאים. ואם קצרת אותה המצות מלוות אותך שנא' כי תקצור קצירך בשדך ושכחת עומר בשדה. אמר הקב"ה אפילו לא היית עוסק בדבר אלא מהלך בדרך המצות מלוות אותך מנין שנא' כי יקרא קן צפור לפניך:

נושא הדרשה: משנה ג לכל מקום שתלך המצות מלוות אותך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי יקרא קן-צפור לפניך בדרך בכל-עץ או על-הארץ, אפרחים או ביצים, והאם רבצת על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים. שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, (גימ' 7235)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי א): כי לוית חן הם לראשך (גימ' 1743ר"תס"ת)

(דברים ו): וכתבתם על מזוזות ביתך (גימ' 1885אה)

(דברים כב): לא תחרוש בשור ובחמור יחדו (גימ' 2450ס"ת)

(שם): לא תזרע כרמך כלאים (גימ' 1220ס"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש: (גימ' 7235)

ד"א בן עזאי אומר מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה כיצד כתיב למעלה כי תצא למלחמה וגוי וראית בשביה וגוי אמר הקדוש ב"ה אף על פי שהתרת אותה לך אמרתי לך וגלחה את ראשה ועשתה את צפרניה כדי שלא תמצא חן בעיניך ותשלח אותה ואם לא עשית כן מה כתיב אחריו כי

יהיה לאיש בן סורר ומורה מתוך כך כי יהיה באיש חטא משפט מות הוי עבירה גוררת עבירה.
ומצוה גוררת מצוה מנין תחלה כי יקרא קן צפור מתוך כך כי תבנה בית חדש מתוך כך לא תזרע
כרמך כלאים מתוך כך לא תחרוש בשור ובחמור יחדו מתוך כך גדילים תעשה לך הרי מצוה גוררת
מצוה:

ד"א שלח תשלח אר"א לא היה צריך לומר כן אלא אמר הקב"ה הואיל ונתעסק בכבודו של עולם
ובתיקונו של עולם כדי שתינצל. ד"א א"ר חייא ומה אם צפור שאין לה לא זכות אבות ולא בריתות
ולא שבועות בניה מכפרים עליה בני אברהם יצחק ויעקב שיש להם זכות אבות עאכ"ו שאם סרח
אחד מהם שהוא מכפר עליהם לע"ל:

ד"א שלח תשלח א"ר ברכיה יש מזיק שקושט כחץ וטס כעוף מנין שנאמר (תהלים צא) לא תירא
מפחד לילה מחץ יעוף יומם אמר הקב"ה אם קיימת מצות שילוח הקן אני מצילך מאותן. ד"א יש
מצות שמתן שכרה עושר ויש מצות שמתן שכרה כבוד ומה מתן שכרה של מצוה זו שאם אין לך
בנים אני נותן לך בנים מנין שנאמר שלח תשלח את האם ומה שכר אתה נוטל ואת הבנים תקח
לך:

דברים רבה פרשה ו': ד"א שלח תשלח רבנן אמרי למה שני פעמים שאם אירעה לך המצוה הזאת
פעם שניה לא תאמר כבר יצאתי ידי חובתי אלא כל זמן שתארע לידך אתה צריך לקיים אותה.
ד"א שלח תשלח רבנן אמרי אם שלחת מצות הקן את זוכה לשלח עבד עברי מנין שנאמר (דברים
טו) וכי תשלחנו חפשי מעמך. ד"א מהו שלח תשלח את האם אם קיימת מצוה זו את ממחר לבוא
מלך המשיח שכתוב בו שילוח מנין שנא' (ישעיה לב) משלחי רגל השור והחמור. ד"א אמר ר'
תנחומא אם קיימת המצוה הזאת אתה ממחר את אליהו הנביא ז"ל שיבוא שכתוב בו שילוח שנא'
(מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא והוא יבא וינחם אתכם מנין שנא' (שם) והשיב לב
אבות על בנים:

נושא הדרשה: משנה ז שלח תשלח	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
על-האפרחים, או על-הביצים--לא-תקח האם, על-הבנים. שלח תשלח את-האם, ואת-הבנים תקח-לך, למען ייטב לך, והארכת ימים. (גימ' 5098)	כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(דברים טו): וכי תשלחנו חפשי מעמך	(גימ' 1398)
(ישעיה לב): משלחי רגל השור והחמור	(גימ' 1597 ס"פ)
(מלאכי ג): הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא (גימ' 1097ת)	
שנא' (שם): והשיב לב אבות על בנים	(גימ' 1006 ס"פ)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש:	(גימ' 5098)

דברים רבה פרשה ו': זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים הלכה אדם שיש בו נגע והיה הכהן
קרובו מהו שיהא מותר לו לראותו כך שנו חכמים כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו ר' מאיר

אומר אף לא נגעי קרוביו ועל ידי מה הנגעים באים על ידי עין הרע אמר רבי יצחק בנוהג שבעולם אדם אומר לחבירו השאילני קרדומך שאבקע בו העץ הזה והוא אומר לו אין לי מעין רעה. כך הוא אומר בחיך השאילני הכברה שלך ויש לו והוא אומר אין לי מעין רעה. מיד בא הנגע על ביתו תחלה מנין שנאמר (ויקרא יד) וראה את הנגע והנה הנגע בקירות ומה היו עושין לו מפנין כל מה שהיה לו בתוך ביתו מנין שנא' (שם) וצוה הכהן ופינו את הבית כיון שהיה מוציא כל מה שהיה לו בתוך ביתו קרדומותיו וכברותיו היו אומרים ראיתם עין רעה שהיה בידו מה שהיה לו לא היה רוצה להשאיל מי גרם לו להפנות על ידי שהיתה בו עין רעה. ד"א א"ר חנינא אין הנגעים באין אלא על לשון הרע ורבנן אמרי תדע לך שהנגעים באין על לה"ר הרי מרים הצדקת ע"י שדברה לשון הרע במשה אחיה קרבו בה הנגעים מנין שנאמר (דברים כה) זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים:

נושא הדרשה: משנה ח עונשו של המדבר לשון הרע
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

תשמרו לעשות. זכור, את אשר-עשה יהוה אלהיך למרים, בדרך, בצאתכם ממצרים. (גימ' 4873)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ויקרא יד): וראה את הנגע והנה הנגע בקירות (גימ' 1654ה)

(שם): וצוה הכהן ופינו את הבית (גימ' 1177אה)

(דברים כה): זכור את אשר עשה יהוה אלהיך למרים (גימ' 2042ר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש: (גימ' 4873)

זש"ה (תהלים ט) תשב באחיק תדבר בבן אמך תתן דופי אמר ר' יוחנן אם הרגלת לשונך לדבר באחיק שאינו בן אומתך סוף בבן אומתך תתן דופי ר' יהודה ב"ל אמר אם הרגלת לשונך לדבר באחיק שמאביך ולא מאמך סופך בבן אמך תתן דופי שכל מי שמגיס את לבו לדבר בגדול ממנו גורם לעצמו שיקרבו בו את הנגעים ואם אין אתה מאמין הרי מרים הצדקת סימן לכל בעלי לשון הרע הוי זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים:

דברים רבה פרשה ו': זש"ה (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך רבנן אמרי המקרא הזה

מדבר בבעלי לשון הרע כיצד אל תתן את פיך מהו כן כיון שהפה אומר לשון הרע הוא חוטא על הגוף שגורם לו ללקות הרי לחטיא את בשרך שהפה חוטא על הבשר. מהו אל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא שלא תאמר הריני הולך ואומר לשון הרע ואין בריה יודעת אמר לו הקב"ה הוי יודע שאני שולח מלאך והוא עומד אצלך וכותב כל מה שאתה מדבר על חבירך מנין שנאמר (שם י) גם במדעד מלך אל תקלל למה כי עוף השמים יוליך את הקול ומהו בעל הכנפים יגיד דבר אלו המלאכים שכתוב בהם (ישעיה ו) שש כנפים שש כנפים לאחד. למה יקצוף האלהים על קולך. על אותו הקול שיצא מפיך. וחבל את מעשה ידיך שאותו האיש לוקה בנגעים ואם אין אתה מאמין הרי מרים על ידי שאמרה לשון הרע על משה אחיה לקתה הוי זכור את אשר עשה וגוי ומתוך כך לקתה:

נושא הדרשה: משנה י חמור חטאו של לשון הרע שלוקה בכל גופו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

השמר בנגע-הצרעת לשמר מאד, ולעשות: ככל אשר-יורו אתכם הכהנים הלויים, כאשר צויתם--
 תשמרו לעשות. זכור, את אשר-עשה יהוה אלהיך למרים, (9078)
 כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(קהלת ה): אל תתן את פיך לחטיא את בשרך (גימ' 3294 ס"ת)

(שם י): גם במדעך מלך אל תקלל (גימ' 1000 ס"ת)

(שם י): כי עוף השמים יוליך את הקול (גימ' 1206 תה)

(שם י): בעל הכנפים יגיד דבר (גימ' 540)

(ישעיה ו): שש כנפים שש כנפים לאחד (גימ' 2324 ס"ת)

(קהלת ה): למה יקצוף האלהים על קולך (גימ' 714 תה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש: (גימ' 4873)

ד"א זכור. רבנן אמרי למה"ד למלך שעלה מן המלחמה קילסה אותו מטרונה אמר המלך תיקרי
 אומן של סנקליטור לאחר ימים התחילה לערב אוננא של מלך אמר המלך כך עשית תיטרד
 למטלון כך בשעה שעשה הקב"ה מלחמת הים אמרה מרים שירה ונקראת נביאה שנאמר (שמות
 טו) ותקח מרים הנביאה כיון שאמרה לה"ר על אחיה אמר הקב"ה תיטרד למטלון שנאמר (במדבר
 יב) ותסגר מרים:

דברים רבה פרשה ו': ד"א זכור. רבנן אמרי למה"ד למלך שעלה מן המלחמה קילסה אותו
 מטרונה אמר המלך תיקרי אומן של סנקליטור לאחר ימים התחילה לערב אוננא של מלך אמר
 המלך כך עשית תיטרד למטלון כך בשעה שעשה הקב"ה מלחמת הים אמרה מרים שירה ונקראת
 נביאה שנאמר (שמות טו) ותקח מרים הנביאה כיון שאמרה לה"ר על אחיה אמר הקב"ה תיטרד
 למטלון שנאמר (במדבר יב) ותסגר מרים:

נושא הדרשה: משנה יב מרים נענשה על שדברה לשון הרע על משה
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

זכור, את אשר-עשה יהוה אלהיך למרים, בדרך (גימ' 2148)
 כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות טו): ותקח מרים הנביאה (גימ' 947 ס"תתא)

(במדבר יב): ותסגר מרים (גימ' 1201 ס"תת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 2148)

דברים רבה פרשה ו': ד"א זכור כיון שראה משה מה הגיע לאחותו התחיל צווח ומתפלל עליה
 בכל לבו ונפשו (שם) אל נא רפא נא לה רבנן אמרי אמר משה רבש"ע כבר עשית אותי רופא אם
 אתה מרפא אותה הרי מוטב ואם לאו מרפא אני אותה. ד"א מהו אל נא א"ר אבא בר כהנא
 למה"ד לתלמידו של רופא שעלת מלכיא לראותו והביא אותה אצל רבו אמר אותו תלמיד לרבו
 מרי כבר למדת אותי כל סדרן של רפואות אם אתה מרפא אותה הרי יפה ואם לאו הריני מרפא
 אותה כך אמר משה רבש"ע כבר למדת אותי כל סדרן של נגעים אם אתה מרפא אותה הרי יפה

ואם לאו הרי אני מרפא אותה. ד"א (שם) ויצעק משה אל ה' וגוי' משל למה הדבר דומה לגבור שהיה הקולר בצוארו נפנה מאותו הקולר לאחר ימים ראה הקולר נתון בצוארו של אחר התחיל צווח אמרו לו מה לך צווח אמר להן אי אתם יודעים אני יודע באיזה צער הוא נתון כך היה הקולר בצוארי ואני יודע באיזה צער הוא נתון כך היה משה צווח אמר לו הקב"ה מה לך צווח אמר לפניו רבש"ע אני יודע באיזה צער היא נתונה שאני זכור השלשלת שהיתה ידי לתוכה מנין שנאמר (שמות ד) והנה ידו מצורעת כשלג כיון שנתפלל משה עליה ריפא אותה הקב"ה מנין שנאמר (במדבר יב) והעם לא נסע עד האסף מרים לפיכך היו זכורין מה הגיע למרים מתחת ידי לשון הרע:

נושא הדרשה: משנה יג משה מתפלל על מרים שתרפא
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

זכור, את אשר-עשה יהוה אלהיך למרים, בדרך, בצאתכם ממצרים. (גימ' 3285ר"ת)

31 71

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שם): אל נא רפא נא לה (גימ' 449)

(שם): ויצעק משה אל יהוה (גימ' 692א)

(שמות ד): והנה ידו מצורעת כשלג (גימ' 1262א)

(במדבר יב): והעם לא נסע עד האסף מרים (גימ' 882ס"פ)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 2148)

פרשת כי תבוא

דברים רבה פרשה ז': הלכה אדם מישראל שהיה עובר לפני התיבה מהו שיהא מותר לו לענות אמן אחר הכהנים כך שנו חכמים העובר לפני התיבה לא יענה אמן אחר הכהנים מפני הטירוף ולימדונו רבותינו ואם היה יכול לענות שלא תטרף דעתו יענה. למה מפני שאין גדול לפני הקב"ה יותר מאמן שישראל עונין אמר ר' יהודה בר סימון אמן הזה יש בו שלשה אספליאות. שבועה וקבלה ואמנה. שבועה מנין שנאמר (במדבר ה) והשביע הכהן וגוי' ואמרה האשה אמן אמן. קבלה מנין שנאמר (דברים כז) ואמר כל העם אמן. אמנה מנין שנאמר (מלכים א א) ויען בניהו בן יהוידע את המלך ויאמר אמן כן יאמר ה'. ד"א אמר רבי יודן כל מי שעונה אמן בעוה"ז זוכה לענות אמן לעתיד לבא. ד"א אמר ריב"ל כל מי שנכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות בעוה"ז זוכה ליכנס לבתי כנסיות ולבתי מדרשות לעתיד לבא מנין שנאמר (תהלים פד) אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה. ד"א א"ר יודן כל מי ששומע בקול של תורה בעוה"ז זוכה לשמוע באותו קול שכתוב בו (ירמיה לג) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה וגוי' א"ל משה לישראל הואיל וכל מי ששומע לד"ת כך הוא מתרומם בבי' עולמות הוו זהירים לשמוע ד"ת. מנין ממה שכתוב בענין והיה אם שמוע תשמע בקול ה' אלהיך:

נושא הדרשה: משנה א חשיבותה של עניית אמן	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
והיה, אם-שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך, לשמר לעשות את-כל-מצותיו, אשר אנכי מצוך היום--ונתנך יהוה אלהיך, עליון, על, כל-גויי הארץ. ובאו עליך כל-הברכות האלה, והשיגך: כי תשמע, בקול יהוה אלהיך.	(גימ' 8243)
מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	
(במדבר ה): והשביע הכהן ואמרה האשה: אמן אמן	(גימ' 1218)
(דברים כז): ואמר כל העם אמן	(גימ' 503)
(מלכים א א): ויען בניהו בן יהוידע את המלך ויאמר אמן כן יאמר יהוה	(גימ' 2658 ס"ת)
(תהלים פד): אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה	(גימ' 1547)
(ירמיה לג): קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה	(גימ' 2317 ס"תהת)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	(גימ' 2148)

דברים רבה פרשה ז': זש"ה (משלי ח) אשרי אדם שומע לי מהו אשרי אדם שומע לי אמר הקב"ה אשריו לאדם בשעה ששמועותיו לי. מהו לשקוד על דלתותי אמר הקב"ה אם הלכת להתפלל בתוך בית הכנסת אל תעמוד על הפתח החיצון להתפלל שם אלא הוי מתכוין להכנס דלת לפנים מדלת לשקוד על דלתי אין כתיב אלא על דלתותי ב' דלתות ולמה כן שהקב"ה מונה פסיעתך ונותן לך שכר ומהו לשמור מזוזות פתחי א"ר יהודה בר סימא וכי יש מזוזת בבתי כנסיות אלא מה המזוזת הזו אינה זזה מהפתח כך לא תהא זו מבתי כנסיות ומבתי מדרשות אמר הקב"ה אם תעשה כן דע שאתה מקבל פני השכינה מה כתיב אחריו (שם) כי מוצאי מצא חיים אמר הקב"ה מי הוא זה שבא לבית הכנסת ולא מצא את כבודי שם א"ר איבו ולא עוד אלא שאתה עומד בבית הכנסת והקב"ה עומד עליך מנין שנא' (תהלים פב) אלהים נצב בעדת אל אמר הקב"ה ולא דיך שאת מקבל פני

השכינה בבית הכנסת אלא שאתה יצא משם טעון ברכות מנין שנאמר (משלי ח) כי מוצאי מצא חיים ויפק רצון מה' הוי והיה אם שמוע תשמע וגו'!

נושא הדרשה: משנה ב אלהים נצב בעדת אל
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך, לשמר לעשות את- (גימ' 3233)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי ח): אשרי אדם שומע לי (גימ' 1030 אתה)

(שם): כי מוצאי מצא חיים (גימ' 484 ר"ת)

(תהלים פב): אלהים נצב בעדת אל (גימ' 735)

(משלי ח): כי מוצאי מצא חיים ויפק רצון מיהוה (גימ' 984)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 2148)

דברים רבה פרשה ז': זהו שאמר הכתוב (שיר א) לריח שמניך טובים. רבנן אמרי בחמשה דברים נמשלה התורה במים וביין ובדבש ובחלב ובשמן. במים מנין (ישעיה נה) הוי כל צמא לכו למים. ביין מנין שנאמר (משלי ט) ושתו ביין מסכתי. בדבש ובחלב מנין (שיר ד) דבש וחלב תחת לשונך. שמן מנין שנאמר (שם א) שמן תורק שמך מה השמן הזה תחלתו מר וסופו מתוק כך הן דברי תורה אדם מצטער בהן בתחלה ועושה בהן אחרית טובה שנא' (איוב ח) והיה ראשיתך מצער וגו'. ד"א מה השמן הזה חיים לעולם אף דברי תורה חיים לעולם מה השמן הזה אורה לעולם אף דברי תורה אורה לעולם. ד"א מה השמן הזה אין יכול להתערב במשקין אחרים אף ישראל אין יכולין להתערב בעובדי כוכבים מנין שנא' (ויקרא ב) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי. דבר אחר מה השמן הזה אפי' אתה נותן אותו בכמה משקין הוא נעשה עליון על כולם כך הן ישראל עליונים על כל עובדי כוכבים כמו שכתוב (דברים כז) ונתנד ה' אלהיך עליון על כל גויי הארץ. דבר אחר והיה אם שמוע אמר ר' יהושע דסיכנין בשם רבי לוי אמר הקב"ה אם שמעת למצותי אף אני שומע תפלתך. דבר אחר אמר ר' יהושע אי"ר נחמן כל מי שבא לבית הכנסת ושומע דברי תורה זוכה לישוב בין החכמים לע"ל שנא' (משלי טו) אוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תליון:

נושא הדרשה: משנה ג לריח שמניך טובים
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

והיה, אם- שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך, לשמר לעשות את- כל-מצותיו, אשר אנכי מצוה היום-- ונתנד יהוה אלהיך, עליון, על, כל-גויי הארץ. ובאו עליך כל-הברכות האלה, והשיגך: כי תשמע, בקול יהוה אלהיך. ברוך אתה, בעיר; וברוך אתה, בשדה. ברוך פרי-בטנך ופרי אדמתך, ופרי בהמתך,

(12234ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שיר א): לריח שמניך טובים (גימ' 735)

(ישעיה נה): הוי כל צמא לכו למים (גימ' 378)

(משלי ט): ושתו ביין מסכתי	(גימ' 1314)
(שיר ד): דבש וחלב תחת לשונך	(גימ' 1566)
שנאמר (שם א): שמן תורק שמך	(גימ' 1456)
(איוב ח): והיה ראשיתך מצער	(גימ' 1357)
(ויקרא ב): ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי	(גימ' 1290 את)
(דברים כז): ונתנך יהוה אלהיך עליון על כל גויי הארץ	(גימ' 1444 ר"ת)
(משלי טו): און שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין	(גימ' 2694)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	(גימ' 12234)

לשמור ולעשות את כל מצותי אמר רבי שמעון בן חלפתא כל מי שלמד דברי תורה ואינו מקיים עונשו חמור ממי שלא למד כל עיקר למה"ד למלך שהיה לו פרדס הכניס לתוכו שני אריסים אחד היה נוטע אילנות ומקצצן ואחד לא היה נוטע כל עיקר ולא מקצצן על מי המלך כועס לא על אותו שהיה נוטע ומקצצן כך כל מי שלמד דברי תורה ואינו מקיים אותה עונשו חמור ממי שלא למד כל עיקר מנין שנאמר (ישעיה כו) יוחן רשע בל למד צדק אבל אם למד ולא קיים אינו נחנן הוי לשמור ולעשות את כל מצותי:

דברים רבה פרשה ז': ברוך אתה בעיר אמר רבי יצחק בעיר בשכר המצות שאתה עושה בעיר חלה וציצית וסוכה ונר שבת. וברוך אתה בשדה בשכר מצות שאתה עושה בשדה. לקט. שכחה. ופאה. רבנן אמרי שתהא ברוך בעיר על ידי שנתברכת מן השדה שנתנה הארץ את פירותיה. ברוך אתה בבואך אמר ר' יהודה בר סימון המקרא הזה מדבר במשה בבואך זה משה בביאתו לעולם קירב רחוקים זו בתייה בת פרעה. וברוך אתה בצאתך זה משה ביצאתו מן העולם קירב רחוקים זה ראובן מנין שנא' (דברים לג) יחי ראובן ואל ימות. ד"א ברוך אתה בבואך בפרקמטיא שלך וברוך אתה בצאתך בפרקמטיא שלך ודוד מפרשה (תהלים קכא) ה' ישמר צאתך ובואך. ד"א ברוך אתה בבואך בביאתך לעולם וברוך אתה בצאתך ביצאתך מן העולם א"ר ברכיה כתיב (קהלת ג) עת ללדת ועת למות וכי אין אנו יודעין שעת הוא שאדם נולד ועת הוא שאדם מת אלא אשרי אדם שעת מיתתו כעת לידתו מה בשעת לידתו נקי אף בשעת מיתתו נקי הוי ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך:

נושא הדרשה: משנה ה המקיים מצוות מתברך
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ברוך אתה, בבאך; וברוך אתה, בצאתך. יתן יהוה את-איביך הקמים עליך, נגפים לפניך: בדרך אחד יצאו אליך, ובשבעה דרכים ינוסו לפניך.

(4828)

24 140 1040

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים לג): יחי ראובן ואל ימות(גימ' 800 אתה)

(תהלים קכא): יהוה ישמר צאתך ובואך(גימ' 1242 ר"ת)

(קהלת ג): עת ללדת (גימ' 1034 ר"ת)

קהלת ג): ועת למות(גימ' 1752ס"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 4828)

דברים רבה פרשה ז': יפתח ה' לך את אוצרו הטוב מהו יפתח א"ר יונתן ג' מפתחות בידו של הקב"ה ואין בריה שולטת עליהן לא מלאך ולא שרף ואלו הן מפתח של תחיית המתים ומפתח של עקרות ומפתח של גשמים. מפתח של תחיית המתים מנין שנא' (יחזקאל לז) וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם. מפתח של עקרות שנא' (בראשית כט) ויפתח את רחמה. ומפתח של גשמים שנא' יפתח ה' לך את אוצרו הטוב. ד"א יפתח ה' לך רבנן אמרי גדולה ירידת גשמים שהיא שקולה כתחיית המתים מנין שנאמר (הושע ו) ויבא כגשם לנו כמלקוש יורה ארץ מה כתיב (אחריו) (שם) יחינו מיומים לפיכך קבעו בתחיית המתים שהיא שקולה כנגדה. ד"א יפתח ה' לך א"ר אליעזר בן יעקב בשעה שהגשמים יורדין אף משא ומתן מתברך שנא' לתת מטר ארצך בעתו ולברך את כל מעשה ידך רבנין אמרי אף הדגים מתברכים אמרו רבותינו מעשה שתפשו דג א' בעכו עד שלא ירדה הרביעה והיו שמין אותו ג' מאות ליטרין ולא מצאו בו אלא ר' אמר להן זקן אחד אלו ירדה הרביעה היו מוצאין בו יותר משירדה הרביעה תפשו דג אחד והיו שמין אותו ר' ליטרין ומצאו בו ש' הרי אף הדגים מתברכים. ד"א יפתח ה' לך ראה כמה גדול ירידת גשמים רב יהודה בר יחזקאל בשעה שהיה רואה את הגשמים יורדים היה מברך יתפאר ויתגדל ויתברך שמו של מי שאמר והיה העולם שהוא ממנה אלף אלפים ורבי רבבות של מלאכים על כל טפה וטפה שיורדת למה מכאן ועד הרקיע מהלך ת"ק שנה והגשמי יורדין ואין טפה מתערבת בחברתה. דבר אחר גדולה היא ירידת גשמי ששקולה כתחיית המתים כיצד בזו כתיב פתיחה ובזו כתיב פתיחה בזו כתיב יד ובזו כתיב יד בזו כתיב שירה ובזו כתיב שירה בתחיית המתים כתיב (יחזקאל לז) בפתחי את קברותיכם ובירידת גשמים כתיב יפתח ה' לך בתחיית המתים כתיב (שם) היתה עלי יד ה' ובירידת גשמים כתיב (תהלים קמה) פותח את ידך בתחיית המתים כתיב (ישעיה מב) ירונו יושבי סלע ובירידת גשמים כתיב (תהלים סה) יתרועעו אף ישירו:

נושא הדרשה: משנה ו שלושה מפתחות בידי הקב"ה

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

יפתח יהוה לך את-אוצרו הטוב את-השמים, לתת מטר-ארצך בעתו, ולברך, את כל-מעשה ידך; והלוית גוים רבים, ואתה לא תלוה. יג ונתנך יהוה לראש, ולא לזנב, והיית רק למעלה, ולא תהיה למטה: כי-תשמע אל-מצות יהוה אלהיך, (גימ' 10929)

מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(יחזקאל לז): וידעתם כי אני יהוה בפתחי את קברותיכם (גימ' 2333ת)

(בראשית כט): ויפתח את רחמה (גימ' 1571ס"ת)

(הושע ו): ויבא כגשם לנו כמלקוש יורה ארץ (גימ' 1476)

(שם): יחינו מיומים (גימ' 242ת)

(יחזקאל לז): בפתחי את קברותיכם (גימ' 1679)

(שם): היתה עלי יד יהוה (גימ' 570)

(תהלים קמה): פותח את ידך (גימ' 929)

(ישעיה מב): ירונו יושבי סלע (גימ' 760)

(תהלים סה): יתרועעו אף ישירו

(גימ' 1369)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 10929)

דברים רבה פרשה ז': ד"א יפתח ה' לך רבנן אמרי אמר הקב"ה לישראל בני כל הטובות שבאות בעולם בזכותכם הן באות כיצד הטל אינו יורד אלא בזכותכם מניין שנאמר (בראשית כז) ויתן לך האלהים מטל השמים המטר אינו יורד אלא בזכותכם מניין שנא' יפתח ה' לך את אוצרו הטוב אף השלום אינו בא לעולם אלא בזכותכם מניין שנא' (במדבר ו) וישם לך שלום בזכותך. מעשה בעובד כוכבים א' ששאל את ריב"ז א"ל אנו יש לנו מועדות אתם יש לכם מועדות אנו יש לנו קלנדה סטרגלים וקרטיסים ואתם יש לכם פסח עצרת וסוכות אי זה יום שאנו ואתם שמחים א"ל ר' יוחנן בן זכאי זה יום ירידת גשמים מניין שנאמר (תהלים סה) לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו מה כתיב אחריו (שם ק) מזמור הריעו לה' כל הארץ:

נושא הדרשה: משנה ז בזכות ישראל זכה העולם לטוב
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויקרא משה אל-כל-ישראל, ויאמר אלהים: אתם ראיתם, את כל-אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ מצרים, לפרעה ולכל-עבדיו, ולכל-ארצו.

(גימ' 5911)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית כז): ויתן לך האלהים מטל השמים (גימ' 1081)

(במדבר ו): וישם לך שלום (גימ' 782)

(תהלים סה): לבשו כרים הצאן (גימ' 804 ס"פ)

(תהלים סה): ועמקים יעטפו בר (גימ' 889 ס"ת)

(תהלים סה): יתרועעו אף ישירו (גימ' 1369)

(שם ק): מזמור הריעו ליהוה כל הארץ (גימ' 986)

(גימ' 5911)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

דברים רבה פרשה ז': ויקרא משה אל כל ישראל הלכה אדם מישראל שעמד לקרות בתורה מהו שיהא מותר לו לקרות פחות מג' פסוקים כך שנו חכמים הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים לימדונו רבותינו למה התקינו שלא יפחות משלשה פסוקים כנגד אברהם יצחק ויעקב. ד"א כנגד משה אהרן ומרים שניתנה תורה על ידיהן א"ר הושעיא ראה הפחות בימי משה מה שלא ראה יחזקאל גדול בנביאים בני אדם שדברה עמהם שכינה פנים בפנים שנא' (דברים ה) פנים בפנים דבר ה' עמכם וגו' א"ר שמעון בן יוחאי מנין אתה אומר אילו היו ישראל חסרים אפילו אדם א' לא היתה השכינה נגלית עליהן דכתיב (שמות יט) כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני מעשה בר' שהיה דורש בבית המדרש הגדול וכשהיה מבקש ליכנס לדרוש היה אומר ראו אם נתכנסו כל הקהל ומהיכן אתה למד ממתן תורה מנין שנא' (דברים ד) באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי. ד"א רבנן אמרי את מוצא כשנתן הקב"ה למשה את התורה בקריאה נתנה לו מנין שנא' (שמות יט) ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה. אף משה רבינו כשבא לשנות את התורה לישראל אמר להם כשם שקיבלתי את התורה בקריאה כך אני מוסר לבניו בקריאה מנין ממה שכתוב בענין (דברים כט) ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם:

נושא הדרשה: משנה ח השכינה שורה במקום שכל עם ישראל מצוי
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויקרא משה אל-כל-ישראל, ויאמר אלהם: אתם ראיתם, את כל-אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ מצרים, לפרעה ולכל-עבדיו, ולכל-ארצו. המסות, הגדלת (גימ' 6864)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים ה): פנים בפנים דבר יהוה עמכם (גימ' 1094 ס"ת)

(שמות יט): כי ביום השלישי ירד יהוה לעיני כל העם על הר סיני (גימ' 1753)

(דברים ד): באמור יהוה אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי(גימ' 2096)

(שמות יט): ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר ויעל משה (גימ' 1921)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 6864)

דברים רבה פרשה ז': זש"ה (משלי ב) בני אם תקח אמרי ומצותי תצפון אתך מהו אם תקח אמרי א"ר הונא בשם ר' אחא אמר הקב"ה לישראל בני לא תהא תורתי עליכם כאדם שיש לו בת בוגרת והוא מבקש לכנוס אותה אצל מי שמוצא. מהו אם תקח אמרי אם יהא לכם זכות אתם מקבלים את תורתי שמלאכי השרת נתאוו לה ולא נתתי אותה להם מניין שנא' (תהלים סח) מלכי צבאות ידודון וידודון ומה הוא אומר ונות בית תחלק שלל אמר לפניו רבש"ע הניה שיש לך בעליונים אתה מחלק אותה לתחתונים הוי אם תקח אמרי אם יהא לך זכות. ומהו מצותי תצפון אתך א"ר אבא בר כהנא אמר הקב"ה אתם צופנים לי תורה ומצות בעוה"ז ואני צופן לכם שכר טוב לעוה"ב שנא' (שם לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. ד"א אם תקח אמרי א"ר יהודה בר שלום אמר הקב"ה לישראל אימתי אתם נקראים בני כשתקחו אמרי למה"ד למלך שאמר לו בנו סיימני בתוך המדינה שאני בנך א"ל אביו מבקש אתה שידעו הכל שאתה בני לבוש פורפירא שלי ותן עטרה שלי בראשך וידעו הכל שאתה בני כך אמר הקב"ה לישראל מבקשים אתם שתהיו מסוימין שאתם בני עסקו בתורה ובמצות והכל רואים שאתם בני הדא אימתי אתם בני משתקחו אמרי. א"ר כשהיו ישראל במדבר היה מהלך עמוד הענן לפניהם והיה עשן המערכה ועשן הקטורת עולה והיו שני זיקוקין של אש יוצאין מבין שני בדי הארון והיו שורפים לפניהם את הנחשים ואת העקרבים והיו או"ה רואים אותם והיו אומרים אלוהות הן אלו כל תשמישן אינו אלא באש אמר להם משה וכל השבח הזה שעשה לכם הקב"ה ע"י שקבלתם תורתי בסיני הוי (דברים כט) ויקרא משה אל כל ישראל ויאמר אליהם וגו' אמר להם היו יודעים כל נסים שעשה לכם הקב"ה ראיתם בעיניכם. במצרים עשה לכם ועיניכם רואות מנין שנאמר (שם ד) המסות הגדולות אשר ראו עיניך מהו המסות המכות ממשות גופיהן של מצרים. מהו ואותות רבנן אמרי שהיו נרשמות על גופיהן דם צפרדעים וכנים מהו והמופתים שהיו המכות מפתות אותן כיצד לשלשים יום היתה באה המכה והיתה עושה ז' ימים והלכה לה והיו נרווחין עשרים ושלשה ימים בין מכה למכה ולא היו חוזרין בהן הוי שהיו מפתות אותן:

נושא הדרשה: משנה ט ישראל נקראים בנים בזכות התורה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויקרא משה אל-כל-ישראל, ויאמר אלהם: אתם ראיתם, את כל-אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ מצרים, לפרעה ולכל-עבדיו, ולכל-ארצו. המסות, הגדלת (גימ' 6864)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי ב): בני אם תקח אמרי ומצותי תצפון אתך(גימ' 2494את)

(תהלים סח): מלכי צבאות ידודון ידודון(גימ' 809ס"פ)

(שם לא): מה רב טובך אשר צפנת ליראיך(גימ' 1704אתה)

(שם ד): המסות הגדולות אשר ראו עיניך(גימ' 1857אה)

(גימ' 6864)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

דברים רבה פרשה ז': ולא נתן ה' לכם לב לדעת מהו ולא נתן ה' לכם לב לדעת א"ר יצחק בשעה שעמדו ישראל על הר סיני ואמרו (שמות כד) כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע אמר הקב"ה (דברים ה) מי יתן והיה לבבם זה להם שמעו ישראל ושתקו א"ר יהודה בן לוי למה"ד לחבר אחד קשה שראה עכנא אחת קשה אמר מי יוכל לחבר את זו אמרו לו ולא את החבר הכל ממך כך כיון שאמר הקב"ה מי יתן והיה לבבם זה להם היה להן לומר רבש"ע אתה תן לפיכך אמר משה ולא נתן ה' לכם לב לדעת. ד"א מי יתן א"ר מאיר מי גדול הגנב או הנגנב הוי אומר הנגנב גדול שהוא יודע שהוא נגנב ושותק כך כתיב (תהלים עח) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו כביכול והוא אומר מי יתן והיה לבבם זה להם. ד"א ולא נתן ה' לכם לב לדעת א"ר שמואל בר נחמני בשביל עצמו א"ל משה את הדבר הזה כיצד שני דברים גזר הקב"ה אחד על ישראל ואחד על משה אחד על ישראל בשעה שעשו אותו מעשה מנין שנאמר (דברים ט) הרף ממני ואשמידם ואחד על משה בשעה שביקש משה ליכנס לארץ ישראל אמר לו הקב"ה לא תעבור את הירדן הזה ומשה ביקש מן הקב"ה לבטל את שתיהן אמר לפניו רבש"ע סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך ובטלה של הקב"ה ונתקיימה של משה מניין שנא' (במדבר יד) סלחתי כדברך כיון שבא ליכנס לא"י התחיל אומר (דברים ג) אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אמר לו הקב"ה משה כבר בטלת את שלי וקיימתי את שלך אני אמרתי ואשמידם ואת אמרת סלח נא ונתקיים שלך ואף עכשיו מבקש אני לקיים את שלי ולבטל את שלך א"ל הקב"ה משה אין אתה יודע מה לעשות אתה רוצה לאחוז את החבל בשני ראשין א"ל אם אעברה נא אתה מבקש לקיים בטל סלח נא ואם סלח נא אתה מבקש לקיים בטל אעברה נא. אריב"ל כיון ששמע משה רבינו כך אמר לפניו רבש"ע ימות משה ומאה כיוצא בו ולא תנזק צפורנו של אחד מהם. א"ר שמואל בר יצחק כיון שנטה משה למות ולא בקשו עליו רחמים שיכנס לארץ כנס אותן והתחיל מוכיחן. א"ל אחד פדה ס' רבוא בעגל וס' רבוא לא היו יכולין לפדות אדם אחד הרי ולא נתן ה' לכם לב לדעת אמר להם אי אתם זכורים כל מה שהנהגתי אתכם במדבר שנא' (שם כט) ואולך אתכם מ' שנה במדבר וגו':

נושא הדרשה: משנה י ישראל לא התפללו על משה שיכנס לארץ

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ואולך אתכם ארבעים שנה, במדבר; לא-בלו שלמתיכם מעליכם, ונעלך לא-בלתה מעל רגלך.
לחם לא אכלתם, ויין ושכר לא שתיתם--למען, תדעו, כי אני יהוה, אלהיכם. ותבאו, אל-המקום הזה;
(גימ' 7537ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמות כד): כל אשר דבר יהוה נעשה ונשמע (גימ' 1674)

(דברים ה): מי יתן והיה לבבם זה להם (גימ' 697)

(תהלים עח): ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו לו ולבם

לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו (גימ' 2320)

(דברים ט): הרף ממני ואשמידם (גימ' 826)

(במדבר יד): סלחתי כדברך (גימ' 754)

(דברים ג): אעברה נא ואראה את הארץ הטובה (גימ' 1266)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 7537)

דברים רבה פרשה ז': מהו לא בלו שלמותיכם מעליכם א"ר יוסי בר חנינא מה שהיה עליהן לא בלו אבל מה שהיה להן בתוך התיבות נתבלו. ד"א לא בלו שלמותיכם ר"א בנו של רשב"י שאל את ר"ש בן יוסי חמיו כלי קוריים יצאו עם ישראל במדבר א"ל אותן הבגדים שהיו עליהן מה שהלבישו אותן מלאכי השרת בסיני לפיכך לא נתבלו א"ל ולא היו גדילין והיו הבגדים קטנים להם א"ל אל תתמה על זו. החילוץ הזה כשגדל מלבושו גדל עמו. א"ל ולא היו צריכין תכבוסת א"ל הענן היה שף בהן ומלבן א"ל ולא היו נשרפים מן הענן שהוא אש א"ל אל תתמה על זו אסיטון הזה אין משהצין אותו אלא באש אף בגדיהם שהיו מעשה שמים היה הענן שף בהן ואינו מזיקן א"ל ולא היו עושין מאכולת א"ל במיתתן לא נגעה בהן רמה בחייהן על אחת כמה וכמה א"ל ולא היה ריחן רע מכח הזיעה א"ל היו מתענגים בנאות דשאים של באר והיה ריחן מפעפע בכל העולם מנין שנאמר (שיר ד) וריח שלמותיך כריח לבנון וכל השבח הזה מהיכן ממעין גנים באר מים חיים: ד"א ואולך אתכם ארבעים שנה במדבר א"ר יהודה בוא וראה ענותנותו של הקב"ה בנוהג שבעולם אדם יש לו בן והוא טוענו אם מצער אותו מיד הוא משליכו כביכול הקב"ה אינו כן אלא היו ישראל במדבר מ' שנה והיו מכעיסין אותו והוא טוענן מנין שנא' (דברים א) במדבר אשר ראית וגו'. ד"א אמר ר"ל מהו אשר נשאך נשאן וגידלן שעשה אותן כאלוהות שנאמר (תהלים פב) אני אמרתי אלהים אתם. ד"א אמר רשב"י בנוהג שבעולם אדם אם יש לו בן נותנו לשפחה שתניקהו ואם אין לו שפחה נותנו למניקה וכמה היא מניקה אותו ב' גו' שנים כביכול הקב"ה אינו כן אלא (ישעיה מו) ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול וגו' א"ל הקב"ה בני חייכם כשם שגידלתי אתכם בעוה"ז כך אני מגדיל ומייקר אתכם לעתיד לבוא מנין שנא' (ירמיה לא) הבן יקיר לי אפרים וגו' :

נושא הדרשה: משנה יא לא בלו שלמותיכם מעליכם

התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

לא- בלו שלמותיכם מעליכם, ונעלך לא-בלתה מעל רגלך. לחם לא אכלתם, ויין ושכר לא שתיתם-

-למען, תדעו, כי אני יהוה, אלהיכם. ותבאו, אל-המקום הזה; (גימ' 6087ה)

21 61 461

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שיר ד): וריח שלמותיך כריח לבנון (גימ' 1428א)

(דברים א): במדבר אשר ראית (גימ' 1760ס"פ)

(תהלים פב): אני אמרתי אלהים אתם (גימ' 1239)

(ישעיה מו): ועד זקנה אני הוא ועד שיבה אני אסבול (גימ' 872)

(ירמיה לא): הבן יקיר לי אפרים
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 788 ס"פ)
(גימ' 6087)

פרשת נצבים

דברים רבה פרשה ח': הלכה אדם מישראל שלא התפלל תפלת השחר או תפלת מוסף או תפלת המנחה. הרבה פעמים שלא פנה להתפלל או מקוצר שהיה עושה צרכיו או שהיה מהלך בדרך ושכח להתפלל אי זו שעה מותר לו להתפלל ויצא בה ידי חובתו כיצד הוא צריך לעשות כך שנו חכמים תפלת השחר עד חצות תפלת המנחה עד הערב תפלת הערב אין לה קבע. אבל של מוספין כל היום. ארי"א שכח ולא התפלל תפלת המוסף ובא להתפלל תפלת המנחה מתפלל תפלת המנחה ואחי"כ תפלת המוסף למה הכל בעתה מתבראת ותפלת הערב אין לה קבע עד שיעלה עמוד השחר למה שכן כתיב (משלי ח) אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאני וכל מי שמתפלל ומכוון את לבו לתפלה סימן טוב לו שתפלתו נתקבלה שנא' (תהלים י) תאות ענוים שמעת ה' וגו'. גדולה היא התפלה לפני הקב"ה אמר ר"א רצונך לידע כחה של תפלה אם אינה עושה כולה חציה היא עושה. קין עמד על הבל אחיו והרגו יצאה גזירה (בראשית ד) נע ונד תהיה בארץ מיד עמד ונתודה לפני הקב"ה שנא' (שם) גדול עוני מנשוא אמר לפניו רבש"ע כל העולם אתה סובל ולעוני אי אתה סובל כתבת (מיכה ז) נושא עון ועובר על פשע סלח לעוני שהוא גדול. מיד מצא חסד לפני הקב"ה ונמנע ממנו נע חצי הגזירה שכן כתיב (בראשית ד) וישב בארץ נוד מכאן אתה למד שגדולה התפלה לפני הקב"ה. וכן חזקיהו הנביא בשעה שא"ל (ישעיה לח) צו לביתך כי מת אתה מיד ויסב חזקיהו פניו אל הקיר א"ל הקב"ה שמעתי את תפלתך וגו' והוספתי על ימך חמש עשרה שנה שכן כתיב (תהלים קמה) רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם:

נושא הדרשה: משנה א כוחה של תפילה	התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:
	לְאֵהָבָה אֶת-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ--לְמַעַן חַיֶּיךָ. וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֶת כָּל-הָאֲלוֹת הָאֵלֶּה, עַל-אֵיבֶיךָ וְעַל-שֹׁנְאֶיךָ, אֲשֶׁר רָדְפוּךָ. וְאֶתְּהָ תִּשׁוּב, וְשָׁמַעַתְּ בְּקוֹל יְהוָה; וְעָשִׂיתָ, אֶת-כָּל-מִצְוֹתָיו, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ, הַיּוֹם. וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ, בְּפָרִי בְּטוֹנְךָ וּבְפָרִי בְּהַמְתְּךָ
	כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
(משלי ח): אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאני	(גימ' 858)
(תהלים י): תאות ענוים שמעת יהוה	(גימ' 1819)
(בראשית ד): נע ונד תהיה בארץ	(גימ' 893)
(שם): גדול עוני מנשוא	(גימ' 590אה)
(מיכה ז): נושא עון ועובר על פשע	(גימ' 1317)
(בראשית ד): וישב בארץ נוד	(גימ' 767ס"ת)
(ישעיה לח): צו לביתך כי מת אתה	(גימ' 1434)
(ישעיה לח): ויסב חזקיהו פניו אל הקיר	(גימ' 706)
(תהלים קמה): רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם	(גימ' 3043)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	(גימ' 6087)

דברים רבה פרשה ח': כי המצוה הזאת הלכה אדם מישראל שעומד לקרות בתורה כיצד מברך כך שנו חכמים הפותח והחותם בתורה מברך לפניו ולאחריה ומנין שטעונה ברכה לפניו ולאחריה שכתוב (שם קיט) בא"י ואח"כ למדני חקיך הרי ברכה לפניו. ומנין שטעונה ברכה לאחריה. א"ר שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שכתוב אחר השירה וזאת הברכה מששנה להן את התורה ואח"כ בירך הרי ברכה לאחריה. ד"א אמר הקב"ה אם נזקקת לברכתה של תורה אף אני מברך אותך שנא' (שמות כ) בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגו'. ד"א רבנן אמרי אמר הקב"ה אם ברכת את התורה לעצמך את מברך מנין שנא' (משלי ט) כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים ואם תאמרו שמא לרעתכם נתתי לכם את התורה לא נתתי אותה לכם אלא לטובתכם שמלאכי השרת נתאוו לה ונעלמה מהן שנאמר (איוב כח) ונעלמה מעיני כל חי אלו החיות ומעוף השמים נסתרה אלו המלאכים מנין שנאמר (ישעיה ו) ויעף אלי אחד מן השרפים א"ל בני ממלאכי השרת היא נפלאות אבל מכס אינה נפלאות מנין ממה שקרינו בענין כי המצוה אשר אנכי מצוך היום לא נפלאות היא ממך:

נושא הדרשה: משנה ב ברכות התורה	
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:	
כִּי הַמְצוּהָ הַזֹּאת, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם--לֹא-נִפְלְאתָ הוּא מִמֶּךָ, וְלֹא רָחֵקָה הוּא. לֹא בַשָּׁמַיִם, הוּא: לֵאמֹר, מִי יַעֲלֶה-לָנוּ הַשָּׁמַיְמָה וְיִקְחֶהָ לָנוּ, וְיִשְׁמַעֵנוּ אֹתָהּ, וְנַעֲשֶׂנָה. וְלֹא-מַעֲבָר לֵים, הוּא: לֵאמֹר, מִי יַעֲבֹר-לָנוּ אֶל-עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחֶהָ לָנוּ, כַּמְנִיין הַפְּסוּקִים שְׂצוּטוּ בַּמִּדְרָשׁ	
(שם קיט): ברוך אתה יהוה למדני חקיך	(גימ' 958 אתה)
(שמות כ): בכל המקום אשר אזכיר את שמי	(גימ' 1733)
(משלי ט): כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים	(גימ' 1392)
(איוב כח): ונעלמה מעיני כל חי	(גימ' 449)
(שם) ומעוף השמים נסתרה	(גימ' 1437 ס"ת)
(ישעיה ו): ויעף אלי אחד מן השרפים	(גימ' 1129 ס"ת)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	(גימ' 7098)

דברים רבה פרשה ח': זש"ה (משלי כד) ראמות לאויל חכמות בשער לא יפתח פיהו. מהו ראמות לאויל חכמות א"ר תנחומא הטיפש הזה נכנס לבית הכנסת והוא רואה אותן שנושאים ונותנים בתלמוד והוא אינו יודע מה הן אומרין הוא מתבייש שנא' בשער לא יפתח פיהו ואין שער אלא סנהדרין דכתיב (דברים כד) ועלתה יבמתו אל הזקנים. ד"א רבנן אמרי הטיפש הזה נכנס לבית הכנסת ורואה אותן עוסקים בתורה והוא אומר להן היאך אדם למד תורה תחלה אומרין לו תחלה קורא במגילה ואח"כ בספר ואח"כ בנביאים ואח"כ בכתובים משהוא גומר את המקרא שונה את התלמוד ואח"כ בהלכות ואח"כ באגדות כיון ששומע כך אומר בלבו אימתי אני למד כל זאת וחוזר מן השער הוי בשער לא יפתח פיהו. א"ר ינאי למה"ד לככר שהיה תלוי באויר טיפש אומר מי יוכל להביאו ופקח או' לא אחד תלה אותו מביא סולם או קנה ומוריד אותו כך כל מי שהוא טיפש אומר אימתי אקרא כל התורה ומי שהוא פיקח מהו עושה שונה פרק אחד בכל יום

ויום עד שמסיים כל התורה כולה אמר הקדוש ב"ה לא נפלאות היא ואם נפלאות היא ממך שאין אתה עסוק בה הוי כי המצוה הזאת:

נושא הדרשה: משנה ג התורה לא בשמים היא
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

תוצאות עבור: לא בשמים, הוא: לאמר, מי יעלה-לנו השמימה ויקחה לנו, וישמענו אתה, ונעשנה. ולא מעבר לים, הוא: לאמר, מי יעבר-לנו אל-עבר הים ויקחה לנו,.....(גימ' 4645ה)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי כד): ראמות לאויל (גימ' 1954ר"ת)

(משלי כד): חכמות בשער (גימ' 1246ס"פ)

(משלי כד): לא יפתח פיהו (גימ' 630)

(דברים כד): ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים (גימ' 1815א)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 4645)

דברים רבה פרשה ח': זש"ה (משלי ד) כי חיים הם למוצאיהם וגוי א"ר חייא קילורית לעין מלוגמא למכה כוס עיקרין לבני מעיים. קילורית לעינים דכתיב (תהלים יט) מצות ה' ברה מאירת עינים מלוגמא למכה דכתיב (משלי ג) רפאות תהי לשרך וכוס עיקרין לבני מעיים דכתיב (שם) ושקוי לעצמותיך. ד"א כי חיים הם למוצאיהם למי שמוציאן מפיו מעשה בתלמיד אחד של ר"א בן יעקב שהיה ממחר בכל תלמודו בשעה אחת פעם אחת חלה ושכח את כל תלמודו מי גרם לו ע"י שלא היו אומרם מפיו ונתפלל עליו ר"א בן יעקב וחזר כל תלמודו. ד"א כי חיים הם למוצאיהם למי שמוציאן לאחרים. ד"א כי חיים הם למוצאיהם למי שממציא אותן מנין שנאמר כל המצוה מהו כל המצוה עד שתכלה כל המצות ולכל בשרו מרפא לרמ"ח איברים שיש בו הרי כי המצוה הזאת. דבר אחר כי המצוה הזאת אמר ר' חייא בר אבא כל מי שמתחיל במצוה ואינו גומרה גורם שיקבור אשתו ובניו וממי את למד מיהודה שהתחיל במצוה ולא גמרה כיצד בשעה שבא יוסף אצל אחיו ובקשו להרוג אותו שנאמר (בראשית לז) לכו ונהרגו עמד יהודה ולא הניחן מניין שנאמר מה בצע כי נהרוג את אחינו ושמעו לו מפני שהיה מלך עליהן ואילו אמר להן נחזירנו אצל אבינו היו שומעין לו וע"י שהתחיל במצוה ולא גמרה קבר אשתו ושני בניו שנאמר (שם לח) ותמת בת שוע אשת יהודה וכתוב וימת ער ואונן בארץ כנען. ד"א כי המצוה הזאת א"ר לוי בשם רבי חמא בר חנינא כל מי שמתחיל במצוה ואינו גומרה ובא אחר וגומרה נקראת על שמו שגמרה כיצד משה התחיל במצוה שנטל עצמותיו של יוסף עמו מנין שנאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו וגוי וע"י שלא הכניסן לא"י נקראת על שמן של ישראל שקברו אותן שנאמר (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם אשר העלה משה ממצרים אין כתיב כאן אלא אשר העלו בני ישראל. ולמה קברו אותן בשכם משל למה"ד לגנבים שגנבו חבית של יין הרגיש בהם בעל חבית אמר להם יערב עליכם אלא בחייכם משאתם שותים את היין החזירו את הקנקן למקומו כך בשעה שמכרו השבטים את יוסף משכם מכרו אותו שנא' (בראשית לז) ויאמר ישראל אל יוסף הנה אחיך רועים בשכם א"ל הקב"ה משכם מכרתם אותו החזירו עצמותיו לשכם כיון שגמרו את המצוה נקראת על שמן הוי כי המצוה הזאת:

נושא הדרשה: משנה ד שר קיום המצוות
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי תשמע, בקול יהוה אלוהיך, לשמור מצוותיו וחוקותיו, הכתובה בספר התורה הזה: כי תשוב אל-יהוה אלוהיך, בכל-לבבך ובכל-נפשך. כי המצוה הזאת, אשר אנוכי מצווך היום--לא-נפלאה היא ממך, ולא רחוקה היא. לא בשמיים, היא: לאמור, מי יעלה-לנו השמימה ויקחהא לנו, וישמיענו אותה, ונעשנה. ולא-מעבר לים, היא: לאמור, מי יעבור-לנו אל-עבר הים ויקחהא לנו, וישמיענו אותה, ונעשנה. כי-קרוב אליך הדבר, מאוד: בפיך ובלבבך, לעשותו. (גימ' 15886)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי ד): כי חיים הם למוצאייהם	(גימ' 428ר"ת)
(תהלים יט): מצות יהוה ברה מאירת עינים	(גימ' 1600)
(משלי ג): רפאות תהי לשרך	(גימ' 2282ר"ת)
(שם): ושקוי לעצמותיך	(גימ' 1101א)
(בראשית לז): לכו ונהרגו	(גימ' 331)
(שם לח): ותמת בת שוע אשת יהודה	(גימ' 3630ס"ת)
(שם לח): וימת ער ואונן בארץ כנען	(גימ' 1322)
(שמות יג): ויקח משה את עצמות יוסף עמו	(גימ' 1748)
(יהושע כד): ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם	(גימ' 3474)
ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש	(גימ' 15886)

ד"א אמר הקב"ה אם קריתם את התורה מצוה אתם עושים על עולמי שאלמלא התורה כבר היה העולם חוזר לתוהו ובוהו. ד"א כי המצוה מהו המצוה רבן אמרי דבר קשה למה"ד למלך שהיה לו אבן טובה והפקידה אצל אוהבו א"ל בבקשה ממך תן דעתך עליה ושמור אותה כראוי שאם תאבד לא יש לך מהיכן לפרוע לי ואף אני לא יש לי אחרת כיוצא בה ונמצאת חוטא עלי ועליך אלא עשה מצוה על שנינו ושמור אותה כראוי. כך אמר משה לישראל אם שמרתם את התורה לא על עצמכם אתם עושין צדקה בלבד אלא עלי ועל עצמכם מנין שנאמר (דברים ו) וצדקה תהיה לנו לי ולכם אימתי כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת:

דברים רבה פרשה ח': ד"א כי המצוה וגו' לא בשמים היא אמר להן משה שלא תאמרו משה אחר עומד ומביא לנו תורה אחרת מן השמים כבר אני מודיע אתכם לא בשמים היא שלא נשתייר הימנה בשמים. ד"א אמר רבי חנינא היא וכל כלי אומנותה ניתנה ענותנותה צדקה וישרותה ומתן שכרה. ד"א מהו לא בשמים היא שמואל אמר אין התורה מצויה באיסטרולוגין שאומנותן בשמים אמרו לשמואל הרי אתה איסטרולוגין וגדול בתורה אמר להן לא הייתי מביט באיסטרולוגים אלא בשעה שהייתי פנוי מן התורה אימתי כשהייתי נכנס לבית המים. ד"א לא בשמים היא אמרו לו רבינו משה הרי אתה אומר לנו לא. בשמים היא ולא מעבר לים היא והיכן היא אמר להן במקום קרוב היא בפיך ובלבבך לעשותו אינה רחוקה מכם קרובה היא לכם. ד"א בפיך ובלבבך לעשותו רבן אמרי ז' דברים אמר שלמה על העצל ומה שאמר משה היה גדול מכולם כיצד אמרו לעצל רבן

בעיר לך ולמוד תורה ממנו והוא משיב אותן ואומר להן מתיירא אני מן הארי שבדרך מנין שנאמר (משלי כו) אמר עצל שחל בדרך. אמרו לו הרי רבך בתוך המדינה עמוד ולך אצלו אמר להן מתיירא אני שלא יהא ארי בתוך הרחובות שנאמר ארי ברחובות. אמרו לו הרי הוא דר אצל ביתך אמר להן והארי בחוץ שנאמר אמר עצל ארי בחוץ. א"ל בתוך הבית השיב להן ואם הולך אני ומוצא את הדלת נעול אני מחזר ובא. אמרו לו פתוח הוא מנין שנאמר (שם) הדלת תסוב על צירה ועצל על מטתו. לסוף שלא היה יודע מה להשיב אומר להן או הדלת פתוח או נעול מבקש אני לישן עוד מעט מנין שנאמר (שם) עד מתי עצל תשכב וגו'. עמד משנתו בבוקר נתנו לפניו לאכול הוא מתעצל לתת לתוך פיו מנין שנאמר (שם יט) טמן עצל ידו בצלחת נלאה להשיבה אל פיו ואיזה שביעי (שם כו) מחורף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין. מהו מחורף עצל לא יחרוש אר"ש בן יוחאי זה שאינו למד תורה בנערותו ומבקש ללמוד בזקנותו ואינו יכול וזהו ושאל בקציר ואין. ומה שאמר משה היה גדול מכולן מניין כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו הוצא דבר מתוך פיך:

נושא הדרשה: משנה ו לא בשמים היא
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי המצוה הזאת, אשר אנכי מצוך היום--לא-נפלאות הוא ממך, ולא רחקה הוא. לא בשמים, הוא: לאמר, מי יעלה-לנו השמימה ויקחה לנו, וישמענו אתה, ונעשנה. ולא-מעבר לים, הוא: לאמר, מי יעבר-לנו אל-עבר הים ויקחה לנו, וישמענו אתה, ונעשנה. (גימ' 8468ה)

684 7783

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי כו): אמר עצל שחל בדרך (גימ' 995)

ר (שם): הדלת תסוב על צירה ועצל על מטתו (גימ' 2744ר"ת)

(שם): עד מתי עצל תשכב (גימ' 1440ת)

(שם יט): טמן עצל ידו בצלחת נלאה להשיבה אל פיו (גימ' 1404)

(שם כו): מחורף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין (גימ' 1885)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש (גימ' 8468)

דברים רבה פרשה ח': ד"א כי קרוב אליך א"ר שמואל בר רב נחמן לה"ד לבת מלך שלא היה אדם מכירה והיה למלך אהוב אחד והיה נכנס למלך בכל שעה והיתה בתו של מלך עומדת לפניו אמר לו המלך ראה היאך אני מחבב אותך שאין בריה מכיר את בתו ועומדת לפניך כך אמר הקב"ה לישראל ראו מה אתם חביבים עלי שאין בריה בפלטין שלי מכיר את התורה ולכם נתתיה שנאמר (איוב כח) ונעלמה מעיני כל חי אבל אתם לא נפלאות היא ממך אלא קרוב אליך הדבר מאד אמר להן הקב"ה בני אם יהיו דברי תורה קרובים לכם אף אני קורא אתכם קרובים שכן כתיב (תהלים קמח) לבני ישראל עם קרובו הללויה:

נושא הדרשה: משנה ז חביבין ישראל שנתנה להם תורה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

כי-קרוב אליך הדבר, מאד: בפיך ובלבבך, לעשתו. (גימ' 1635)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(גימ' 453 ת)

(איוב כח): ונעלמה מעיני כל חי

(תהלים קמח): לבני ישראל עם קרובו הללויה (גימ' 1200 אתר"פ)

(גימ' 1653)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

פרשת וילך

דברים רבה פרשה ט': ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך הלכה אדם מישראל שמתו מוטל לפניו מהו שיהא מותר לו להתפלל. כך שנו חכמים מי שמתו מוטל לפניו פטור מק"ש ומן התפלה ולמה למדונו רבותינו כן כיון שרואה צרתו לפניו דעתו מובלגת אבל משנקבר כל שבעת ימי האבל הוא זקוק לכל דבר של מצוה ומנין אתה למד לאבל שבעת ימים א"ר אבא בר אבינא שכן מצינו ביוסף (בראשית נ) ויעש לאביו אבל שבעת ימים והשבת עולה מן המנין. א"ר יוסי בר זבידא בשם ריש לקיש יש לך ללמוד ממקום אחר מנין שנא' (עמוס ח) והפכתי חגיכם לאבל מה ימי החג ז' אף ימי האבל ז'. אמרו רבותינו מעשה היה בימי ר"ש בן חלפתא שהלך לברית מילה וסעד שם אביו של תינוק והשקה אותן יין ישן בן ז' שנים אמר להן מן היין הזה אני מיישן לשמחתו של בני היו סועדין עד חצי הלילה. ר"ש בן חלפתא שהיה בטוח על כחו יצא לו בחצי הלילה לילך לעירו. מצא שם מלאך המות בדרך וראה אותו משונה א"ל מי אתה א"ל שלוחו של מקום א"ל ומפני מה אתה משונה א"ל אני משיחתן של בריות שהן אומרים כך וכך אנו עתידין לעשות ואינו יודע אימתי הוא נקרא למות אותו האיש שהיית סועד אצלו ואמר לכם מן היין הזה אני מיישן לשמחת בני והרי הגיע פרקו ליטול אחר ל' יום. אמר לו הראה לי את פרקי אמר לו לא עליך ולא על כיוצא בך אני שולט פעמים שהקב"ה חפץ במעשים הטובים ומוסיף בכם חיים שנאמר (משלי י) יראת ה' תוסיף ימים רבנן אמרי קשה לפני הקב"ה לגזור מיתה על הצדיקים מנין שנאמר (תהלים קטז) יקר בעיני ה' המותה לחסידיו תדע לך כך היה צ"ל למשה הנה אתה מת ולא אמר כך אלא הניח אותו ותלה המיתה בימים מניין ממה שקרינו בענין (דברים לא) הן קרבו ימיך למות:

נושא הדרשה: משנה א יקר בעיני יהוה המותה לחסידיו

התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד.....(גימ' 4360 ר"פת)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית נ): ויעש לאביו אבל שבעת ימים.....(גימ' 1340)

(עמוס ח): והפכתי חגיכם לאבל.....(גימ' 665)

(משלי י): יראת יהוה תוסיף ימים.....(גימ' 1293)

(תהלים קטז): יקר בעיני יהוה המותה לחסידיו(גימ' 1062)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4360)

דברים רבה פרשה ט': זש"ה (קהלת ט) שבת י וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ וגוי. ומהו כי לא לקלים המרוץ א"ר תנחומא המקרא הזה מדבר במשה כיצד אתמול היה עולה לרקיע כנשר עכשיו היה מבקש לעבור את הירדן ואינו יכול שנא' כי לא תעבור את הירדן הזה. ולא לגבורים המלחמה אתמול היו מלאכים מרתתין לפניו ועכשיו הוא אומר (שם ט) כי יגורתי מפני האף והחמה וגם לא לחכמים לחם אתמול (משלי כא) עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה מן השמים ועכשיו ניטלה ממנו ונתנה ליהושע בן נון. וגם לא לנבונים עושר אתמול היה מסיח כעשיר

שוב מחרון אפך סלח נא לעון העם הזה ועכשיו הוא מסיח כרש ואתחנן עשה עמי חנם. וגם לא לידועים חן אתמול היה יודע היאך לרצות את בוראו קומה ה' שובה ה' ועכשיו משנתחנן כל שבעת הימים לסוף אמר לו הקב"ה הן קרבו ימיד:

נושא הדרשה: משנה ב משה שהגיע זמנו למות
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויאמר יהוה אל-משה, הן קרבו ימיד למות--קרא את-יהושע והתיצבו באהל מועד, ואצונו; וילך משה ויהושע, ויתיצבו באהל מועד. וירא יהוה באהל, בעמוד ענן;.....(גימ' 5570)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(קהלת ט): שבת וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ.....(גימ' 2989)

(שם ט): כי יגורתי מפני האף והחמה.....(גימ' 989)

(משלי כא): עיר גיבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה מן השמים.....(גימ'1592תה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5570)

דברים רבה פרשה ט': זש"ה (קהלת ח) אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח רבי יהודה ורבי נחמיה רבי יהודה אומר אין אדם שליט במלאך המות לכלות אותו ממנו. ואין רוח אלא מלאך שנא' (תהלים קד) עושה מלאכיו רוחות. רבי נחמיה אומר אין אדם שליט ברוח בגליות לכלות מן העולם ואין רוח אלא גליות שנא' (דניאל ז) וארו ארבע רוח שמיא. ד"א ר"א בן יעקב אומר אין אדם שליט בנפשו לכלות אותה למה שבללה הקב"ה בכל הגוף שאילו בללה הקב"ה באבר אחד כשהיה מגיע לאדם צרה היה חותך אותו אבר ומת לפיכך היא בכל הגוף כדי שלא יהא יכול לכלותה הוי אין אדם שליט ברוחו. מהו ואין משלחת במלחמה אין אדם יכול לומר בשעה שנוטה למות הריני משלח לעבדי תחתי. רבי שמעון בן חלפתא אומר אין אדם יכול לעשות כלי זיין ולהנצל ממלאך המות כענין שנאמר (ד"ה ב לב) ויעש שלח לרוב ומגינים. מהו ואין שלטון ביום המות אין אדם שליט לומר המתניני לי עד שאעשה חשבונותי ועד שאצוה לביתי ואח"כ אני בא. ד"א מהו ואין שלטון אין מלאך המות אומר הואיל וזה מלך נוותר לו עוד יום אחד או שני ימים אין לפניו באותו היום משוא פנים. תדע לך שכל ימיו של דוד נקרא מלך שנאמר (מלכים א א) והמלך דוד זקן כיון שהגיע למיתתו אין כתיב בו מלכות מניין שנא' (שם א ב) ויקרבו ימי דוד למות. ולא ימלט רשע את בעליו אין אדם יכול ליתן לפניו אנקליטין אין אדם יכול לומר לפניו אנקלומא הרי משה אחר כל אותו השבח שראה כיון שהגיע יום מיתתו לא היה יכול לעכב מיד אמר לו הן קרבו ימיד למות:

נושא הדרשה: משנה ג אין שלטון ביום המות
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויאמר יהוה אל-משה, הן קרבו ימיד למות--קרא את-יהושע והתיצבו באהל מועד, ואצונו; וילך משה ויהושע, ויתיצבו באהל מועד. וירא יהוה באהל, בעמוד ענן; ויעמד עמוד הענן, (גימ' 5996ה)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

קהלת ח): אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח(גימ' 1410את)

(תהלים קד): עושה מלאכיו רוחות.....(גימ' 1108)

(דניאל ז): וארו ארבע רוח שמיא.....(גימ'1136ס"ת)

(ד"ה ב לב): ויעש שלח לרוב ומגינים.....(גימ' 1143את)

(מלכים א א): והמלך דוד זקן.....(גימ' 275ת)

(שם א ב): ויקרבו ימי דוד למות.....(גימ' 924ר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5996)

דברים רבה פרשה ט': ד"א א"ל משה רבש"ע אחר כל אותו הכבוד ואותה הגבורה שראו עיני אני מת א"ל הקב"ה משה (תהלים פט) מי גבר יחיה ולא יראה מות. מהו מי גבר יחיה. א"ר תנחומא מי גבר כאברהם שירד לכבשן האש וניצל ואח"כ (בראשית כה) ויגוע וימת אברהם. מי גבר כיצחק שפשט צוארו על המזבח ואח"כ אמר (שם כז) הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי. מי גבר כיעקב שנתפגש עם המלאך ואח"כ (שם מז) ויקרבו ימי ישראל למות. מי גבר כמשה שדבר עם בוראו פנים בפנים ואח"כ הן קרבו ימך למות:

נושא הדרשה: משנה ד מי גבר יחיה ולא יראה מות
--

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויאמר יהוה אל-משה, הן קרבו ימך למות--קרא את-יהושע והתיצבו באהל מועד, ואצונו; וילך משה ויהושע, ויתיצבו באהל מועד.....(גימ' 4997)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים פט): מי גבר יחיה ולא יראה מות.....(גימ' 987)

(בראשית כה): ויגוע וימת אברהם.....(גימ' 814אה)

(שם כז): הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי.....(גימ' 1739א)

(שם מז): ויקרבו ימי ישראל למות.....(גימ' 1457ר"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4997)

ד"א כל הבריות יורדין לקבר ועיניהם כהות אתה לא כהתה עיניך. כל הבריות מטפלים בכלים מעשה ב"ו ארון מטה ותכריכין אבל אתה בתכריכי מעשה שמים. ארון מעשה שמים. מטה מעשה שמים. ד"א כל הבריות כשהן מתין מטפלין בהן קרוביהם ושכניהם אבל אתה אני ופמליא שלי מטפלין בך מנין שנא' (דברים לד) ויקבר אותך בגיא:

ד"א הן קרבו ימך למה נגזר עליו מיתה בזה לשון הן רבנן אמרי למה"ד לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה. אמר המלך התיזו את ראשו בה. א"ל אותו האיש אדוני המלך במה שכיבדתך בה אתה מתיזו את ראשי. כך אמר משה רבש"ע בהן קילסתך שכן כתיב (דברים י) הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים וגו' ובהן אתה גוזר עלי מיתה. א"ל הקב"ה שכן רע רואה את הנכנסות ואינו רואה את היוצאות א"ל אי אתה זכור בשעה ששלחתך לגאול אותן ממצרים ואמרת לי (שמות ד) הן לא יאמינו לי הוי הן קרבו ימך:

דבר אחר א"ר אבין מהו הן למה"ד למטרונה אחת שעשתה למלך פורפירה משובחת נטלה המלך והניחה הגיעו ימיה של המטרונה למות אמר המלך תיטול אותה פורפירה שכיבדה אותי כך אמר הקב"ה למשה קילסת אותי בהן ובהן אני גוזר עליך מיתה:

ד"א א"ר לוי למה הדבר דומה לאשה עוברת שנחבשה בבית האסורין ילדה שם בן גדל אותו הילד עבר המלך לפני בית האסורים התחיל אותו הילד לצווח אדוני המלך למה אני חבוש בבית האסורים א"ל המלך בחטייא של אמך את נתון כאן כך אמר משה רבשי"ע ל"ו כריתות הן שאם יעבור אדם על אחד מהן חייב מיתה שמא עברתי על אחת מהן למה אתה גוזר עלי מיתה א"ל בחטייא של אדם הראשון אתה מת שהביא מיתה לעולם הן מהו הן בעון אותו שכתוב בו הן (בראשית ג) הן האדם היה כאחד ממנו וגו':

דברים רבה פרשה ט': ד"א מהו הן א"ר סימא היום קובל לפני הקדוש ב"ה אמר רבשי"ע איני זז ואיני שוקע ומשה קיים. ד"א רבנן אמרי כיון שידע משה שהיה לו למות באותו היום מה עשה. א"ר ינאי כתב י"ג תורות י"ב ל"ב שבטים ואחת הניח בארון שאם יבקש לזייף דבר שיהיו מוצאים אותה שבארון. אמר משה מתוך שאני עסוק בתורה שכלה חיים היום שוקע והגזירה בטלה מה עשה הקב"ה רמז לשמש והיה עומד ומתקשה כנגדו אמר איני שוקע ומשה קיים בעולם לפיכך איוב מפרשה (איוב ל) אם לא בכיתי לקשה יום שנתקשה היום כנגדו. הן מהו הן קרבו ימיד כאדם שאומר לחבירו פלוני קבל עליך לפני המלך. קרא את יהושע אמר לפניו רבשי"ע יטול יהושע ארכי שלי ואהא חי אמר הקדוש ב"ה עשה לו כדרך שהוא עושה לך מיד השכים משה והלך לביתו של יהושע נתיירא יהושע ואמר משה ר' בוא אצלי יצאו להלך הלך משה לשמאלו של יהושע נכנסו לאהל מועד ירד עמוד הענן והפסיק ביניהם משנסתלק עמוד הענן הלך משה אצל יהושע ואמר מה אמר לך הדיבור א"ל יהושע כשהיה הדיבור נגלה עליך יודע הייתי מה מדבר עמך. אותה שעה צעק משה ואמר מאה מיתות ולא קנאה אחת ושלמה מפרשה (שיר ח) כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה. אהבה שאהב משה ליהושע ומה שקינא משה ביהושע כיון שקיבל עליו למות התחיל הקדוש ברוך הוא מפיסו אמר ליה חייך בעולם הזה הנהגת את בני אף לעתיד לבא על ידיך אני מנהיג אותן מנין שנאמר (ישעיה סג) ויזכור ימי עולם משה עמו:

נושא הדרשה: משנה ט קנאה ביהושע
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

הן קרבו ימיד למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד, ואצונו וילך משה ויהושע (גימ' 3656)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש
 (איוב ל): **אם לא בכיתי לקשה יום.....(גימ' 1005)**
 (שיר ח): **כי עזה כמות אהבה.....(גימ' 591)**
 (שיר ח): **קשה כשאל קנאה.....(גימ'1141ר"תספה)**
 (ישעיה סג): **ויזכור ימי עולם משה עמו(גימ' 916)**
 ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 3656)

פרשת האזינו

דברים רבה פרשה י': הלכה אדם מישראל שהיה חושש באזנו מהו שיהא מותר לרפאותו בשבת כך שנו חכמים כל שספק נפשות דוחה את השבת וזו מכת האוזן אם סכנה היא מרפאים אותה בשבת רבנן אמרי מבקש אתה שלא לחוש באזניך ולא אחד מאיבריך הטה אזנך לתורה ואת נוחל חיים מנין שנא' (ישעי' נה) הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם. א"ר חנינא בר פפא כל מי שמסיר אזנו משמוע תורה תפלתו נמאסת שנא' (משלי כז) מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה. רבי לוי אמר האוזן לגוף כקינקל לכלים שכן הקינקל כמה כלים ניתנין עליו ואת נותן מוגמר תחתיו וכולם מתעשנים כך מאתים וארבעים ושמונה איברים שבאדם הזה על ידי האוזן כולן חיינ מניין שנא' שמעו ותחי נפשכם אמר הקב"ה אם הטית אזנך לתורה כשתבא לפתוח בד"ת הכל משתתקים לפניך ושומעים דבריך כשם שהטית אזנך לשמוע ד"ת ומהיכן את למד ממשה רבינו שע"י שהטה אזנו לתורה בשעה שבא לפתוח בד"ת נשתתקו העליונים ותחתונים והאזינו דבריו מנין ממה שקרינו בענין האזינו השמים ואדברה וגו'!

נושא הדרשה: משנה א האזינו השמים, ואדברה ותשמע הארץ
התאמה גימטריית לציטוטי הפסוקים במדרש:

האזינו השמים, ואדברה ותשמע הארץ, אמרי פי יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירם עלידשא,.....(גימ' 5125ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(ישעי' נה): **הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם(גימ' 1940ר"ת)**

(משלי כז): **מסיר אזנו משמוע תורה.....(גימ' 1743ס"תתא)**

(משלי כז): **גם תפלתו תועבה.....(גימ' 1442)**

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 5125ה)

דברים רבה פרשה י': זש"ה (קהלת ג) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וגו' א"ר יוסי בן זמרא מהו עליו אין להוסיף וגו' כך אמר הקב"ה מתחלת ברייתו של עולם (בראשית א) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד וגו' ומפני מה כתיב (עמוס ה) הקורא למי הים וישפכם על פני הארץ ה' שמו שיראו מלפניו שיהיו הבריות יראים מלפניו למה"ד למדינה שמרדה במלך מה עשה המלך הביא לגיון אחד קשה והקיפה כדי שיהיו בני המדינה רואין אותו ומתיראין מלפניו. ד"א כך ברא הקב"ה את עולמו יום שיהא יום ולילה שיהא לילה. בא יעקב ועשה את היום לילה ששקע לו הקב"ה את השמש שלא בעונתה שנאמר (בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש בא יהושע ועשה הלילה יום שנא' (יהושע י) שמש בגבעון דום הרי שהצדיקים גורעים ומוסיפים על דבריו של הקב"ה כדי שיהיו הבריות יראין מלפניו. ד"א כך ברא הקדוש ב"ה שיהא הים ים. ושתהא היבשה יבשה. בא משה ועשה את הים יבשה שנאמר (שמות יד) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים בא אלישע ועשה את היבשה ים שנא' (מלכים ב ג) כה אמר ה' עשה הנחל הזה גבים וגו' והנחל ההוא ימלא מים. כך ברא הקב"ה את החורף שיהא חורף ואת הקיץ שיהא קיץ בא אליהו ועשה את החורף קיץ שכן כתיב (שם א יז) חי ה' אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי בא שמואל ועשה את הקיץ חורף שכן כתיב (שמואל א יב) הלא

קציר חטים היום אקרא אל ה' ויתן קולות ומטר. ד"א כך ברא הקב"ה את העליונים לעליונים ואת התחתונים לתחתונים שכך כתיב (תהלים קטו) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם בא משה ועשה את התחתונים לעליונים ואת העליונים לתחתונים שכך כתיב (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים וגו' וירד ה' על הר סיני. ד"א כך ברא הקב"ה שמים וארץ שיהיו מקלסים אותו מנין שנאמר (תהלים יט) השמים מספרים כבוד אל כיון שבא משה שיתק אותו מנין שנאמר האזינו השמים:

נושא הדרשה: משנה ב כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

האזינו השמים, ואדברה; ותשמע הארץ, אמרי-פי.

יערף כמטר לקחי, תזל כטל אמרתי,

כשעירם עלי-דשא, וכרביבים עלי-עשב.

כי שם יהוה, אקרא: הבו גדל, לאלהינו.

הצור תמים פעלו, כי כל-דרכיו משפט:

אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא.

שחת לו לא, בניו מומם: דור עקש, ופתלתל.

ה ליהוה, תגמלו-זאת-- עם נבל, ולא חכם:

הלוא-הוא אביך קנך, הוא עשך ויכננך..... (גימ' 14397א)

מניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(קהלת ג): ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם

עליו אין להוסיף..... (גימ' 2196את)

(בראשית א): יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד..... (גימ' 1690)

(בראשית כח): ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש..... (גימ' 1471)

(יהושע י): שמש בגבעון דום..... (גימ' 823)

(שמות יד): ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים..... (גימ' 1503את)

(מלכים ב ג): כה אמר יהוה עשה הנחל הזה גבים..... (גימ' 832)

(שם): והנחל ההוא ימלא מים..... (גימ' 287)

(שם א יז): חי יהוה אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם לפי דברי. (גימ' 1262)

(שמואל א יב): הלא קציר חטים היום אקרא אל יהוה ויתן קולות ומטר (גימ' 2186)

(שמות יט): ומשה עלה אל האלהים..... (גימ' 578)

(שם): וירד יהוה על הר סיני..... (גימ' 681)

(תהלים יט): השמים מספרים כבוד אל..... (גימ' 888)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש..... (גימ' 14397)

דברים רבה פרשה י': זש"ה (שמואל ב כג) אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם.

ומהו צדיק מושל יראת אלהים הצדיקים מושלים כביכול שהקדוש ב"ה מושל כיצד כל מה

שהקב"ה עושה הצדיקים עושין כיצד הקב"ה פוקד עקרונות ואלישע פקד את השונמית מנין שנאמר

(מלכים ב ד) למועד הזה כעת חיה את חובקת בן. הקב"ה מחיה מתים ואלישע החיה את בנה של שונמית. הקב"ה קורע ימים ואלהיה ואלישע קרעו ימים מנין שנאמר (שם ב) ואף הוא ויכה את המים ויחצו הנה והנה. הקב"ה מרפא בלא רטיה ואלישע ריפא את נעמן שלא ברטיה. הקב"ה ממתיק את המרים ואלישע המתיק את המרים שכך כתיב (שם) ויאמר קחו לי צלוחית חדשה וגו' וכתיב (שם) וירפאו המים. הקב"ה עוצר גשמים ואלהיה עצר את הגשמים שנאמר (שם א יז) חי ה' צבאות אם יהיה השנים האלה טל ומטר וגו'. הקב"ה מוריד את הגשמים ושמואל הוריד את הגשמים שנאמר (שמואל א יב) הלא קציר חטים היום אקרא אל ה' וגו'. הקב"ה מוריד האש ואלהיה הוריד את האש שנאמר (מלכים א יח) ותפל אש ה' ותאכל את העולה:

נושא הדרשה: משנה ג הקב"ה נתן כוח ביד הצדיק
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

האזינו השמים, ואדברה; ותשמע הארץ, אמרי-פי.

יערף כמטר לקחי, תזל כטל אמרתי,

כשעירם עלי-דשא, וכרביבים עלי-עשב.

כי שם יהוה, אקרא: הבו גדל, לאלהינו.

הצור תמים פעלו, כי כל-דרכיו משפט:

אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא.

שחת לו לא, בניו מומם: דור עקש, ופתלתל.

ה ליהוה, תגמלו-זאת-- עם נבל, ולא חכם:

הלוא-הוא אביך קנך, הוא עשך ויכננך.....(גימ' 14196ה)
 כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(שמואל ב כג): אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם(גימ' 2372את)

(מלכים ב ד): למועד הזה כעת חיה את חובקת בן.....(גימ' 2913ס"ת)

(שם ב): ואף הוא ויכה את המים ויחצו הנה והנה.....(גימ' 882)

(שם): ויאמר קחו לי צלוחית חדשה.....(גימ' 1898ס"תת)

(שם): וירפאו המים.....(גימ' 398)

(שם א יז): חי יהוה צבאות אם יהיה השנים האלה טל ומטר....(גימ' 2089ס"ת)

(שמואל א יב): הלא קציר חטים היום אקרא אל יהוה.....(גימ' 1053ר"ת)

(מלכים א יח): ותפל אש יהוה ותאכל את העולה.....(גימ' 2587ס"ת)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 14196)

דברים רבה פרשה י': ד"א האזינו השמים א"ר יהושע דסיכנין מכאן אתה למד שיש לשמים פה. ולב. ואוזן. פה מנין דכתיב (תהלים יט) השמים מספרים כבוד אל. ולב מנין דכתיב (דברים ה) וההר בוער באש עד לב השמים. ואוזן מנלן דכתיב האזינו. דבר אחר למה לשמים וארץ א"ר שמואל בר נחמן לה"ד לאיסטרטיגין ששימש בב' מדינות פרס וקלאונה עשה יו"ט אמר אם קורא אני לאלו אלו כועסים ואם קורא אני לאלו אלו כועסין מה עשה קרא לאלו ולאלו כך משה היה מן הארץ וגדל בשמים מנין שנא' (שמות לד) ויהי שם עם ה' ארבעים יום וגו' אמר אם קורא אני לשמים הארץ רוגזת ואם אני קורא לארץ השמים רוגזין אמר הריני קורא לשניהם לשמים ולארץ

שנאמר האזינו השמים. ד"א למה לשמים ולארץ א"ר תנחומא שאין הקב"ה גואל את ישראל אלא על ידיהן שכך כתיב (ישעיה מד) רנו שמים כי עשה ה' וגו'. ד"א למה לשמים ולארץ שלא נתנה תורה אלא על ידיהן שנאמר (דברים ד) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה. ד"א שלא ניתנו מן ושליו אלא על ידיהן מנין שנאמר (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ושליו מן הארץ דכתיב (שם) ותעל השליו וגו'. דבר אחר שמשל הקב"ה את ישראל ככוכבי השמים וכעפר הארץ. ככוכבי השמים מנין דכתיב (בראשית טו) הבט נא השמימה וספור הכוכבים וגו'. וכעפר הארץ מנין דכתיב (שם כח) והיה זרעך כעפר הארץ. ד"א למה לשמים ולארץ שהן עדותיהן של ישראל דכתיב (דברים ד) העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ לה"ד לבן מלכים שמסר לו אביו ב' אפטרופון וכל עטרה שהיה אביו מעטרו לא היה מעטרו אלא על ידיהן וכשנכנס לחופתו נטלן לעדים שיהיו בינו לבין אביו כך כל נסים שעשה הקדוש ב"ה לישראל ע"י שמים וארץ עשה להן וכיון שבאו ליכנס לא"י אמרו שירה על ידיהן שהן מעידין בינו ובינן מנין שנא' (ישעיה א) שמעו שמים והאזינו ארץ כי ה' דבר מה כתיב אחריו בנים גדלתי ורוממתי הוי האזינו השמים. ד"א למה לשמים ולארץ א"ר חנינא לה"ד לאחד שהפקיד פקדון אצל אוהבו מת אוהבו שהפקיד את הפקדון אצלו עמד בנו של אותו שהפקיד הפקדון והיה מכבד לאותו שהפקיד הפקדון אצלו ומכבד לאשתו אמרו לו למה אתה מכבד את שניהם אמר להן פקדון יש לי אצלם ואינה ברורה לי אצל מי הוא הפקדון אם אצלו אם אצל אשתו כל היכן שפקדוני מונח שיהא שמור יפה. כך אמרו לו למשה למה אתה מצוה לשמים ולארץ אמר להן אני עתיד למות ואיני יודע להיכן נפשי הולכת אם לשמים אם לארץ מנין שנאמר (קהלת ג) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה וגו' לפיכך אני מצוה את שניהם כל מקום שתהא נפשי מונחת שתהא יפה א"ל הקב"ה חייך אין בריה שליט על נפשך והיכן היא מונחת תחת כסא הכבוד בשמים שכן אביגיל אומרת (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך. ד"א למה לשמים ולארץ שבהן העיד הקב"ה על ישראל ובהן חטאו ובהן לקו ובהן הן מתנחמין בהן העיד מנין דכתיב (דברים ד) העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ ובהן חטאו דכתיב (ירמיה ז) לעשות כוננים למלכת השמים ובהן לקו מניין דכתיב (שם ד) ואל השמים ואין אורם בארץ מנין דכתיב (שם) ואת הארץ וחטאו בארץ דכתיב (הושע יב) וגם מזבחותם כגלים על תלמי שדי ולקו בארץ דכתיב (ירמיה ד) ראיתי את הארץ והנה תוהו ובוהו. ובשמים ובארץ הן מתנחמים דכתיב (ישעיה סו) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' :

נושא הדרשה: משנה ד האזינו השמים ותשמע הארץ
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמריפי

יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי

כשעירם עלי דשא וכרביבים עליעשב

כי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו

הצור תמים פעלו כי כלדרכיו משפט

אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא

שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל

הליהוה תגמלו זאת עם נבל ולא חכם

הלוא הוא אביך קנך הוא עשך ויכננך

זכר ימות עולם, בינו שנות דר-ודר; שאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך.

בהנחל עליון גוים, בהפרידו בני אדם;
יצב גבלת עמים, למספר בני ישראל.
כי חלק יהוה, עמו: יעקב, חבל נחלתו.
ימצאהו בארץ מדבר, ובתהו ילל ישמן;
יסבבנהו, יבוננהו-- יצרנהו, כאישון עינו.
כנשר יעיר קנו, על-גוזליו ירחף;
יפרש כנפיו יקחהו, ישאהו על-אברתו.

יהוה, בדד ינחנו;.....(גימ' 26919)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים יט): השמים מספרים כבוד אל.....(גימ' 888)

(דברים ה): וההר בוער באש עד לב השמים.....(גימ' 1324את)

(שמות לד): ויהי שם עם יהוה ארבעים יום.....(גימ' 886)

(ישעיה מד): רנו שמים כי עשה יהוה.....(גימ' 1077)

(דברים ד): מן השמים השמיעך את קולו ליסרך ועל הארץ הראך את אשו הגדולה(גימ' 3182)

(שמות טז): הנני ממטיר לכם לחם מן השמים.....(גימ' 1067)

(שם): ותעל השליו.....(גימ' 857)

(בראשית טו): הבט נא השמימה וספור הכוכבים.....(גימ' 922)

(שם כח): והיה זרעך כעפר הארץ.....(גימ' 989)

(דברים ד): העדותי בכס היום את השמים ואת הארץ.....(גימ' 2117)

(ישעיה א): שמעו שמים והאזינו ארץ כי יהוה דבר.....(גימ' 1444)

(קהלת ג): מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה.....(גימ' 773)

(שמואל א כה): והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך.....(גימ' 2492)

(ירמיה ז): לעשות כונים למלכת השמים.....(גימ' 1847)

(שם ד): ואל השמים ואין אורם בארץ.....(גימ' 1039)

(שם): ואת הארץ.....(גימ' 703)

(הושע יב): וגם מזבחותם כגלים על תלמי שדי.....(גימ' 1549)

(ירמיה ד): ראיתי את הארץ והנה תוהו ובוהו.....(גימ' 1826)

(ישעיה סו): כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה.....(גימ' 1937)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 26919)

פרשת וזאת הברכה

דברים רבה פרשה יא': הלכה אדם מישראל שעבר לפני התיבה וטעה כיצד הוא צריך לעשות כך שנו חכמים העובר לפני התיבה וטעה יעבור אחר תחתיו לימדונו רבותינו אמר ר' יוסי בר חנינא טעה בגי' ברכות הראשונות חוזר בתחלת מגן רב הונא אמר אם טעה בגי' ברכות אמצעיות חוזר להאל הקדוש רב אמר אם טעה בשלש אחרונות חוזר לתחלת מודים. ד"א העובר לפני התיבה וטעה יעבור אחר תחתיו ומנין הוא מתחיל מתחלת הברכה שטעה ומהיכן למדו מאבות העולם למה שלא היה אחד מתחיל אלא ממקום שפסק חבירו כיצד אברהם בירך את יצחק מנין דכתיב (בראשית כה) ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ומה נתן לו ר' יהודה ור' נחמיה ר"י אומר בכורה נתן לו כענין שנאמר (שם) וימכור את בכורתו ליעקב ר' נחמיה אמר ברכה נתן לו כענין שנאמר (שם) ויתן לך האלהים עמד יצחק לברך את יעקב אמר ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל אבא הפסיק בויתן אף אני מתחיל בויתן מנין שנאמר ויתן לך אלהים ובמה חתם יצחק בקרייה שנאמר (שם כח) ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו עמד יעקב לברך את השבטים אמר איני פותח אלא בקרייה שנאמר (שם מט) ויקרא יעקב אל בניו ובמה חתם בזאת שנא' (שם) וזאת אשר דבר להם אביהן עמד משה לברך את ישראל אמר איני פותח אלא בזאת מנין ממה שקרינו בענין וזאת הברכה:

נושא הדרשה: משנה א המברך מתחיל במקום שסיים קודמו
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וזאת הברכה, אשר ברך משה איש האלהים--את בני ישראל: לפני, מותו. ויאמר, יהוה מסיני בא וזרח משעיר למו--הופיע מהר פארן, ואתה מרבתת קדש; מימינו,.....(גימ' 7479) כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית כה): ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק(גימ' 1940)

(שם): וימכור את בכורתו ליעקב.....(גימ' 1529)

(שם כז): ויתן לך האלהים.....(גימ' 610ת)

(שם כח): ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו.....(גימ'1548ס"ת)

(שם מט): ויקרא יעקב אל בניו.....(גימ' 598)

(שם): וזאת אשר דבר להם אביהם.....(גימ' 1254)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 7479)

דברים רבה פרשה יא': ד"א וזאת הברכה זש"ה (תהלים כד) מי יעלה בהר ה' רבנן אמרי מדבר במשה מי יעלה בהר ה' זה משה שנא' (שמות יט) ומשה עלה אל האלהים וגוי' ומי יקום במקום קדשו זה משה מנין שנא' (שם ג) כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא נקי כפים זה משה מנין שנאמר (במדבר טז) לא חמור אחד מהם נשאתי וגוי' ובר לבב זה משה אמר ר' יצחק אפילו הדיוט אם אומר לחבירו כזה גנאי הוא לו ומשה אמר למה ה' יחרה אפך בעמך אלא לבו ברור עליו שאינו תובע צורך עצמו אלא לצורכן של ישראל אשר לא נשא לשוא נפשו זו נפשו של מצרי שלא נטלה על חנם אלא כדין עשה ולא נשבע למרמה זה משה שנאמר (שמות ב) ויואל משה

לשבת את האיש ישא ברכה מאת ה' זה משה אמר ר' תנחומא אל תהי קורא בו אלא ישא ברכה
לאחרים:

נושא הדרשה: משנה ב מי יעלה בהר יהוה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו ויאמר יהוה מסיני בא וזרח
משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אשדת למו אף חבב עמים כל קדשיו
בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך תורה צוה לנו, משה.....(גימ' 11908)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים כד): מי יעלה בהר יהוה.....(גימ' 398)

(שמות יט): ומשה עלה אל האלהים.....(גימ' 578)

(תהלים כד): ומי יקום במקום קדשו.....(גימ' 826א)

(שמות יט): כי המקום אשר אתה עומד עליו(גימ' 1364)

(שמות יט): אדמת קדש הוא.....(גימ' 1562ס"ת)

(תהלים כד): נקי כפים.....(גימ' 310)

(במדבר טז): לא חמור אחד מהם נשאתי ..(גימ' 1144)

(תהלים כד): ובר לבב.....(גימ' 444ס"ת)

(תהלים כד): אשר לא נשא לשוא נפשו.....(גימ' 1656)

(תהלים כד): ולא נשבע למרמה.....(גימ' 774)

(שמות ב): ויואל משה לשבת את האיש... (גימ' 1847)

(תהלים כד): ישא ברכה מאת יהוה.....(גימ' 1005)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 11908)

דברים רבה פרשה יא' : וזאת הברכה זש"ה (משלי לא) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה
מהו ואת עלית על כולנה מדבר במשה על שנתעלה יותר מן הכל כיצד אדה"ר אומר למשה אני גדול
ממך שנבראתי בצלמו של הקב"ה מנין שנא' (בראשית ב) ויברא אלהים את האדם בצלמו א"ל
משה אני נתעליתי יותר ממך אתה כבוד שניתן לך ניטל ממך שנאמר (תהלים מט) ואדם ביקר בל
ילין אבל אני זיו הפנים שנתן לי הקב"ה עמי הוא מנין שנאמר (דברים לד) לא כהתה עינו ולא נס
לחה. ד"א נח אמר למשה אני גדול ממך שניצלתי מדור המבול א"ל משה אני נתעליתי יותר ממך
אתה הצלת את עצמך ולא היה בך כח להציל את דורך אבל אני הצלתי א"ע והצלתי את דורי
כשנתחייבו כליה בעגל מנין שנאמר (שמות לב) וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו. למה"ד
לשתי ספינות שהיו ביים והיו בתוכן שני קברניטין א' הציל את עצמו ולא הציל את ספינתו ואחד
הציל א"ע ואת ספינתו למי היו מקלסין לא לאותו שהציל א"ע ואת ספינתו כך נח לא הציל אלא
א"ע אבל משה הציל א"ע ואת דורו והי ואת עלית על כולנה. ד"א אברהם אומר למשה אני גדול
ממך שהייתי זן לעוברים ולשבים א"ל משה אני נתעליתי יותר ממך אתה היית זן בני אדם ערלים
ואני הייתי זן בני אדם מהולים ולא עוד אלא את היית זן בישוב ואני הייתי זן במדבר. יצחק אמר

למשה אני גדול ממך שפשטתי צוארי על גבי המזבח וראיתי את פני השכינה א"ל משה אני נתעליתי יותר ממך שאתה ראית פני השכינה וכהו עיניך מנין דכתיב (בראשית כז) ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו מראות מהו מראות מראות בשכינה אבל אני הייתי מדבר עם השכינה פנים בפנים ולא כהו עיני מנין שנאמר (שמות לד) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. יעקב אמר למשה אני גדול ממך שנפגשתי עם המלאך ונצחתי אותו אמר לו משה אתה נפגשת עם המלאך בפירבורין שלך ואני עולה אצלן בפירבורין שלהן והן מתייראין ממני מנין שנאמר (תהלים סח) מלכי צבאות ידודון ידודון וגוי לפיכך אמר שלמה רבות בנות עשו חיל וגוי אמר הקדוש ברוך הוא הואיל ונתעלה מן הכל הוא יברך את ישראל וזאת הברכה:

נושא הדרשה: משנה ג משה נתעלה יותר מן הכל
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו ויאמר יהוה מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אשדת למו אף חבב עמים כל קדשיו בידך והם תכו לרגלך ישא מדברתיך.....(גימ' 10765)
כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(משלי לא): רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כולנה.....(גימ' 2618)

(בראשית ב): ויברא אלהים את האדם בצלמו.....(גימ' 924)

(תהלים מט): ואדם ביקר בל ילין.....(גימ' 515ר"ת)

(דברים לד): לא כהתה עינו ולא נס לחה.....(גימ' 787)

(שמות לב): וינחם יהוה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו(גימ' 2179)

(בראשית כז): ויהי כי זקן יצחק ותכהינה עיניו מראות..(גימ' 1715)

(שמות לד): ומשה לא ידע כי קרן עור פניו.....(גימ' 1268)

(תהלים סח): מלכי צבאות ידודון ידודון.....(גימ' 759)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 10765)

דברים רבה פרשה יא': דבר אחר וזאת הברכה אמר רבי שמואל בר נחמן כיון שבא משה לברך את ישראל באה התורה והקב"ה לברך את ישראל וזאת הברכה זו התורה שנאמר בה (דברים ד) וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. אשר ברך משה זה משה. איש האלהים זה הקב"ה שנאמר (שמות טו) ה' איש מלחמה וכל כך למה לקיים מה שנאמר (קהלת ד) והחוט המשולש לא במהרה ינתק. ד"א וזאת הברכה א"ר תנחומא אם אלהים למה איש ואם איש למה אלהים אלא בשעה שהיה הושלך ליאור של מצרים איש ובשעה שנהפך לדם האלהים. ד"א בשעה שברח מלפני פרעה איש ובשעה ששיקעו אלהים. ד"א בשעה שעלה לרקיע איש ומהו איש לפני המלאכים שכולן אש ובשעה שירד מן הרקיע אלהים מנין שכתוב (שמות לד) וייראו מגשת אליו. ד"א בשעה שעלה לרקיע אלהים כשם שאין המלאכים אוכלין ושותין אף הוא לא אוכל ולא שותה מנין שנאמר (שם לד) ויהי שם עם ה' וגוי. ד"א מהו איש האלהים א"ר אבין מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלהים:

נושא הדרשה: משנה ד משה איש האלהים
--

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו ויאמר יהוה מסיני בא וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתה מרבבת קדש.....(גימ' 7322)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים ד): וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל(גימ'3689ס"ת)

(שמות טו): יהוה איש מלחמה.....(גימ' 460)

(קהלת ד): והחוט המשולש לא במהרה ינתק.....(גימ'1609ר"ת)

(שמות לד): וייראו מגשת אליו.....(גימ'1040את)

(שם לד): ויהי שם עם יהוה.....(גימ'524אתה)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 7322)

דברים רבה פרשה יא': מהו לפני מותו רבנן אמרי מה עשה משה נטל את מלאך המות והשליכו לפניו והיה מברך השבטים כל אחד ואחד לפי ברכתו. א"ר מאיר הלך מלאך המות אצל משה וא"ל הקב"ה שלחני אצלך שאתה מסתלק ביום הזה א"ל משה לך מכאן שאני מבקש לקלס להקב"ה מנין שכתוב (תהלים קיח) לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה. א"ל משה מה אתה מתגאה יש לו מי שיקלסוהו השמים והארץ מקלסין אותו בכל שעה שנאמר (שם יט) השמים מספרים כבוד אל אמר ליה משה ואני משתק אותן ומקלס אותו שנאמר האזינו השמים ואדברה וגו'. בא אצלו פעם שניה מה עשה משה הזכיר עליו שם המפורש וברח מנין שנאמר כי שם ה' אקרא כיון שבא אצלו פעם ג' אמר הואיל ומן השם הוא צריך אני לצדק עלי את הדין מנין שנאמר הצור תמים פעלו. א"ר יצחק היתה נפשו של משה מתקשה לצאת והיה משה מסיח עם נפשו ואמר נפשי תאמר שביקש מלה"מ לשלוט עליך אמרה לו לא יעשה הקב"ה כן (שם קטז) כי חלצת נפשי ממות ותאמר שראית אותן בוכין ובכית עמהן אמרה לו את עיני מן דמעה אמר לה ותאמר שבקשו לדחות אותך לגיהנם א"ל ואת רגלי מדחי א"ל ולהיכן את עתידה להלך א"ל אתהלך לפני ה' בארצות החיים כיון ששמע משה כך נתן לה רשות אמר לה שובי נפשי למנוחכי וגו'. א"ר אבין כיון שנסתלק התחתונים היו מקלסין אותו ואומרים תורה צוה לנו משה והעליונים מקלסין אותו ואומרים צדקת ה' עשה וגו' והקדוש ברוך הוא מקלס אותו (דברים לד) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה:

נושא הדרשה: משנה ה מותו של משה

התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ולא-קם נביא עוד בישראל, כמשה, אשר ידעו יהוה, פנים אל-פנים

לכל-האתת והמופתים.....(גימ' 3709)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים קיח): לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה(גימ' 1337א)

(שם יט): השמים מספרים כבוד אל.....(גימ' 888)

(שם קטז): כי חלצת נפשי ממות.....(גימ' 1484)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 3709)

דברים רבה פרשה יא' : וזאת הברכה הלכה אדם מישראל שעלה לקרות בתורה אין מותר לו לקרות עד שלא יברך. תחלה מברך ואח"כ קורא ומשה בשעה שזכה לקבל התורה תחלה בירך ואח"כ קרא. אמר ר"א איזו היא הברכה שבירך משה בתורה תחלה בא"י אמ"ה אשר בחר בתורה הזאת וקדשה ורצה בעושיה ולא אמר בעמליה ולא אמר בהוגיה אלא בעושיה באלו שהן עושין את ד"ת. בעושיה אדם אומר למדתי חכמה ולא למדתי תורה מה אעשה אני שם אמר הקב"ה לישראל חייכם כל החכמה וכל התורה דבר אחד קל הוא כל מי שמתירא אותי ועושה ד"ת כל החכמה וכל התורה בלבו. מנין שנאמר (תהלים קיא) ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עושיהם (שם יט) יראת ה' טהורה עומדת לעד (איוב כח) יראת ה' היא חכמה וגו'!

נושא הדרשה: משנה ו אשר בחר בתורה הזאת וקדשה ורצה בעושיה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

אף חבב עמים, כל-קדשיו בידך; והם תכו לרגלך, ישא מדברתיך. תורה צוה-לנו, משה: מורשה, קהלת יעקב.....(גימ' 4917)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(תהלים קיא): ראשית חכמה יראת יהוה שכל טוב לכל עושיהם(גימ'2699ר"פ)

(שם יט): יראת יהוה טהורה עומדת לעד.....(גימ'1492תה)

(איוב כח): יראת יהוה היא חכמה.....(גימ' 726)

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 4917)

דברים רבה פרשה יא' : ולמה זכה משה שהקב"ה נתעסק עמו אלא בשעה שירד למצרים והגיע גאולתן של ישראל כל ישראל היו עסוקים בכסף וזהב ומשה היה מסבב את העיר ויגע שלשה ימים ושלשה לילות למצוא ארונו של יוסף שלא היו יכולים לצאת ממצרים חוץ מיוסף למה שכך נשבע להן בשבועה לפני מותו שנאמר (בראשית נ) וישבע יוסף את בני ישראל לאמר וגו' משנתיגע הרבה פגעה בו סגולה וראתה משה שהוא עיף מן היגיעה אמרה לו אדוני משה למה אתה עיף אמר לה ג' ימים וג' לילות סבבתי את העיר למצוא ארונו של יוסף ואין אני מוצא אותו אמרה לו בא עמי ואראך היכן הוא. הולכה אותו לנחל אמרה לו במקום הזה עשו ארון של ת"ק ככרים והשליכוהו בתוך הנחל החרטומים והאשפים וכן אמרו לפרעה רצונך שלא תצא אומה זו מכאן לעולם העצמות של יוסף אם לא ימצאו אותן עד עולם אינם יכולים לצאת. מיד עמד משה על שפת הנחל ואמר יוסף יוסף אתה ידעת היאך נשבעת לישראל (בראשית נ) פקוד יפקוד אלהים אתכם תן כבוד לאלהי ישראל ואל תעכב גאולתן של ישראל מעשים טובים יש לך בקש רחמים לפני בוראך ועלה מן התהומות. מיד התחיל ארונו של יוסף מפעפע ועולה מן התהומות כקנה אחד לקח אותו ושם אותו על כתפו והיה סובל אותו וכל ישראל אחריו וישראל היו סובלים את הכסף ואת הזהב שנטלו ממצרים ומשה סובל ארונו של יוסף אמר לו הקדוש ברוך הוא משה אתה אומר שדבר קטן עשית חייך החסד הזה שעשית גדול הוא ולא השגחת לכסף ולזהב אף אני אעשה עמך החסד הזה ואתעסק עמך:

נושא הדרשה: משנה ז הקב"ה נתעסק בקבורתו בזכות שהתעסק בעצמות יוסף
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

וימת שם משה עבד-יהוה, בארץ מואב--על-פי יהוה. ויקבר אתו בגי בארץ מואב, (גימ' 2883)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(בראשית נ): **וישבע יוסף את בני ישראל לאמר (גימ' 1826תה)**

(בראשית נ): **פקוד יפקוד אלהים אתכם.....(גימ' 1057ר"פס)**

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 2883)

בשעה שהגיעו ימי משה ליפטר מן העולם א"ל הקדוש ב"ה הן קרבו ימיך אמר לפניו רבש"ע אחר כל היגיעה הזו אתה אומר לי הן קרבו ימיך (תהלים קיח) לא אמות כי אחיה ואספר מעשי יה א"ל אי אתה יכול כי זה כל האדם אמר משה רבש"ע דבר אחד אני מבקש ממך לפני מותי שאכנס ויבקעו כל השערים שבשמים ותהומות ויראו שאין זולתך מנין שנא' (דברים ד) וידעת היום והשבות אל לבבך וגוי אמר לו הקב"ה אתה אמרת ואין עוד אף אני אומר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה וגוי לכל האותות והמופתים וגוי ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל:

דברים רבה פרשה יא': הן קרבו ימיך למות. א"ר איבו אמר משה רבש"ע בדבר שקילסתין בתוך ס' רבוא מקדשי שמך בו קנסת עלי מיתה שנא' הן קרבו ימיך למות כל מדותיך מדה כנגד מדה מדה רעה כנגד מדה טובה מדה חסרה כנגד מדה שלימה מדה צרה כנגד מדה רחבה אמר לו הקב"ה למשה אף זו מדה טובה היא שאמרת לך הן שנא' (שמות כג) הנה אנכי שולח מלאך (משלי יא) הן צדיק בארץ ישולם (מלאכי ג) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וכשם שעילית אותי על ס' רבוא כך אני מעלה אותך לע"ל בתוך חמשים וה' רבוא צדיקים גמורים שנאמר הן הן בגימטריא הכי הוי ה' חמשה נ' חמשים:

נושא הדרשה: משנה ט גם בעתיד ינהיג משה את ישראל
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויאמר יהוה אל-משה, הן קרבו ימיך למות--קרא את-יהושע.....(גימ' 2672ה)

כמניין הפסוקים שצוטטו

(שמות כג): **הנה אנכי שולח מלאך.....(גימ' 619ס"ת)**

(משלי יא): **הן צדיק בארץ ישולם.....(גימ' 938)**

(מלאכי ג): **הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא(גימ' 1115א)**

ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ' 2672)

דברים רבה פרשה יא': א"ר יוחנן עשר מיתות כתובות עליו על משה ואלו הן. הן קרבו ימיך למות. ומות בהר. כי אנכי מת. כי ידעתי אחרי מותי. ואף כי אחרי מותי. לפני מותו. בן מאה ועשרים שנה במותו. וימת שם משה עבד ה'. ויהי אחרי מות משה. משה עבדי מת. מלמד שעד עשרה פעמים נגזר עליו שלא יכנס לא"י ועדיין לא נתחתם גזר דין הקשה עד שנגלה עליו בית דין הגדול. אמר לו גזירה היא מלפני שלא תעבור שנא' כי לא תעבור את הירדן. ודבר זה היה קל בעיניו של משה שאמר ישראל חטאו חטאות גדולות כמה פעמים וכיון שבקשתי עליהם רחמים מיד קבל ממני שנאמר (דברים ט) הרף ממני ואשמידם מה כתיב תמן וינחם ה' על הרעה (במדבר יד) אכנו בדבר ואורישנו מה כתיב תמן (שם) ויאמר ה' סלחתי וגוי. אני שלא חטאתי מנעורי לא כל

שכן כשאתפלל על עצמי שיקבל ממני. וכיון שראה הקב"ה שקל הדבר בעיניו של משה ואינו עומד בתפלה מיד קפץ עליו ונשבע בשמו הגדול שלא יכנס לא"י שנאמר (שם כ) לכן לא תביאו את [הקהל] (העם) הזה אין לכן אלא שבועה שנאמר (שמואל א ג) ולכן נשבעתי לבית עלי וכיון שראה משה שנחתם עליו גזר דין גזר עליו תענית ועג עוגה קטנה ועמד בתוכה. ואמר איני זו מכאן עד שתבטל אותה גזירה. באותה שעה מה עשה משה לבש שק ונתעטף שק ונתפלש באפר ועמד בתפלה ובתחנונים לפני הקב"ה עד שנזדעזעו שמים וארץ וסדרי בראשית ואמרו שמא הגיע צביונו של הקב"ה לחדש את עולמו יצתה בת קול ואמרה עדיין לא הגיע צביונו של הקב"ה לחדש את עולמו אלא (איוב יב) אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש ואין איש אלא משה שנא' (במדבר יב) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה. מה עשה הקב"ה באותה שעה הכריז בכל שער ושער של רקיע ורקיע בכל ב"ד וב"ד שלא יקבלו תפלתו של משה ולא יעלו אותה לפניו מפני שנחתם עליו גזר דין. אותו מלאך שממונה על הכרזה אכזריאל שמו באותה שעה קרא הקב"ה בבהלה ואמר להם למה"ש רדו בבהלה ונעלו כל שערי רקיע ורקיע שגבר קול התפלה כלפי מעלה ובקשו לעלות הרקיע מפני קול תפלתו של משה שהיתה תפלתו דומה לחרב שהוא קורע וחותר ואינו מעכב שהיתה תפלתו מעין שם המפורש שלמד מן זגזגאל רב וסופר של בני מרום על אותה שעה הוא אומר (יחזקאל ג) ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו ואין רעש אלא זיע ואין גדול אלא משה שנאמר (שמות יא) גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם. מהו ברוך כבוד ה' ממקומו בשעה שראו גלגלי מרכבה ושרפי להבה שאמר הקב"ה לא תקבלו תפלתו של משה ולא נשא לו פנים ולא נתן לו חיים ולא הכניסו לא"י אמרו ברוך כבוד ה' ממקומו שאין לפניו משוא פנים לא לקטן ולא לגדול. ומנין שהתפלל משה באותו הפרק חמש מאות וחמשה עשר פעמים שנאמר (דברים ג) ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר ואתחנן בגימטריא הכי הוי. באותה שעה אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע לפניך יגיעי וצערי שנצטערתי על ישראל עד שיהיו מאמינים לשמך כמה צער נצטערתי עליהם במצות עד שקבעתי להן תורה ומצות אמרתי כשראיתי בצרתן כך אראה בטובתן ועכשיו שהגיע טובתן של ישראל אתה אומר לי לא תעבור את הירדן הזה הרי אתה עושה תורתך פלסתר דכתיב (שם כד) ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו ולא יקרא עליך אל ה' והיה בך חטא. זו היא שילום עבודה של מ' שנה שעמלתי עד שיהיו עם קדוש ונאמן שנא' (הושע יב) ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן. מלאך סמאל הרשע ראש כל השטנים הוא בכל שעה היה מספר מיתתו של משה ואומר מתי יגיע הקץ או הרגע שבו ימות משה שארד ואטול נשמתו הימנו. ועליו אמר דוד (תהלים לו) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו אין לך רשע בכל השטנים כולן כסמאל ואין לך צדיק בכל הנביאים כמשה שנאמר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ה' פנים אל פנים. משל למה הדבר דומה לאדם שנזדמן לסעודת חתן וכלה והיה אותו האיש מצפה ואומר מתי יגיע שמחתם ואשמחה בה כך היה סמאל הרשע מצפה נשמתו של משה ואומר מתי יהיה מיכאל בוכה ואני ממלא פי שחוק עד שאמר לו מיכאל מה רשע אני בוכה ואתה משחק (מיכה ז) אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך ה' אור לי. כי נפלתי מפטירתו של משה קמתי מפרנסתו של יהושע בשעה שהפיל ל"א מלכים. כי אשב בחושך בית ראשון ואחרון ה' אור לי לימות המשיח עד כאן עלתה למשה שעה אחת. באותה שעה אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע אם אין אתה מכניס אותי לא"י הניח אותי בעולם הזה ואחיה ולא אמות אמר לו הקב"ה למשה אם לא אמיתך בעולם הזה היאך אחייך לעולם הבא ולא עוד אלא שאתה עושה תורתך פלסתר שכתוב בתורתך על ידך ואין מידי מציל. אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע אם אין אתה מכניס אותי לא"י הניח אותי

כחיות השדה שהן אוכלין עשבים ושותין מים וחיין ורואין את העולם כך תהא נפשי כאחת מהן
א"ל רב לך אמר לפניו רבש"ע ואם לאו הניח אותי בעולם הזה כעוף זה שהוא פורח בכל ארבע
רוחות העולם ומלקט מזונו בכל יום ולעת הערב חוזר לקנו כן תהא נפשי כאחת מהן אמר לו רב
לך. מהו רב לך אמר לו רב לך אשר דברת כיון שראה משה שאין בריה יכולה להצילו מדרך המות
באותה שעה אמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא. מה
עשה משה נטל את המגלה וכתב עליה שם המפורש וספר השיר עדיין לא מלא לכתוב עד שהגיע
הרגע שבו ימות משה. באותה שעה אמר הקב"ה לגבריאל גבריאל צא והבא נשמתו של משה אמר
לפניו רבש"ע מי שהוא שקול כנגד ששים רבוא איך אני יכול לראות במותו ומי שיש בו דברים אלו
איך אני יכול לעשות לו קצף. ואחר כך א"ל למיכאל צא והבא נשמתו של משה אמר לפניו רבש"ע
אני הייתי לו רב והוא היה לי לתלמיד ולא יכול אני לראות במותו. ואחר כך אמר לסמאל הרשע
צא והבא נשמה של משה מיד לבש כעס וחגר חרבו ונתעטף אכזריות והלך לקראתו של משה כיון
שראה אותו שהוא יושב וכותב שם המפורש וזוהר מראהו דומה לשמש והוא דומה למלאך ה'
צבאות היה מתיירא סמאל מן משה אמר ודאי שאין המלאכים יכולין ליטול נשמתו של משה
וטרם שהראה סמאל את עצמו למשה היה משה יודע שבא סמאל וכיון שראה סמאל את משה
אחזתו רעדה וחיל כיוולדה ולא מצא פתחון פה לדבר עם משה עד שאמר משה לסמאל (ישעיה מח)
אין שלום אמר ה' לרשעים מה תעשה בכאן אמר לו ליטול נשמתך באתי אמר לו מי שיגרך אמר לו
מי שברא את כל הבריות אמר לו אין אתה נוטל נשמתי אמר לו כל באי העולם נשמתן מסורין לידי
אמר לו יש בי כח מכל באי העולם אמר לו מה כחך אמר לו אני בן עמרם שיצאתי ממעי אמי מהול
ולא נצרכת לי למוהלני ובו ביום שנולדתי מצאתי פתחון פה והלכתי ברגלי ודברתי עם אבי ואמי
ואפ"י חלב לא ינקתי וכשהייתי בן שלשה חדשים התנבאתי ואמרתי שעתיד אני לקבל תורה מתוך
להבי אש. וכשהייתי מהלך בחוץ נכנסתי לפלטרין של מלך ונטלתי כתר מעל ראשו וכשהייתי בן
שמונים שנה עשיתי אותות ומופתים במצרים והוצאתי ששים רבוא לעיני כל מצרים וקרעתי את
הים לשנים עשר קרעים והפכתי מי מרה למתוק ועליתי ודרכתני דרך בשמים והייתי תופס
במלחמתן של מלאכים וקבלתי תורה של אש ודרתי תחת כסא אש וסוכתי תחת עמוד אש ודברתי
עמו פנים בפנים ונצחתי בפמליא של מעלה וגליתי רזיהם לבני אדם וקבלתי תורה מימינו של
הקב"ה ולמדתי אותה לישראל ועשיתי מלחמה עם סיחון ועם שני גבורי עובדי כוכבים שבשעת
המבול לא הגיעו מים לקרסוליהן מפני גובהן והעמדתי חמה ולבנה ברום עולם והכיתים במטה
שבידי והרגתים מי יש בבאי עולם שיכול לעשות כן לך רשע מכאן אין לך לומר כן לך ברח מלפני
איני נותן נשמתי לך מיד חזר סמאל והשיב דבר לפני הגבורה א"ל הקב"ה לסמאל בא והבא נשמתו
של משה מיד שלף חרבו מתעררו ועמד על משה מיד קצף עליו משה ונטל את המטה בידו שחקוק בו
שם המפורש ופגע בו בסמאל בכל כחו עד שנס מלפניו ורץ אחריו בשם המפורש ונטל קרן הודו
מבין עיניו ועיור את עיניו עד כאן עלתה למשה. סוף רגע יצתה בת קול ואמרה הגיע סוף מיתתך
אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע זכור אותו היום שנגלית עלי בסנה ואמרתי לי (שמות ג)
לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים זכור אותו היום שהייתי עומד על הר
סיני ארבעים יום וארבעים לילה בבקשה ממך אל תמסרני ביד מלאך המות יצתה בת קול ואמרה
לו אל תתיירא אני בעצמי מטפל בך ובקבורתך. באותה שעה עמד משה וקידש עצמו כשרפים וירד
הקדוש ברוך הוא משמי שמים העליונים ליטול נשמתו של משה ושלושה מלאכי השרת עמו מיכאל
וגבריאל וזוגאל. מיכאל הציע מטתו של משה וגבריאל פירס בגד של בוץ מראשותיו וזוגאל
מרגלותיו מיכאל מצד אחד וגבריאל מצד אחד אמר הקב"ה למשה משה השקיף עיניך זה על גב זה

והשקיף עיניו זעג'יז אמר לו הנח ידך על החזה והניח ידו על החזה אמר לו הקף רגליך זעג'יז הקיף רגליו זעג'יז באותה שעה קרא הקב"ה לנשמה מתוך גופו אמר לה בתי מאה ועשרים שנה קצבתך היותך בגופו של משה עכשיו הגיע קצך לצאת צאי אל תאחרי אמרה לפניו רבוננו של עולם יודעת אני שאתה אלוה כל הרוחות וכל הנפשות נפש החיים והמתים מסורין בידך ואתה בראתני ואתה יצרתני ואתה נתתני בגופו של משה מאה ועשרים שנה ועכשיו יש גוף טהור בעולם יותר מגופו של משה שלא נראה בו רוח סרוחה מעולם ולא רמה ותולעה לכן אני אוהבת אותו ואיני רוצה לצאת ממנו אמר לה הקב"ה נשמה צאי אל תאחרי ואני מעלה אותך לשמי השמים העליונים ואני מושיבך תחת כסא כבודי אצל כרובים ושרפים וגודדים אמרה לפניו רבש"ע מאצל שכינתך ממרום ירדו שני מלאכים עזה ועזאל וחמדו בנות ארצות והשחיתו דרכם על הארץ עד שתלית אותם בין הארץ לרקיע אבל בן עמרם מיום שנגלית אליו בסנה לא בא לאשתו שנאמר (במדבר יב) ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח. בבקשה ממך תניחני בגופו של משה באותה שעה נשקו הקב"ה ונטל נשמתו בנשיקת פה והיה הקדוש ברוך הוא בוכה (תהלים צד) מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און ורוה"ק אומר ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. שמים בוכין ואומרים (מיכה ז) אבד חסיד מן הארץ ארץ בוכה ואומרת (שם) וישר באדם אין. וכשבקש יהושע רבו ולא מצאו היה בוכה ואומר (תהלים יב) הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם ומלאכי השרת אומרים צדקת ה' עשה וישראל היו אומרים ומשפטיו עם ישראל אלו ואלו היו אומרים (ישעיה נז) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו (משלי י) זכר צדיק לברכה ונשמתו לחיי עולם הבא:

אמן כן יהי רצון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

נושא הדרשה: משנה יא מותו של משה
התאמה גימטרית לציטוטי הפסוקים במדרש:

ויעל משה מערבת מואב, אל-הר נבו, ראש הפסגה, אשר על-פני ירחו; ויראהו יהוה את-כל-הארץ את-הגלעד, עד-דן. ואת, כל-נפתלי, ואת-ארץ אפרים, ומנשה; ואת כל-ארץ יהודה, עד הים האחרון. ואת-הנגב, ואת-הככר בקעת ירחו עיר התמרים--עד-צער. ויאמר יהוה אליו, זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב לאמר, לזרעך, אתננה; הראיתך בעיניך, ושמה לא תעבר. וימת שם משה עבד-יהוה, בארץ מואב--על-פי יהוה. ויקבר אתו בגי בארץ מואב, מול בית פעור; ולא-ידע איש את-קברתו, עד היום הזה. ומשה, בן-מאה ועשרים שנה--במתו; לא-כהתה עינו, ולא-נס לחה. ויבכו בני ישראל את-משה בערבת מואב, שלשים יום; ויתמו, ימי בכי אבל משה. ויהושע בן-נון, מלא רוח חכמה--כי-סמך משה את-ידיו, עליו; וישמעו אליו בני-ישראל ויעשו, כאשר צוה יהוה את-משה. ולא-קם נביא עוד בישראל, כמשה, אשר ידעו יהוה, פנים אל-פנים. לכל-האמת והמופתים, אשר שלחו יהוה, לעשות, בארץ מצרים--לפרעה ולכל-עבדיו, ולכל-ארצו. ולכל היד החזקה, ולכל המורא הגדול,

אשר עשה משה, לעיני כל-ישראל.....(גימ' 44097)

כמניין הפסוקים שצוטטו במדרש

(דברים ט): הרף ממני ואשמידם.....(גימ' 826)

(דברים ט): וינחם יהוה על הרעה.....(גימ' 524ת)

(במדבר יד): אכנו בדבר ואורישנו.....(גימ' 864)

(שם): ויאמר יהוה סלחתי.....(גימ' 791)

- (שם כ): לכן לא תביאו את הקהל הזה.....(גימ'1108)
- (שמואל א ג): ולכן נשבעתי לבית עלי.....(גימ'1490)
- (איוב יב): אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש.....(גימ'2104)
- (במדבר יב): והאיש משה עניו מאד מכל האדם
- אשר על פני האדמה.....(גימ'1784)
- (יחזקאל ג): ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד
- יהוה ממקומו.....(גימ'1903)
- (שמות יא): גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים
- בעיני עבדי פרעה ובעיני העם.....(גימ'2370את)
- (דברים ג): ואתחנן אל יהוה בעת ההיא לאמר.....(גימ'1336)
- (שם כד): ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו
- הוא נושא את נפשו ולא יקרא עליך אל יהוה והיה בך חטא... (גימ'4781את)
- (הושע יב): ויהודה עוד רד עם אל ועם קדושים נאמן.....(גימ'1178)
- (תהלים לז): צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו.....(גימ'1947א)
- (מיכה ז): אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחשך
- יהוה אור לי.....(גימ'3344)
- (ישעיה מח): אין שלום אמר יהוה לרשעים.....(גימ'1354)
- (שמות ג): לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני
- ישראל ממצרים.....(גימ'2458)
- (במדבר יב): ותדבר מרים ואהרן במשה על אודות האשה הכשית
- אשר לקח כי אשה כשית לקח.....(גימ'6678ס"ת)
- (תהלים צד): מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און(גימ'1681)
- (מיכה ז): אבד חסיד מן הארץ.....(גימ'475)
- (שם): וישר באדם אין.....(גימ'624)
- (תהלים יב): הושיעה יהוה כי גמר חסיד כי פסו אמונים
- מבני אדם.....(גימ'1247)
- (ישעיה נז): יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו.....(גימ'1528)
- (משלי י): זכר צדיק לברכה ונשמתו לחיי עולם הבא.....(גימ'1702)
- ס"ה מניין הפסוקים שצוטטו במדרש.....(גימ'44097)